Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБЩИНА ЛЕВСКИ

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

юли 2014 г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ 5

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ 6

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ 7

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 21

1. Обща характеристика на община Левски. *21*

1.1. Местоположение и граници. 21

1.2. Релеф и климат. 24

1.3. Водни ресурси. 25

1.4. Почви. 26

1.5. Подземни природни богатства. 27

1.6. Природни ресурси. 27

2. Състояние на местната икономика. *29*

2.1. Икономическо развитие. 32

3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси. *46*

3.1. Демографска характеристика на населението 46

3.2. Заетост и безработица 59

3.3. Здравеопазване. 67

3.4. Социални услуги. 69

3.5. Образование. 73

3.6. Култура. 76

3.7. Спорт. 82

3.8. Жилищна осигуреност. 84

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията. *86*

4.1. Транспортна инфраструктура. 87

4.2. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура. 88

4.3. Газоснабдяване. 90

4.4. Телекомуникации. 90

5. Екологично състояние и рискове. *90*

5.1. Атмосферен въздух. 91

5.2. Води. 92

5.3. Земи и почви. 93

5.4. Отпадъци. 94

5.5. Шум и радиация. 95

6. Административен капацитет. *96*

7. SWOT анализ ……..…….....**100**

ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. ……..…….. **104**

1. Резултати и препоръки от междинната оценка на Общинския план за развитие на община Левски за периода 2007-2013 г. *104*

2. Визия за развитие на община Левски. *109*

3. Стратегически цели. *109*

4. Приоритети за развитие на община Левски. *111*

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ……..……130

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА….……143

ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАВИТИЕ ……..145

1. Наблюдение на Плана. *145*

1.1. Система за наблюдение и оценка. 146

1.2. Екип, извършващ наблюдението на изпълнението. 149

1.3. График за наблюдение и реализация на Плана. 150

2. Оценка на Плана. *151*

3. Актуализация на Плана. *154*

ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 158

1. Информиране. *159*

2. Консултиране. *160*

3. Вземане на съвместни решения. *161*

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 163

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Територия на община Левски – кв. км 21
Таблица 2. Основни данни за община Левски и съседните общини 22
Таблица 3. Населени места в община Левски, площ и категория 23
Таблица 4. Язовири и рибарници на територията на община Левски 26
Таблица 5. Показатели на индикаторите за определяне на райони за целенасочена подкрепа по общини на област Плевен 32
Таблица 6. Структура на предприятията от нефинансовия сектор в община Левски по размер на заетия персонал и брутната продукция през периода 2010-2012 г. 34
Таблица 7. Динамика на основните икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Левски през периода 2008-2012 г. 34
Таблица 8. Население към 31.12.2012 г. по общини и пол в област Плевен 46
Таблица 9. Брой и гъстота на населението през периода 2010-2012 г. 47
Таблица 10. Население на община Левски по населени места към 01.02.2011 г. 47
Таблица 11. Домакинства и семейства по населени места в община Левски към 01.02.2011 г. 48
Таблица 12. Население на област Плевен и община Левски в под-, в и над- трудоспособна възраст през периода 2010-2012 г. 50
Таблица 13. Население по етническа принадлежност към 01.02.2011 г. 51
Таблица 14. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование, брой и % към 01.02.2011 г. 54
Таблица 15. Възпроизводствен процес на населението на област Плевен и община Левски през периода 2010-2012 г. 56
Таблица 16. Механично движение на населението в община Левски за периода 2010-2012 г. 57
Таблица 17. Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност към 01.02.2011 г. 59
Таблица 18. Регистрирани безработни от община Левски в Бюрото по труда - Ловеч 60
Таблица 19. Среден списъчен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Левски през периода 2009-2012 г. 63
Таблица 20. Показатели за здравната инфраструктура в община Левски за периода 2010-2012 г. 68
Таблица 21. Показатели за образователната инфраструктура в община Левски за периода 2010-2012 г. 75
Таблица 22. Културен календар на община Левски за 2014 г. 78
Таблица 23. Състояние на МТБ на спортната инфраструктура 82
Таблица 24. Справка за спортните клубове в община Левски през 2014 г. 83
Таблица 25. Жилищна осигуреност в община Левски през периода 2010-2012 г. 85
Таблица 26. Битови отпадъци на територията на община Левски 94
Таблица 27. Индикатори за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски 133
Таблица 28. Видове оценки на Общинския план за развитие 153
Таблица 29. Общински план за развитие – задължения на кмета на общината и на Общинския съвет 155

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. БВП на човек от населението в област Плевен за периода 2009-2011 г., хил. лв. 31
Фигура 2. Брой предприятия на територията на област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г. 33
Фигура 3. Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия на територията на област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г. (хил. лв.) 36
Фигура 4. Дял на населението в трудоспособна възраст в община Левски и област Плевен за периода 2010-2012 г. 51
Фигура 5. Образователна структура на населението в България, област Плевен и община Левски към 01.02.2011 г. 53
Фигура 6. Коефициент на естествен прираст на населението в област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г. 57
Фигура 7. Коефициент на безработица в община Левски за периода 2008-2011 г. 61
Фигура 8. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в обществения и в частния сектор в община Левски за периода 2008-2012 г., бр. 62
Фигура 9. Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в обществения и в частния сектор в община Левски за периода 2008-2012 г., лв. 66

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

NUTS	Nomenclature of territorial units for statistics
АД	Акционерно дружество
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВИК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Главна пречиствателна станция за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕТ	Едноличен търговец
ЕФ	Европейски фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Защитена територия
ИКТ	Информационно-комуникационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МВ	Местна власт
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторно превозно средство
МРР	Министерство на регионалното развитие
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НПО	Неправителствена организация
НПР	Национална програма за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НУ	Начално училище

НЧ	Народно читалище
ОБ	Общински бюджет
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОПАК	Оперативна програма Административен капацитет
ОПОС	Оперативна програма Околна среда
ОПР	Общински план за развитие
ОПРКБИ	Оперативна програма Развитие на конкурентоспособността на българската икономика
ОПРР	Оперативна програма Регионално развитие; Оперативна програма Региони в растеж
ОПРЧР	Оперативна програма Развитие на човешките ресурси
ОПТ	Оперативна програма Транспорт
ОПТП	Оперативна програма Техническа помощ
ОС	Общински съвет
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУ	Основно училище
ПП	Природен парк
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПС	Пречиствателна станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РПР	Регионален план за развитие
СОУ	Средно общообразователно училище
СЗР	Северозападен район от ниво 2
СПСОВ	Селищна пречиствателна станция за отпадъчни води
ТГС	Трансгранично сътрудничество
УО	Управляващ орган
ХВ	Хидровъзел
ХВП	Хранително-вкусова промишленост
ХЕИ	Хигиенно-епидемиологична инспекция

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие е част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. Съгласно законодателството за регионално развитие[1] Общинският план за развитие на община Левски 2014-2020 г., като интегрален елемент от националната система за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие в България, определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с Областната стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020 г.

Общинският план за развитие е стратегически документ, който цели постигането на устойчиво развитие и растеж на база на местните потенциали и сравнителни предимства, като обвързва както усилията на местната администрация, така и тези на местната общност в общия стремеж към постигане на по-добра жизнена среда и качество на живот в община Левски.

ОПР е разработен в съответствие с Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020) и се намира в пълно съответствие и хармонизация с основните стратегически и планови документи на европейско, национално и областно ниво, както и с принципите на регионалната и кохезионната политика на ЕС.

---

[1] Закон за регионалното развитие, в сила от 31.08.2008 г., обн. в ДВ бр. 50 от 30.05.2008 г. и Правилник за прилагането на Закона за регионалното развитие, в сила от 31.08.2008 г., обн. в ДВ бр. 80 от 12.09.2008 г.

Ключовите промени в стратегическата рамка за новия планов период 2014-2020 г. са заложени в Стратегия „Европа 2020" и „Териториален дневен ред на ЕС - 2020", както и в националните им интерпретации - Националната програма за развитие „България 2020" и Националната програма за реформи 2012-2015 г.

Стратегия „Европа 2020"

Стратегията „Европа 2020" въвежда запомняща се формула за развитие през следващия планов период – „интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж". За първи път ЕС има еднозначни цели с количествени измерители. Съобразявайки се с изходната си позиция и прогнозируемите възможности, България поема съответни ангажименти, заложени в Националната програма за реформи 2012-2015 г.:

- Нарастване на нивото на заетост на лицата на възраст 20-64 г. до поне 75 %; *национална цел на България – 76%*;
- Инвестиции в НИРД - 3 % от БВП; *национална цел на България – 1,5%;*
- Намаляване на емисиите на CO2 с 20 % (спрямо 90-те); нарастване на ВЕИ в крайното потребление до 20% (*национална цел на България – 16%*), повишаване на енергийната ефективност с 20 % (*национална цел на България – 25%*);
- Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище на възраст 18-24 г. до 10 % (*национална цел на България – 11%*); увеличаване на дела на населението на възраст 30-34 г. с висше образование до 40 %; (*национална цел на България – 36%*);
- Намаляване на броя на хората, които живеят под прага на бедност с 20 млн. души (*национална цел на България – намаление с 260 хил. души*).

Постигането на горните резултати се ситуира в една обща стратегическа рамка на ЕС, съдържаща 11 тематични цели в трите основни направления за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж:

- За постигане на *интелигентен растеж*:

- Изследователска дейност, технологично развитие и иновации;
- ИКТ – достъп, качество, ползване;
- Конкурентоспособност - на МСП, аграрния и рибарския сектор;

За постигане на *устойчив растеж*:

- Нисковъглеродна икономика във всички сектори;
- Адаптиране към климатичните промени, превенцията и управлението на риска;
- Опазване на околната среда, ефикасно използване на ресурсите;
- Устойчив транспорт, инфраструктурни мрежи;

За постигане на *приобщаващ растеж*:

- Стимулиране на заетостта и подпомагане на трудовата мобилност;
- Насърчаване на социалното включване и борба с бедността;
- Инвестиране в образование, умения и учене през целия живот;
- Институционален капацитет и ефикасна публична администрация.

Общинският план за развитие на община Левски интегрира в значителна степен стратегическата рамка на ЕС за икономическо, социално и териториално сближаване и регионално развитие след 2013 г., основаващи се на общия стремеж за интелигентен икономически растеж чрез технологично обновление и иновации, развитие на знанията и уменията, устойчиво развитие на базата на използване на "зелени" технологии и енергии и постигане на социална интеграция и социална включеност.

„Териториален дневен ред на ЕС 2020"

В документа „Териториален дневен ред на ЕС 2020" са формулирани шест основни приоритета за развитие в териториален аспект, които наред с икономическото и социално сближаване на територията на съответния район, целят постигане на териториално сближаване във вътрешнорегионален план, и укрепване на териториалното сътрудничество – трансгранично, междурегионално и транснационално:

1. Спомагане за *полицентрично и балансирано териториално развитие*;

2. Насърчаване на *интегрираното развитие* в градовете, селските и специфичните региони;

3. *Териториална интеграция* в трансгранични междунационални региони;

4. Осигуряване на конкурентоспособност на регионите на глобалния пазар чрез *силни местни икономики*;

5. Подобряване на *териториалната свързаност* между индивидите, общините и предприятията;

6. Развитие, базирано на местните ресурси (природно и културно наследство).

Национална програма за развитие „България 2020"

Националната програма за развитие: България 2020 (НПР БГ2020) е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г.

В НПР са формулирани три основни направления и 8 приоритета:

- Цели:

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.

3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

- Приоритети:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.

2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.

4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.

5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.

7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.

8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

НСРР, отразявайки общоевропейската рамка, очертава националните цели и приоритети за регионално развитие в следния пакет:

- СЦ1 – *Икономическо сближаване* (на всички нива) – чрез собствен потенциал; П1: МСП; П2: Устойчив туризъм; П3: Еко инфраструктура, енергийна ефективност;
- СЦ2 – *Социално сближаване* – чрез развитие и реализация на човешкия капитал; П4: Публични услуги в сферата на образование, здравеопазване, социални услуги, култура, спорт; П5: НИРД – бизнес; П6: Административен капацитет;
- СЦ3 – *Териториално сближаване* – чрез сътрудничество с държави, региони, ареали; П7: ТГС; П8: Междурегионално и транснационално сътрудничество;

- СЦ4 – *Балансирано териториално развитие* – полицентрична мрежа, свързаност, жизнена среда; П9: ИПГВР; П10: Свързаност

Общинският план за развитие интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с повишаване на конкурентоспособността и заетостта, инфраструктурното развитие и достъпността, устойчивостта и социалното включване.

Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Националната концепция за пространствено развитие, която дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и същевременно създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики, има следните стратегически цели:

- СЦ 1 - *Интегриране в европейското пространство* – развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори;
- СЦ 2 – *Полицентрично териториално развитие* – укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове-центрове с подобрено качество на градската среда;
- СЦ 3 – *Пространствена свързаност и достъп до услуги* - развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове и достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги;
- СЦ 4 – *Съхранено природно и културно наследство* - съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности;
- СЦ 5 – *Стимулирано развитие на специфични територии* - интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и периферни);

- СЦ 6 – *Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации* - повишаване на конкурентоспособността на българската територия чрез държавно подкрепени зони за растеж и иновации.

Регионален план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните дългосрочни цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво общински план за развитие се осъществява връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре" и „отгоре-надолу".

Регионалният план за развитие на Северозападен район поставя следните стратегически цели и приоритети за периода 2014-2020 г.:

- Стратегически цели

Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентоспособна икономика чрез насърчаване на собствения потенциал на СЗР;

Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал;

Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност.

- Приоритети

Приоритет 1.1. Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и подобряване на средата за правене на бизнес

Приоритет 1.2. Насърчаване на иновациите и ресурсната ефективност

Приоритет 1.3. Активизиране на специфичния потенциал на регионалната икономика

Приоритет 2.1. Подобряване на достъпа до образование и социална инфраструктура и предотвратяване на рисковете за социално изключване

Приоритет 2.2. Повишаване на заетостта и развитие на пазара на труда

Приоритет 2.3. Укрепване на институционалния капацитет на областно и местно ниво за подобряване на процесите на управление

Приоритет 3.1. Развитие на транспортната инфраструктура

Приоритет 3.2. Развитие на техническата инфраструктура

Приоритет 3.3. Опазване на околната среда и биоразнообразието

Приоритет 3.4. Подобряване на модела на градското и селското развитие в Северозападен район

Приоритет 3.5. Развитие на териториалното сътрудничество.

Областна стратегия за развитие на област Плевен за периода 2014-2020 г.

Постигнато е съответствие на целите и приоритетите за развитие на община Левски с приоритетите на областно ниво, като се отчитат стратегическите насоки за разработване на общинските планове за развитие, представени в Областната стратегия за развитие на област Плевен. Това съответствие осигурява допълнителни ефекти и потенциални ползи, свързани с осигуряване на достъп до финансови схеми и развитие на териториалното сътрудничество между общини и региони.

Областната стратегия за развитие на област Плевен дефинира следните стратегически цели и приоритети:

- Стратегически цели

Стратегическа цел 1: „Икономически растеж чрез ревитализиране на традиционните икономически отрасли и увеличаване на секторната конкурентоспособност и заетост“

Стратегическа цел 2: „Постигане на социална кохезия чрез укрепване и развитие на човешкия капитал“

Стратегическа цел 3: „Развитие на модерна инфраструктура, висококачествени комунални услуги и подобрени условията на живот в урбанизирана среда“

Стратегическа цел 4: „Съхраняване на природното и културно наследство за бъдещите поколения“

- Приоритети

Приоритетна област 1: Модерно земеделие

Приоритетна област 2: Инвестиции и заетост

Приоритетна област 3: Свързаност

Приоритетна област 4: Здрави жители

Приоритетна област 5: История и култура

Приоритетна област 6: Природа за бъдещите поколения

Приоритетна област 7: Обслужване и урбанизирана среда

Споразумение за партньорство на Република България

Споразумението за партньорство 2014-2020 г., заедно с оперативните програми са стратегически документи, които задават приоритетите и целите за страната през новия програмен период. Този документ е наследникът на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г., като обаче освен трите структурни фонда (Кохезионен фонд, Европейски фонд за регионално развитие и Европейски социален фонд) то обхваща и финансирането по линия на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за морско дело и рибарство. Петте фонда формират Европейски структурни и инвестиционни фондове, които предоставят стратегически водещи принципи при програмирането, включително и във връзка с изпълнението на стратегията Европа 2020. В Споразумението за партньорство са формулирани четири основни приоритета за ЕСИФ през периода 2014-2020 г., както следва:

- *Приоритет 1:* Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж, който обхваща подприоритетите: Заетост и трудова мобилност, Социално включване и Образование, учене през целия живот.
- *Приоритет 2:* Иновации и инвестиции за интелигентен растеж, който обхваща подприоритетите: Повишаване конкурентоспособността на МСП в ключови икономически сектори, НИРД и иновации, и достъп до и използване на ИКТ.
- *Приоритет 3:* Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж, който обхваща подприоритетите: Свързаност (външна и вътрешна), Преминаване към ниско-въглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност, Климат и климатични промени и Околна среда и опазване на природното богатство.
- *Приоритет 4:* Добро управление и достъп до качествени обществени услуги, който обхваща подприоритетите: Инвестиции в изграждане на институционален капацитет за добро управление, качествена и независима съдебна система и

Достъп до качествени обществени услуги и ефективно прилагане на електронното управление с оглед на провеждането на реформи.

Интегрирана стратегия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции в Северозападния район

Община Левски е част от най-изостаналия район сред европейските райони от ниво 2 – Северозападния район. За територията на района, вкл. и за територията на общината се предвижда през програмния период 2014-2020 г. да се прилага „Интегрирана стратегия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции в Северозападния район". Интегрираните териториални инвестиции са нов и гъвкав инструмент за осъществяване на регионална политика в рамките на ЕС чрез интегрирани интервенции в рамките на предварително дефинирани територии. Чрез него се цели постигането на комплексен положителен ефект в развитието на съответната територия, смекчаването на регионалните различия и по-ефективното усвояване на средствата от различните програми и инструменти за осъществяване на Европейската регионална политика чрез прилагането на интегриран подход в планирането и управлението на територията.

Определени са следните стратегически цели и приоритети за СЗР, чието постигане да се обезпечи чрез прилагане на Интегрирани териториални инвестиции:

- Стратегически цели

1. Подобряване на конкурентоспособността на регионалната икономика чрез осигуряване на фокусирана подкрепа, отчитаща нейната специфика и потенциал.

2. Развитие и съхранение на човешките ресурси на района и създаване на благоприятна среда за живеене, чрез реализация на ключови за региона инфраструктурни инвестиции.

- Приоритети

1. Развитие на икономиката и стимулиране на предприемачеството;

2. Агробизнес;

3. Развитие на разнообразен туризъм;

4. Развитие на човешките ресурси и създаване на благоприятна среда за живеене.

Дунавска стратегия на ЕС

Дунавският Регион покрива 8 страни-членки на ЕС (Германия, Австрия, Унгария, Чехия, Словакия, Словения, България и Румъния) и 6 страни извън ЕС (Хърватска, Сърбия, Босна и Херцеговина, Черна Гора, Украйна и Молдова).

Регионът е изправен пред редица предизвикателства:

- екологични заплахи (замърсяване на водите, наводнения, климатични промени);
- неусвоен плавателен потенциал и липса на пътни и железопътни транспортни връзки;
- недостатъчни енергийни връзки;
- небалансирано социално-икономическо развитие;
- некоординирани системи за образование, проучване и иновации;
- недостатъци в областта на сигурността.

- Българските приоритетни области за стратегията са:

- подобряване на достъпността, по и към Дунав и ефективното използване на енергийните ресурси;
- подобряване качество на водите, опазване на биоразнообразието, превенция и управление на риска;
- повишаване на конкурентоспособността, чрез иновации, образование, култура, туризъм, мултикултурен диалог и съхраняване на регионалната идентичност и богатото културно наследство;
- укрепване капацитета за управление, координация и партньорство на всички нива, повишаване на сигурността и интеграция на хората в неравностойно положение.

Чрез прилагането на единен поход и стандарти на планиране и програмиране на развитието на община Левски, взаимната обвързаност на Общинския план за развитие на общината със стратегиите и плановете на различните териториални нива, използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и

институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане се цели постигането на по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

Общинският план за развитие на община Левски е разработен в изпълнение на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ

1. Обща характеристика на община Левски.

1.1. Местоположение и граници.

Община Левски се намира в Централна Северна България, в Дунавската равнина, в административна област Плевен (NUTS 3) и в Северозападен район (NUTS 2). Териториалната и селищна система на община Левски се е формирала на основата на природогеографските дадености и като резултат на дългогодишната човешка дейност, която е изменяла природната среда и в положителен и в отрицателен аспект.

Общата площ на общината е 414.7 кв. км., което е около 10% от територията на област

Територия на община Левски	Обща площ	Земеделски територии	Обработваеми площи	Поливни площи	Горски територии	Населени места и др. урбанизирани територии	Водни течения и водни площи	Територии за добив на полезни изкопаеми	Територии за транспорт и инфраструктура
Левски	414.6	358.4	316.3	93.7	25.9	16.7	10.2	0.9	2.6

Плевен и около 2% от територията на Северозападен район.

Таблица 1. Територия на община Левски – кв. км

Източник: Баланс на територията на РБ

Земеделските територии заемат общо 358 436 кв. м. (87% от площта на общината при средно за страната 57,4%). Горските територии заемат 25 904 кв. м. (6% при средно за страната 33,5%). Населените места и другите урбанизирани територии заемат 16 657 кв. м. площ (4% от територията на общината). Водните течения и водни площи са 10 276 кв. м. и имат относителен дял 2% (колкото средното равнище за страната - около 2%).

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Териториите за добив на полезни изкопаеми и площите за транспорт и инфраструктура заемат най-малка част от територията на община Левски, по-малко от 1% от територията на общината, съответно 860 кв. м. и 2 559 кв. м.

Община Левски граничи на север с общините Белене и Никопол, на запад с община Пордим, на юг с община Летница и на изток с общините Свищов и Павликени.

Таблица 2. Основни данни за община Левски и съседните общини

Район, област, община	Територия кв. км	Население брой 01.02.2011 г.	Гъстота на населението
България	**111 001.9**	**7 563 710**	**68.7**
Северозападен район	19062	886911	46.5
Община Белене	285	10671	37.44
Община Никопол	415.9	10366	24.92
Община Пордим	255	6957	27.28
Община Летница	178	4906	27.56
Община Свищов	625.5	48351	77.3
Община Павликени	609.3	25917	42.54
Община Левски	**414.7**	**19 938**	**48.08**

Източник: Национален статистически институт

Левски е на четвърто място по територия спрямо съседните общини. Най-голяма е община Свищов, а най-малка - община Летница. По население Левски е на трето място сред съседните общини – 21 141 души към 01.02.2011 г. Най-голяма е Свищов – 48 351 души, а най-малка Летница – 4 906 души. Гъстотата на населението в община Левски е по-голяма от средните равнища за Северозападния район.

Административният център на общината е град Левски. Селищната система на общината включва 13 населени места – общинският център гр. Левски и 12 села - Асеновци, Аспарухово, Божурлук, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар Белене, Малчика, Обнова, Стежерово, Трънчовица.

Град Левски е голям транспортен възел - от главната железопътна линия София - Варна, тук влаковете правят връзка за Троян, Ловеч, Свищов. През града преминават два третокласни, но много оживени републикански шосейни пътя - Свищов - Левски - Ловеч - Троян и Никопол - Левски - Павликени - В. Търново. На 8 км северно от гр. Левски преминава първокласния път София - Варна. Трасето на бъдещата магистрала „Хемус" ще преминава на десетина километра южно от града.

Таблица 3. Населени места в община Левски, площ и категория

ЕКАТТЕ	Населено място	Площ /дка/	Население към 01.02.2011 г.	Категория	Разстояние до общинския център
PVN16	Община Левски		19 938	3	-
43 236	гр. Левски		9 872	3	-
00 761	с. Асеновци		1 336	5	1,95 км
00 802	с. Аспарухово		608	6	4,01 км
05 044	с. Божурлук		128	7	26,02 км
07 274	с. Българене		893	6	11,09 км
10 080	с. Варана		65	8	7,02 км
17 556	с. Градище		1 194	5	6,79 км

32 531	с. Изгрев		430	7	16,01 км
37 647	с. Козар Белене		808	6	5,45 км
46 841	с. Малчика		1 407	5	6,87 км
53 089	с. Обнова		1 990	5	18,02 км
69 153	с. Стежерово		544	6	21,12 км
73 345	с. Трънчовица		663	6	21,02 км

Източник: Национален статистически институт, Министерство на регионалното развитие

Голям брой от селата са „5“-та и “6“-та категория, съгласно Методиката за категоризиране на административно-териториалните и териториалните единици. Едно населено място е с категория „8” и две – с категория „7”. Административният център на общината е с най-висока категория – „3“, спрямо четирите критерия, които се взимат предвид: демографски, урбанизационен, инфраструктура и селищно-административни и културни функции.

Най-близо до общинския център се намира с. Асеновци, а най-далече – селата Божурлук, Стежерово и Трънчовица.

1.2. Релеф и климат.

Община Левски е разположена в Централна Северна България, Дунавската равнинно хълмиста област, Тученишко долноосъмски район. Релефът е преобладаващо равнинен. Общият наклон на терена е от юг, югозапад към север, североизток. Средната надморска височина на общината е 87 м.

Районът попада в Централната част на Средния климатичен район на Дунавската хълмиста равнина, в Умерено-континенталната климатична подобласт от Европейско-континенталната климатична област.

Средногодишната температура на въздуха в района възлиза на +13,3ºС, като всички зимни средномесечни температури са положителни, с изключение на месец януари. Зимата тук е една от най-студените за условията на България, а лятото твърде горещо. Годишната амплитуда е 24ºС , което е критерий за силно изразения континентален характер на климата.

Обобщените данни за средномесечните температури на въздуха показват средногодишна температура за 70 - те години 11,6^{0}, за 80-те - 12,2^{0}, и за 2000-та година - 13,3^{0} С. Запазва се тенденция средногодишната температура да се увеличава с около 0,6 0С за десетгодишен период, което потвърждава всеизвестния факт за глобално затопляне на климата. Данните за средните месечни валежи и общогодишните през последните години показват намаляване на водния приток. Основната посока на ветровете е запад - изток.

1.3. Водни ресурси.

Количеството на повърхностните води на общината се изчисляват като сума от повърхностните води, които се генерират на територията и - от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез р. Осъм. След 1977 г. режимът на реките е силно променен. На р. Осъм е изпълнена корекция, вследствие на което е изменен естествения режим на водното течение. Дъното на реката силно се е понижило след изграждане на корекцията, бреговете са ерозирали. Целесъобразно е изграждането на прагове в района на селата Българене и Козар Белене. Повърхностните води са със снежно – дъждовно подхранване и неустойчиво до слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Оттокът се наблюдава при Ловеч и с. Изгрев, при средна сума на валежите 552 мм. Валежните води са включени в тези количества, тъй като пунктовете, в които стават измерванията на дебита на реките предполагат тяхното отчитане.

Подпочвените води в общината са акумулирани в алувиалните чакълесто песъкливи отложения от терасата на р. Осъм. Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренирането се извършва в отложенията на речната тераса. По тип водите са порови и със слаб напор. Подземните води на територията на общината залягат на около 4,5 м. под повърхността. Територията е богата на високи подпочвени води, като нивото се движи между 0,6 и 1 м. Срещат се и територии с високи подпочвени води, чието ниво се движи между 0,6 и 1 м. при с. Варана.

Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси.

Таблица 4. Язовири и рибарници на територията на община Левски

Населено място	**язовири**	**рибарници**	**собственост**	**функц.**
с. Малчика	Малчика	-	Частн. държ. „Напоителни системи” ЕАД	Да
с. Обнова	„Божурлука”	-	Публ. Държ. „Напоителни системи” ЕАД	Не/ пресъхнал
с. Обнова	-	2 бр.	Общинска	Да/под наем
с. Градище	-	4 бр.	Частна	1 бр. Да
с. Стежерово	-	1 бр.	Общинска	Не

Източник: Министерство на околната среда и водите, РИОСВ-Плевен

1.4. Почви.

В района на община Левски се разкриват геоложки формации от последната ера - едрозърнести пясъци и по-фини пясъчни глини край река Осъм. Речните наноси и тераси от кватернерно време се срещат на много места в България. Геоморфоложки общината представлява льосово-глинеста еродирана и разчленена повърхнина, покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част, и карбонатни черноземи източно от основната водна артерия – р. Осъм. Край реката, която в

недалечно минало е меандрирала и заливала големи участъци от низината си, има добре развит комплекс от алувиално-ливадни почви. Въпреки сравнителната сухост на климата поради изразената му континенталност меандрите на р. Осъм и нейните притоци Пордимска бара и Ломя са допринасяли за добрата запасеност с влага на почвения слой.

1.5. Подземни природни богатства.

Териториите на общината са бедни на полезни изкопаеми. Срещат се находища на глина в някои от населените места и едрозърнести пясъци по поречието на р. Осъм. Среща се и базалт в землището на с. Варана. В едно от землищата на Общината - с. Асеновци, е разработена кариера за снабдяване с материал за производство на керамични изделия. Останалите не са проучени.

1.6. Природни ресурси.

Горските територии в община Левски са представени сравнително оскъдно. Горите заемат площ от 4400 дка, което е незначителна част от територията на общината. Средната възраст на разпространените гори е 40 - 50 години. Характерни представители на местната флора са липа, ясен, явор, акация, топола, дъб.

Основен показател, характеризиращ растителността на територията е лесистостта, показващ процента на залесената територия (гори и трайни насаждения) спрямо общата площ. За оптимална, удовлетворяваща санитарно-хигиенните и социални изисквания се счита лесистост над 15% от дадена територия. В община Левски тя е твърде ниска– едва 5,85%.

Намесата на човека е повлияла в отрицателна насока върху средата на обитаване и начина на живот на представителите на местната фауна. Най-силно засегнати са представителите на клас Бозайници, чиито биотопи са обект на стопанска дейност. Представителите на ихтиофауната са със сравнително запазени жизнени пространства.

Лечебни растения, характерни за общината са: хилядолистен /бял/ равнец, метличина, синя жлъчка, бъз, гръмотрън, полска мента, обикновен риган, жълт кантарион, и много

други. Замърсяването на почвите, водите, както и намаляването на горските запаси и като цяло - урбанизацията, значително са повлияли върху популациите на дивеча, земноводни, насекоми, птици и редките видове лечебни растения. В миналото широко разпространени в общината, а сега застрашени от изчезване са такива растителни видове лечебни растения като Лечебна ружа, Момина сълза, Пролетен Горицвет, Дилянка, Пурпурен салеп, Блатно кокиче.

Природни забележителности

Общата площ на лесопарковете на територията на общината е 1000 дка. ***"Лесопарк Тараклъка"*** – вековна гора от летен дъб с площ от 340,194 дка в землището на с. Градище, е регистрирана като ***защитена местност***. Възрастта на отделни екземпляри надхвърля 150 години. ***Лесопарк „Шаварна"*** се намира в непосредствена близост, южно от гр. Левски, по брега на р. Осъм.

Единични и групи ***вековни дървета***, са регистрирани в селищната система на общината като ***природни забележителности***.

За ***защитена зона „Герена"*** е обявена обширна влажна зона от 8 000 дка в землищата на селата Обнова и Българене, с множество видове редки представители на флората и орнитофауната.

Интересни са зоните в селищната система ***около бреговете на р. Осъм*** - край коригираното ново корито на реката и около останалите участъци от старото течение. Бившата заливна низина на р. Осъм в района между Левски и Трънчовица, независимо от корекцията на р. Осъм и силно променения и режим, представлява интерес от екологична гледна точка.

В района на с. Българене и с. Обнова, с високите води пролетно време, и сега се образуват разливи около реката под формата на мочурища и блата. Мястото се отличава с голямо богатство на животински и растителен свят и като естествено местообитание на водолюбиви и мигриращи птици.

Природна даденост с особен потенциал за развитие са ***запазените участъци от старото корито на р. Осъм***. Такива има в землищата на с. Асеновци, гр. Левски

(местността „Шаварна”), и селата Малчика, Българене и Трънчовица. Най-запазени са старите корита ***в землището на с. Българене***. Поради тази причина те от години са предпочитано място за риболовци и от съседни общини.

- **Изводи:**

Може да се направи заключението, че община Левски е равномерно разпределена селищна структура с изявен център от трето ниво – културен, административен, социален и икономически. Връзката между общинския център и населените места следва да се доразвие с цел подобряване стандарта на живот и по-лесен и бърз достъп до услуги.

Община Левски се отличава с благоприятен климат и плодородни почви. Богата е на подпочвени води, които са лесно достъпни за използване. Поради отсъствие на големи промишлени замърсители степента на чистота на въздуха е висока. Налични са значителен брой природни забележителности, които се явяват потенциал за развитие на туризъм.

Общината се характеризира с ниска лесистост и оттам - нарушен баланс на териториите като цяло. Съществуват нарушени терени в резултат от почвена ерозия и антропогенни въздействия. Липсват значими полезни изкопаеми.

2. Състояние на местната икономика.

Състоянието на икономиката на община Левски се намира в пряка зависимост от наличните местни ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортни връзки, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и др. Община Левски е част от област Плевен и Северозападния район от ниво 2. Това определя средата, в която общината се развива.

Северозападен район е районът с трайно най-ниско равнище на развитие, не само в страната, но и в ЕС. Заема последно място в класацията на районите в целия ЕС по показателя БВП на човек от населението (6 343 лв. за 2011 г.) Основното предизвикателство пред българските райони, което важи с особена сила за

Северозападния район и е допълнително усложнено от икономическата криза, е постигането на динамичен растеж. Районът отбелязва ограничен напредък в икономическия растеж през периода преди икономическата криза и развитието му бе силно повлияно от негативните и въздействия, като реализира най-висок икономически спад спрямо останалите райони от ниво 2. СЗР представлява слабо населена територия, в определени части дори обезлюдена. В периода между двете преброявания (2001-2011 г.) населението в района намалява с бързи темпове – с над 18%. Това е най-голямото абсолютно и относително намаляване на населението от всички райони. Налице е сериозен проблем по отношение на възрастовата структура и възпроизводството на трудоспособното население. Населението на СЗР се отличава с относително висока миграционна подвижност, което се дължи на неблагоприятната икономическа ситуация на територията му. Ниската раждаемост, високата смъртност, ниската средна продължителност на живота, миграционните потоци са причина за поддържането на високи стойности на отрицателен естествен прираст. Застаряването на населението е с дълбоки последици за пазара на труда и пенсионната система, икономиката и финансите. Коефициентът на заетост е най-нисък сред районите в страната, а на безработица – най-висок. СЗР може да бъде класифициран като „най-беден" и от гледна точка на размера на доходите от труд. Близо 60% от населението на Северозападен район е засегнато от различни форми на бедност или социално изключване.

Спецификата и дълбочината на проблемите, както и изключително сериозните дефицити по отношение на различните сектори от социално-икономическото развитие изискват бърза реакция чрез осигуряването на целенасочена подкрепа с цел ограничаване на последиците от негативните тенденции в развитието на района и създаване на условия за постигането на напредък по отношение смекчаването на различията с останалата част от страната.

Област Плевен като част от Северозападен район също отбелязва дълготрайна тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие. През периода 2008-2010 г. областната икономика показа влошена динамика на фона на свиващата се икономика на страната. Процес на известно възстановяване се наблюдава през 2011 г., когато

областта произвежда над 29% от БВП на Северозападния район. Сравнена с останалите 4 области от района (Видин, Враца, Ловеч и Монтана) по степен на общо икономическо развитие, област Плевен е в по-добра позиция от области Монтана и Видин.

Фигура 1. БВП на човек от населението в област Плевен за периода 2009-2011 г., хил. лв.

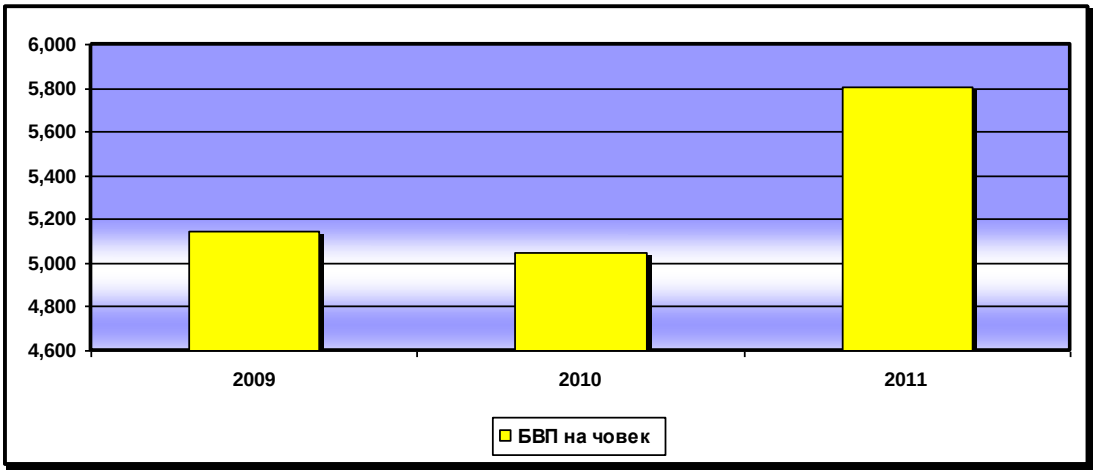

Източник: Национален статистически институт

Брутната добавена стойност на областта през 2011 г. също нараства. Разпределението на брутната добавена стойност по икономически сектори следва характерното за страната съотношение, като най-голям дял има сферата на услугите (60,2%), следвана от индустрията (27,5%) и аграрния сектор (12,3%).

Ниският потенциал за растеж, продължаващата рецесия, ниската производителност и конкурентоспособност на регионалната икономика, особено на МСП, и възможността й да създава нови работни места продължава да бъде основен проблем за област Плевен. Допълнителни фактори, които блокират развитието на областта, са влошеното демографско развитие и негативните процеси на пазара на труда.

При определяне на териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа в Областната стратегия за развитие на област Плевен, община Левски е поставена в група, в която се наблюдава много висока концентрация на неблагоприятни характеристики. В същата група са и следните общини от област Плевен: Гулянци,

Долни Дъбник, Пордим, Долна Митрополия, Никопол, Искър и Кнежа. Общините Белене и Червен бряг са със средищно положение, докато само община Плевен е с благоприятни показатели.

Таблица 5. Показатели на индикаторите за определяне на райони за целенасочена подкрепа по общини на област Плевен

ИНДИКАТОРИ		по данни от НСИ		по данни от ДРСЗ	по данни от НСИ		по данни от общинските администрации		
							Дял на населените места...		
		Нетни приходи от продажби на един жител (в % от средното за страната за периода 2009-2011)	Равнище на средната работна заплата (в % от средното за страната за периода 2009-2011)	Средно равнище на безработица (в % от средното за страната за периода 2009-2011)	Коефициент на възрастова зависимост (в % от средното за страната за периода 2009-2011)	Гъстота на насел. (жители / кв.км.)	без изградена пътна връзка с асфалтово покритие помежду си или с общинския център (в %)	без изградена канализационна мрежа (в %)	, които ползват питейна вода с отклонение от качеството или имат режим във водоснабдяването за последните три години (в %)
ОБЩИНИ	Белене	45,6%		137.33%	102,07%	35,79	0,00%	83,33%	0,00%
	Гулянци	9,9%		286.51%	180,06%	26,71	25,00%	100,00%	41,67%
	Долна Митрополия	24,1%		191.97%	163,33%	29,23	0,00%	100,00%	31,25%
	Долни Дъбник	21,6%		194.06%	139,76%	37,15	0,00%	100,00%	42,86%
	Левски	26,6%		159.69%	127,42%	47,25	0,00%	92,31%	30,77%
	Никопол	15,3%		296.71%	154,75%	22,10	0,00%	92,86%	0,00%
	Искър	12,6%		297.44%	148,37%	27,73	0,00%	100,00%	0,00%
	Плевен	63,4%		81.68%	93,15%	160,30	0,00%	92,00%	64,00%
	Пордим	18,1%		191.06%	175,19%	26,40	0,00%	87,50%	37,50%
	Червен бряг	24,4%		229.74%	115,79%	56,56	0,00%	92,86%	0,00%
	Кнежа	49,9%		190.65%	124,86%	42,75	0,00%	75,00%	0,00%

Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен

2.1. Икономическо развитие.

Определящи фактори за икономиката на община Левски са:

- наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на земеделието;
- екологичната чистота на района;
- близостта до столицата София и до международен воден път чрез р. Дунав (ферибот Никопол-Турну Мъгуреле), което осигурява възможности за пазар на произведената продукция и възможности за развитие на туризма.

Основните отрасли, които се развиват на територията на община Левски и определят икономическия профил на общината, са: хранително-вкусова промишленост (хлебопроизводство, млекопреработване, производство на безалкохолни напитки и др.), машиностроителна промишленост (ремонт на жп пътнически вагони, на селскостопански машини, производство на машинни части за леката промишленост и др.), зеленчукопроизводство (в т.ч. и оранжерийно), шивашка промишленост.

Броят на нефинансовите предприятията, действащи на територията на община Левски, през 2012 г. се увеличава с 9 бр. – от 555 на 564 бр. В община Левски работят 6% от предприятията в област Плевен през 2012 г. (9 371 бр.)

Фигура 2. Брой предприятия на територията на област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г.

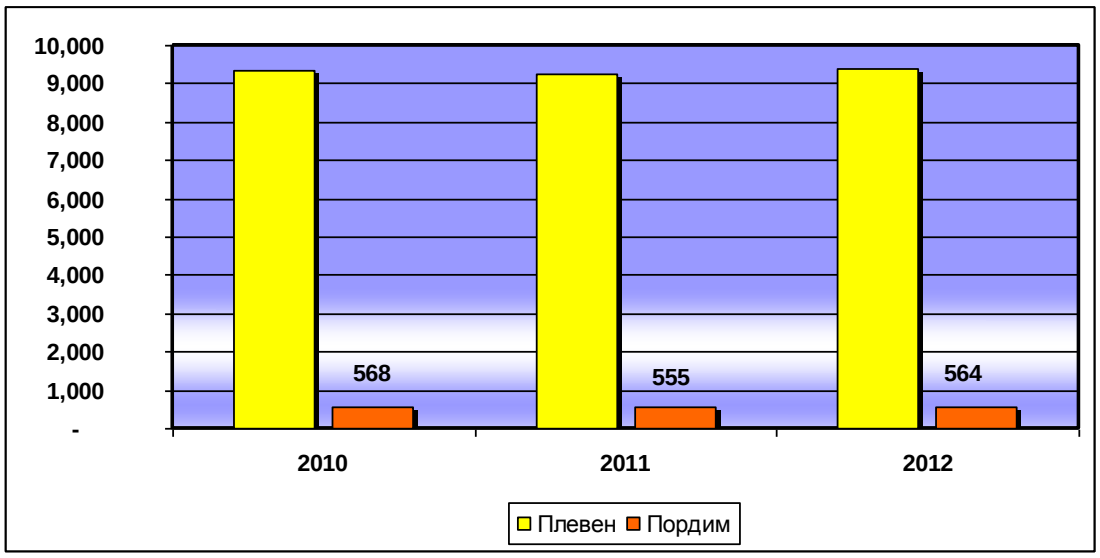

Източник: Национален статистически институт

Бизнесът в общината се е разгърнал предимно в микро предприятия, което е характерна тенденция в цялата страна – 90,4% от всички регистрирани предприятия са със заети лица под 9 души. 8% са предприятията са със заети лица между 10 и 49 души и 1,6% – между 50 и 250 души.

Таблица 6. Структура на предприятията от нефинансовия сектор в община Левски по размер на заетия персонал и брутната продукция през периода 2010-2012 г.

Община	2010		2011		2012	
	Брой единици	Брутна продукция хил. лв.	Брой единици	Брутна продукция хил. лв.	Брой единици	Брутна продукция хил. лв.
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Микро до 9	90,5	18,2	89,5	18,0	90,4	19,6
Малки от 10	7,9	51,6	9,0	63,3	8,0	59,9
Средни от 50	1,6	30,3	1,4	18,6	1,6	20,5
Големи над 250	-	-	-	-		

Източник: Национален статистически институт

Обемът на ***произведената продукция*** от предприятията на територията на община Левски се променя през всяка от годините в периода 2008-2012 г. Най-голям спад се регистрира през 2009 г. на годишна база спрямо предходната – с 21,3%. От 2010 г. започва постоянен темп на нарастване, като през 2011 г. и 2012 г. произведената продукция като стойност надминава 2008 г. Като цяло нарастването за периода 2008-2012 г. е с 5,1%.

Таблица 7. Динамика на основните икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Левски през периода 2008-2012 г.

Община Левски	2008	2009	2010	2011	2012

Произведена продукция – хил. лв.	93 373	76 967	81 877	95 570	98 122
Приходи от дейността – хил. лв.	199 364	146 807	149 390	166 641	168 293
Нетни приходи от продажби – хил. лв.	179 751	128 812	136 191	151 420	153 236
Разходи за придобиване на ДМА – хил. лв.	16 450	16 443	9 585	10 352	11 410

Източник: Национален статистически институт

По-негативни са тенденциите при показателите приходи от дейността на нефинансовите предприятия и нетни приходи от продажби. ***Приходите от дейността*** на предприятията за периода 2008-2012 г. намаляват с 18,5%. Най-голямо е намалението за 2009 г. на годишна база спрямо предходната година – с 35,8%. През 2010 г. започва слабо нарастване, чиито темп се увеличава през 2011 г. и 2012 г., като през 2012 г. нарастването спрямо 2009 г. е с 14,6%.

Нетните приходи от продажби за периода 2008-2012 г. намаляват със 17,3%. Най-голямо е намалението за 2009 г. на годишна база спрямо предходната 2008 г. – с 39,5%. И при този показател през 2010 г. започва слабо нарастване, чиито темп се увеличава през 2011 г. и 2012 г., като през 212 г. нарастването спрямо 2009 г. е с 19%.

Нетните приходи от продажби на предприятията от община Левски през 2012 г. формират 4,5% от нетните приходи от продажби на предприятията от област Плевен. Нетните приходи от продажби на жител от населението на община Левски през 2012 г. възлизат на 7 888 лв.

Фигура 3. Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия на територията на област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г. (хил. лв.)

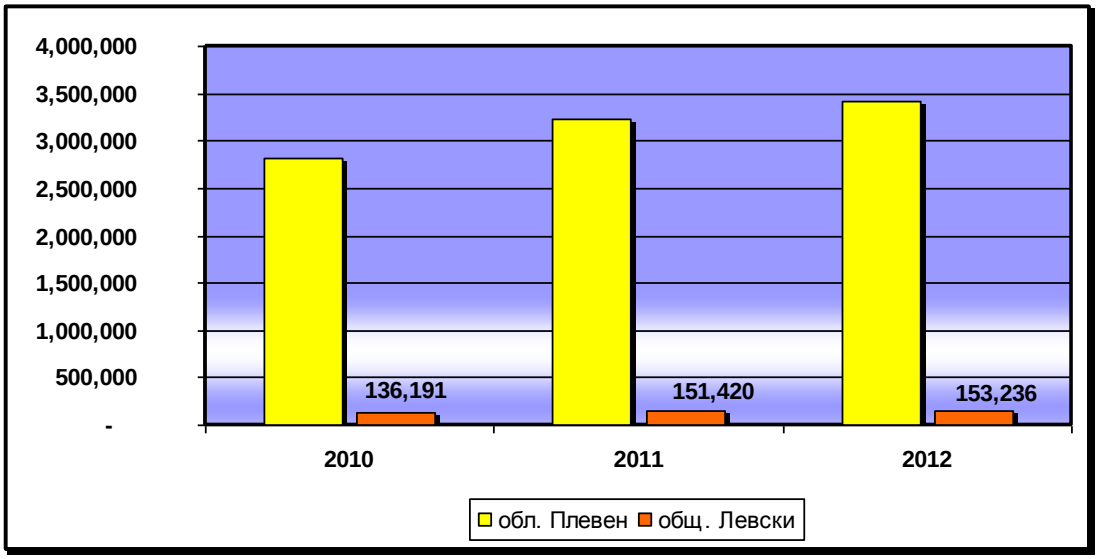

Източник: Национален статистически институт

Разходите за придобиване на ДМА, извършвани от предприятията в община Левски, през 2008 г. и 2009 г. възлизат на около 16 450 хил. лв. годишно. През 2010 г. се наблюдава спад от 71,5% на годишна база. От 2011 г. започва тенденцич на нарастване, но през 2012 г. стойността на разходите за придобиване на ДМА (11 410 хил. лв.) все още е значително по-ниска в сравнение с 2009 г.

По-големи предприятия, определящи икономическия облик на община Левски

- „Вагоноремонтен завод – Левски" АД – третото в страна по големина за ремонт на пътнически вагони, авторемонтна дейност, машиностроителни услуги на фирми и граждани.

- Локомотивно депо – гр. Левски – обслужва дизеловите локомотиви, пътуващи по направление Свищов – Троян. Локомотивите престояват за ревизия и техническо обслужване.

- База “КИП и А” – единствено по рода си предприятие в страната. Ремонтира измервателните и контролиращи уреди, използвани в системата на БДЖ.

- „Мелница Левски МК 2001” ООД – изкупуване, съхранение и преработка на пшеница, производство на брашна и трици.

- ЕТ „Дечков 60 – Детелин Дечков” – производство на хлебни изделия, брашна и трици.

- „Техсел” АД – производство на селскостопанска техника, резервни части и прикачен инвентар за селскостопанските машини.

- „Машиностроител” АД – изработва съоръжения и резервни части за нуждите на леката промишленост.

- „Бултрекс” ООД – търговия с трактори, зърнокомбайни, селскостопански машини, двигатели и резервни части за тях.

- „ЕСМОС” АД – произвежда екструдери и екструдерни линии за пластмасово производство на фолио, тръби и PVC и полиетилен, за гранулиране на пластавтомат за бутилки от 1,5 литра, мелници за пластмаси и резервни части за тях.

- „ПТИМА” ЕООД – производство на машини и резервни части за хранителната промишленост.

- „ШАВАРНА – 97” ООД – произвежда тухли четворки и решетки, варови и бетонови разтвори, промит филц и пясък. Извършва високо и ниско строителство.

- „Модтрико” АД – конфекция, производство на трикотажни облекла на ишлеме.
- „Оранжерии Гимел II” ЕООД – производство на оранжерийни краставици и домати.
- ЕТ „Еко Виста – Васко Цвятков” – зеленчукопроизводство.
- „Мандра” ООД – изкупуване и преработка на сурово мляко, специализирано в производството на кисело и прясно мляко.
- „Мандра I” ООД - изкупуване и преработка на сурово мляко. Мандрата е специализирана в производство на сирене, кашкавал и краве масло.
- ЕТ „КИЦ – 90” – производство на безалкохолни напитки.
- **Изводи:**

Повечето от предприятията в община Левски са частна собственост и през последните години изпитват затруднения, характерни за голяма част от предприятията в страната. Преобладаващата част от производителите реализират своята продукция на територията на общината. Малка част от тях, реализират произведената от тях продукция в страната или имат сключени договори за износ. Амортизираните дълготрайни материални активи и липсата на нови технологични продукти намаляват конкурентоспособността на значителен дял от работещите предприятия. Липсва приемственост на квалифицираните кадри, поради високата миграция на младите специалисти от общината.

С цел оползотворяване на потенциала за развитие на община Левски и постигане на стабилен растеж, който да бъде осезаем за местното население, са необходими значителни инвестиции за модернизация на производството, диверсификация, въвеждане на иновативни технологии, насочване на производството към съвременните

нужди на пазара, намиране на нови пазари за реализация на продукцията, насърчаване на местния бизнес и подобряване на квалификацията на работната сила. За да се възползва общината от транспортното си географско положение, е необходимо подобряване на транспортната инфраструктура и съответно на транспортната достъпност на населените места. Засилването на връзките със столицата София и със съседна Румъния ще осигури пазар за местната продукция. Запазената околна среда и благоприятните условия за развитие на земеделието също са важна предпоставка за бъдещо развитие.

Туризъм

Районът на община Левски е населен от дълбока древност. Извършените досега проучвания показват многобройни останки от праисторически селища и археологически паметници от римската, раннохристиянската и средновековната култури. Надгробни могили, некрополи, селища, римски път, гробници и други артефакти са разпръснати по цялата територия на общината.

На територията на Община Левски досега са открити и съществуват:

- Находки от Праисторическо време;
- Находки и обекти от Античността;
- Обекти от периода на турското робство;
- Религиозна архитектура от XIX и XX в. /църкви/;
- Съвременна селищна архитектура.

Находки от праисторическо време:

- Праисторическо селище в м. Карамандол, на 5 км. източно от града, южно от жп спирка Червена.
- Праисторическо селище в м. Парчелъка, до помпената станция на левия бряг на р. Осъм, на 2 км. южно от града.

Находки и обекти от Античността:

- Антично селище в м. Парчелъка, до помпената станция, на 2 км южно от града, на левия бряг р. Осъм, на терен около 60-70 дка, при обработка на земята са намерени археологически материали от антично селище. В могилата са открити две зидани гробници и култов инвентар.
- Антично селище в м. Карамандол, на десния бряг на р. Осъм, до р. Ломя или Стари Осъм, на 5 км. източно от града, на лекото възвишение над речната низина, над праисторическото селище, на площ от около 80-90 дка е съществувало антично селище. Това селище Карел Шкорпил свързва с Римския път от Никополис ад Иструм (дн. село Никюп, Великотърновско) за Сердика и с пътя за Ескус (дн. село Гиген). Днес на терена съществуват незначителни керамични фрагменти.
- Римски път – на около 6 км. източно от град Левски. Римският път днес е заличен и затрупан, но над хоризонта ясно се откроява неговото трасе, което прерязва северния склон на възвишението.
- За римското присъствие в района на гр. Левски свидетелстват намерените в м. Суваткорусу монети. В м. Акерлата, където е открита монументална антична сграда, са намерени още: златен пръстен, мотика, бойни стрели, отломки от скулптурни фигури от мрамор, цигли за покрив на култов обект, каменни бази, колони, ломени плочи за настилка на римския път и др.
- Антични паметници с национално значение са открити край селата Малчика, Изгрев и Стежерово.
- Могилният некропол на 3 км. от с. Малчика, с един от най-ранните латински надписи върху жертвеника, датиращ от 6 в. пр. н. е.
- Античният некропол и надгробните могили в с. Изгрев.
- Надгробният камък в местността “Света Троица”, северозападно от с. Стежерово.

По-значимото от намереното при официални разкопки се намира в Регионалния исторически музей – Плевен. В община Левски няма експонирани находки от тези периоди.

Обекти от периода на турското робство:

Каменният мост – „Римски мост" край с. Българене е единствен официално признат паметник на културата на територията на общината с национално значение. Изграждането му е датирано през XVI век. Той съчетава качествата си с природна забележителност - запазените стари корита при с. Българене. До 1968 г. мостът е бил част от редовна междуселищна връзка. В последните над 30 години състоянието му прогресивно се влошава. Със спечелен проект по програма „Красива България", мостът е укрепен и реставриран през 2006 година.

Религиозна архитектура от XIX и XX в. /църкви/:

Във всяко село от общината има най-малко един храм на някоя от представените в общината религиозни общности – източноправославна, католическа, протестантска, мюсюлманска. Преобладаващо това са източноправославни и католически църкви по селата, градени основно през втората половина на XIX в. Някои от тях са от началото на XX в. Най-новите представители на религиозната архитектура в общината са изградените през 90-те години на XX в. протестантски храм и джамия в гр. Левски, втори протестантски в гр.Л евски, завършен през 2008 г., а най-новият градеж е източноправославния параклис „Възнесение Господне" в с. Аспарухово, завършен през 2010 г.

Музеи, галерии, паметници, етнографски сбирки

- Художествената галерия „Георги Парцалев" - основана през 1982 г. Днес галерията разполага със 180 живописни и скулптурни произведения.
- Музеят "Георги Парцалев" - създаден през 1991 г. Експозицията представя сценични костюми на Г. Парцалев, книги, ценни икони и мебели от 19 век и др.
- Паметникът на Васил Левски, е издигнат през 1974 г. на предгаровия площад. Смята се, че това е една от най-сполучливите интерпретации на образа на Васил Левски.
- Войнишки и други паметници - в почти всички селища от общината, с изключение на гр. Левски, в различно време, са издигнати войнишки паметници.

- Етнографски сбирки - разположени са в подходящи помещения в читалищните сгради, такива има в селата Обнова, Стежерово и Божурлук, както и в гр. Левски. В контекста на развитие на „селски и познавателен туризъм" тези сбирки имат важно място.

Съвременни културни събития и атракции

- Национален фестивал на хумора и сатирата в памет на Григор Вачков – провежда се от 1997 г. в с. Трънчовица и от 2005 г. е ежегоден.
- Празници на изкуствата „Парцалев" – провежда се ежегодно и е централно културно събитие за общината.
- Възстановки на традиционни празници и обичаи – извършват се в читалището в Левски и някои от читалищата в страната.
- Общински преглед на художествената самодейност - всяка година домакин на този преглед е различно село от община Левски.

Хотелска база

Създаваната досега хотелска база в града е насочена за удовлетворяване на обичайни нужди за преспиване, а не във връзка с туристически посещения в общината. Към днешна дата в общината съществуват единствено следните хотелски бази в гр. Левски:

- В лесопарк „Шаварна", ресторант – 20 легла в двойни стаи.
- Към ресторант „Аризона" на ул. „Хр.Смирненски" – 20 легла.
- Към ресторант „Перфекто", част от комплекс „Абсолют+" – 20 легла.

Този брой легла са достатъчни за посрещане на пребиваващи в града по работа или по друг инцидентен повод. Но са налице поне два недостатъка - че са недостатъчни да посрещнат провеждането на по-големи събития и брой гости, и че са съсредоточени само в Левски. Последното е проблем, предвид вида туризъм, възможен, и поставен като цел за община Левски – селски, екологичен, спортен /риболов/, който изисква възможности за преспиване и по селата – къщи за настаняване или други малки бази.

Тъй като профилът на потенциалните туристи за селски и екологичен туризъм не предполага търсене на луксозна обстановка, съществуващите заведения за хранене в населените места в общината биха задоволили нуждите.

Туристически атракции

От съществуващите в момента дадености, ролята на мотив за посещение на общината са: риболов и наблюдение на птици. Предпоставките тези две атракции да реализират сравнително бързо туристическия си потенциал, са налице.

От гледна точка на туризма, ***риболовът*** е перспективна ниша за краткотраен отдих от 3-7 дни. На територията на община Левски съществуват разнообразни водоеми – стари корита на р. Осъм, течащата река, язовири и рибарници. Разнообразието се допълва от възможност за риболов по отстоящия на 30 км Дунав.

Наблюдението на птици, макар и не колкото риболова, също е широко разпространено и практикувано хоби в някои европейски страни. Територията на общината е изключително богата на представители на орнитофауната. Районите на обитание са леснодостъпни и не е необходимо да се прави много, за да се устроят места за наблюдение.

Допълнителни атракции са описаните по-горе обекти на културно – историческото наследство – музея и галерията, църквите, моста, етнографските сбирки, както и няколкодневните събития - фестивала „Парцалев”, фестивала на хумора и сатирата в Трънчовица, възстановки на обичаи.

Допълнителна атракция е и наличната писта за мотокрос край с. Козар Белене -една от най-добрите в България, където са се провеждали състезания до 2007 г. Двата дни на състезанието са в състояние да привлекат хора отдалеч, а престоя им тук може да се обогати и удължи с някоя от другите атракции.

Интересна възможност съществува в с. Изгрев - като местоположение и атмосфера, селото е едно от тези в общината, които имат потенциал за селски туризъм като къщи за настаняване

Природни забележителности

В община Левски подходящи за отдих площи съществуват, но не са приведени в състояние за ползване по едни или други причини.

Общата площ на лесопарковете на територията на общината е 1000 дка. Лесопарк "Шаварна" се намира в непосредствена близост, южно от гр. Левски, по брега на р. Осъм. Някога местността традиционно се е използвала от населението на града и околните селища като зона за седмичен отдих. Запазеното старо корито и изграденият въжен мост предполагат възвръщането на традициите.

Лесопарк "Тараклъка" е обявен за защитена местност, която се намира в землището на с. Градище, на разстояние около 12-15 км от гр. Левски.

Особен интерес представляват старите корита в землището на с. Българене. Те са едни от най–запазените на територията на общината, което от своя страна предполага и развитието на аквакултури. Поради тази причина те представляват и интерес за развитието на любителски риболов в района.

- **Изводи:**

Въпреки потенциала за развитие на различни видове туризъм – еко, селски, риболовен, ловен, природен и др., община Левски все още няма продаваеми цялостни туристически продукти.

На територията на общината не функционират туристически информационни мрежи, които да осигуряват туристическа информация и рекламно обслужване.

В общината липсват странноприемници и битови къщи, които биха могли да разкрият богатството на традициите в гостоприемството и да създадат предпоставки за привличане на туристи.

Развитието на туризма е един от приоритетите в стратегическото планиране на общината. Разработена и приета е общинска Програма за развитие на туризма на територията на общината, която всяка година се отчита и актуализира. Програмата отчита предпоставките за развитието на туристическите продукти, проблемите и свързаните с тях задачи и оперативни дейности. Тя има три главни цели:

1. Възстановяване на природните дадености в община Левски.

2. Разкриване, възстановяване и социализиране на културно - историческото наследство на общината.

3. Поощряване на предприемачеството, създаващо бази и атракции с туристическа насоченост.

Въпреки малкото забележителности и паметници на културата е необходимо изработване на подробна карта с всички туристически и природни забележителности.

Общата оценка на състоянието на наличната туристическа база показва, че независимо от липсата на специализирана такава, наличната, макар и изградена за обслужване на местното население, с малки подобрения би могла да изпълнява и туристически функции.

За първоначално развитие на туризма, усилията следва да се насочат към развитието на алтернативната база на обектите за специализиран туризъм – ловни хижи, частни вили и селски къщи.

С целенасочени действия по отношение на къщите за настаняване, а също и забележителностите на общината (Римския мост, влажните зони), в близка перспектива е реалистично оформянето на района около р. Осъм като привлекателен за отдих и туризъм. Най-важните дейности, които трябва да се извършат там са: прочистване на коритото на р. Осъм, осигуряване приток на вода от новото корито, реставрация и консервация на моста, обособяване на влажната зона, масирано залесяване с подходящи дървесни видове.

Макар и не така комплексно, определени възможности за риболовен спорт и краткотраен отдих съществуват и на други места в общината – местностите “Шаварна” край гр. Левски и “Тараклъка” край с. Градище.

Ниската степен на лесистост създава проблеми с микроклимата и с поддържането на екологичното равновесие. Увеличаването на горските насаждения главно край населените места, реките, транспортните направления и водните площи е важна задача в краткосрочна перспектива.

3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси.

3.1. Демографска характеристика на населението

Брой и гъстота на населението

Демографската ситуация в община Левски е резултат от въздействието на различни фактори и влияния, специфични за територията на общината и обусловени от нейното историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Населението на община Левски към 31.12.2012 г. наброява 19 427 души (по данни от НСИ), което съставлява 7,4% от населението на област Плевен (262 969 души). От общините на територията на област Плевен с по-голям брой население са Плевен, Червен бряг и Долна Митрополия.

Таблица 8. Население към 31.12.2012 г. по общини и пол в област Плевен

Област/ Общини	**Общо**		
	всичко	**мъже**	**жени**
област Плевен	**262 969**	**129 034**	**133 935**
община Белене	9 876	5270	4 606
община Гулянци	11 831	5 802	6 029
община Долна Митрополия	19 580	9 579	10 001
община Долни Дъбник	11 437	5 593	5 844
община Искър	6 711	3 362	3 349
община Кнежа	13 424	6 622	6 802
община Левски	**19 427**	**9 532**	**9 895**
община Никопол	9 019	4 475	4 544
община Плевен	128 328	62 233	66 095
община Пордим	6 222	3 049	3 173
община Червен бряг	27 114	13 517	13 579

Източник: Национален статистически институт

За периода 2010-2012 г., следвайки общата тенденция на намаляване, характерна за област Плевен, както и за цялата страна, броят на населението в община Левски непрекъснато намалява – с 8,8% за разглеждания период. С почти същия темп (9%) намалява и населението на област Плевен средно.

Таблица 9. Брой и гъстота на населението през периода 2010-2012 г.

Години	Община Левски	Област Плевен	Гъстота на населението в община Левски
2010	21 141	286 496	51,0
2011	19 688	266 865	47,5
2012	19 427	262 969	46,8

Източник: Национален статистически институт

Населението на общината е разпределено в 13 населени места – град Левски и 12 села. По данни от преброяването на населението от 2011 година, общинският център гр. Левски е с най-многобройното население в общината – наброява 9 872 жители (към 01.02.2011 г.) Като по-големи населени места в общината се открояват селата Обнова, Малчика, Асеновци и Градище.

Таблица 10. Население на община Левски по населени места към 01.02.2011 г.

Населено място	Брой население	Възрастови групи		
		0-14	15-49	50+
Община Левски	19 938	2 386	7 606	9 946
гр. Левски	9 872	1 288	4 193	4 391
с. Асеновци	1 336	253	519	564
с. Аспарухово	608	85	270	253
с. Божурлук	128	5	20	103
с. Българене	893	69	278	546
с. Варана	65	2	10	53
с. Градище	1 194	122	385	687
с. Изгрев	430	52	119	259

с. Козар Белене	808	67	269	472
с. Малчика	1 407	117	534	756
с. Обнова	1 990	255	651	1084
с. Стежерово	544	37	165	342
с. Трънчовица	663	34	193	436

Източник: Национален статистически институт

По данни от преброяването на населението, към 01.02.2011 г. броят на домакинствата в община Левски възлиза на 8 134 бр., като средният брой членове в едно домакинство е 2,4 души.

Таблица 11. Домакинства и семейства по населени места в община Левски към 01.02.2011 г.

Населени места	Домакинства	Лица в домакинствата	Среден брой членове в едно домакинство
Община Левски	**8134**	**19791**	**2.4**
с. Асеновци	515	1326	2.6
с. Аспарухово	214	608	2.8
с. Божурлук	72	128	1.8
с. Българене	379	892	2.4
с. Варана	42	65	1.5
с. Градище	533	1193	2.2
с. Изгрев	204	429	2.1
с. Козар Белене	322	806	2.5
гр. Левски	3888	9761	2.5
с. Малчика	543	1395	2.6
с. Обнова	821	1982	2.4
с. Стежерово	280	544	1.9
с. Трънчовица	321	662	2.1

Източник: Национален статистически институт

Възрастова, полова и етническа структура

Възрастовата структура на населението на община Левски представлява съотношението между отделните възрастови групи от населението. Възрастовата структура е определяща, както за количеството и качеството на човешките ресурси в общината, така и за демографския й потенциал и не на последно място – за натовареността на социалната система на общината. Тя е с определящо значение и за естественото възпроизводство на населението. Влияние върху възрастовата структура на населението на общината оказват промените в раждаемостта и смъртността, продължителността на живота и жизненият стандарт на населението.

Прегледът на населението в община Левски, разпределено по възрастови групи (към 01.02.2011 г.), показва, че броят на населението на 50 и повече години значително превишава броя на населението във възрастовата група 0-14 години. 50% от населението на общината е на възраст над 50 г., 38% - на възраст 15-49 г. и 12% - на възраст под 15 г. Наблюдава се натрупване на население във възрастовата група 50 и повече години, което говори за процес на застаряване на населението в общината. Това, от една страна, ограничава възможностите за естествено възпроизводство на населението, а от друга – ограничава трудовия контингент. Измененията във възрастовата структура на населението на област Плевен показват, че за разлика от състоянието в страната и в Северозападния район, в областта като цяло процесите на застаряване на населението са по-слабо изразени.

Състоянието на възрастовата структура на населението оказва решаваща роля за неговата ***полова структура***. При по-млада възрастова структура до голяма степен е налице и по-благоприятна полова структура на населението. Освен това, влияние върху половата структура на населението оказва и неговата миграционна подвижност. Мъжете обикновено са по-мобилната част от населението, което се свързва с тяхната психологическа нагласа по отношение на условията на труд. На територията на община Левски се наблюдава тенденцията, характерна за цялата страна – превес на броя на жените над броя на мъжете – 9 532 мъже и 9 895 жени.

Изменението във възрастовия състав на населението е от решаващо значение за формирането на трудоспособен контингент.

Таблица 12. Население на област Плевен и община Левски в под-, в и над-трудоспособна възраст през периода 2010-2012 г.

Години	**Общо**	**В т.ч. по възрастови групи**		
област Плевен		*под трудоспособна възраст*	*в трудоспособна възраст*	*над трудоспособна възраст*
2010	286 496	40 687	169 648	76 161
2011	266 865	37 119	152 815	76 931
2012	262 969	36 844	151 201	74 924
община Левски		*под трудоспособна възраст*	*в трудоспособна възраст*	*над трудоспособна възраст*
2010	21 141	2 800	11 985	6 356
2011	19 688	2 555	10 741	6 392
2012	19 427	2 556	10 708	6 163

Източник: Национален статистически институт

Прегледът на движението на броя на населението по възрастови групи в общината показва леко намаление при населението във възрастовите групи в трудоспособна и в надтрудоспособна възраст. Донякъде положителна тенденция е запазването на броя на населението в под трудоспособна възраст през 2012 г. на нивото от 2011 г. Населението под трудоспособна възраст възлиза на 16,6% от общото население на общината, а в над трудоспособна – 30,2%. За сравнение в област Плевен населението под трудоспособна възраст е 14% от населението на областта, а в надтрудоспособна – 28,5%.

Фигура 4. Дял на населението в трудоспособна възраст в община Левски и област Плевен за периода 2010-2012 г.

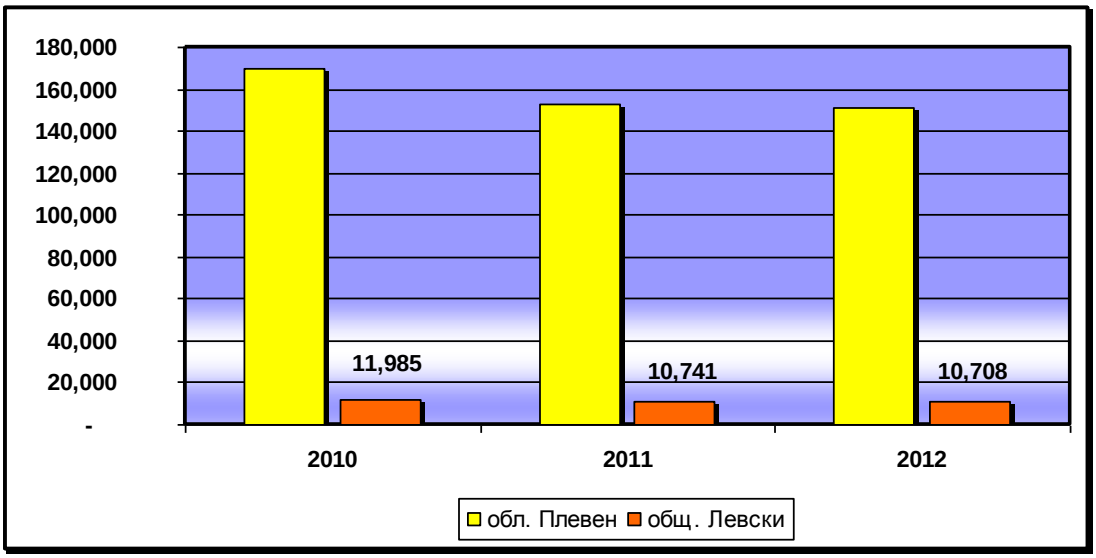

Източник: Национален статистически институт

Сред основните и най-важни характеристики на населението е ***етническият му състав***. Той оказва влияние върху възпроизводството на населението, както и върху общественото поведение и трудовата активност на лицата. През последните години не се наблюдава съществено изменение на етническата структура на населението в община Левски, поради факта, че демографските тенденции, характерни за общината, се отразяват върху броя на всички етнически групи.

Таблица 13. Население по етническа принадлежност към 01.02.2011 г.

		Етническа група				
	Лица, отговорили на въпроса за етническа принадлежност	българска	турска	ромска	друга	Не се самоопределят
България	6 680 980	5 664 624	588 318	325 343	49 304	53 391
Област	240 265	219 612	8 666	9 961	826	1 200

Плевен						
Община Левски	16 984	14 934	1 199	683	69	99
гр. Левски	8 848	7 518	833	409	23	65
с. Асеновци	874	615	116	96	34	13
с. Аспарухово	353	302	22	29	-	-
с. Божурлук	128	128	-	-	-	-
с. Българене	867	851	12	3	..	..
с. Варана	65	64	..	-	..	-
с. Градище	948	770	69	105	..	..
с. Изгрев	285	261	5	16	-	3
с. Козар Белене	438	437	..	..	-	-
с. Малчика	1 355	1 345	-	..	..	7
с. Обнова	1 679	1 516	132	24	..	..
с. Стежерово	531	520	6	..	4	..
с. Трънчовица	613	607	3	-	-	3

Източник: Национален статистически институт

По отношение на етническата си структура населението на община Левски се характеризира с еднородност. 88% от населението на общината се самоопределя от българска етническа група, 7,1% - от турска етническа група и 4% - от ромска етническа група. На територията на община Левски живее по-голям процент население от турска етническа група в сравнение със средното за област Плевен, но по-малък в сравнение със средното за страната (8,8%). Делът на населението от ромска етническа група в община Левски е близък със средния за област Плевен и по-нисък от средния за страната (4,9%). Населението от турската етническа група е съсредоточено в гр. Левски и селата Обнова и Асеновци, а от ромската етническа група – в гр. Левски и селата Градище и Асеновци. В област Плевен като цяло 91,4% от населението е от българска етническа група, 3,6% - от турска и 4,1% - от ромска етническа група.

В населените места на територията на общината, където делът на населението от турската и от ромската етническа група е по-голям, е необходимо да се обърне сериозно внимание на мерките за тяхното ефективно включване в обществените процеси, осигуряване на адекватен достъп до образование и др., чрез които да се създадат условия за ефективно решаване на социално-икономическите проблеми, породени от маргинализирането на тези етнически общности.

Фигура 5. Образователна структура на населението в България, област Плевен и община Левски към 01.02.2011 г.

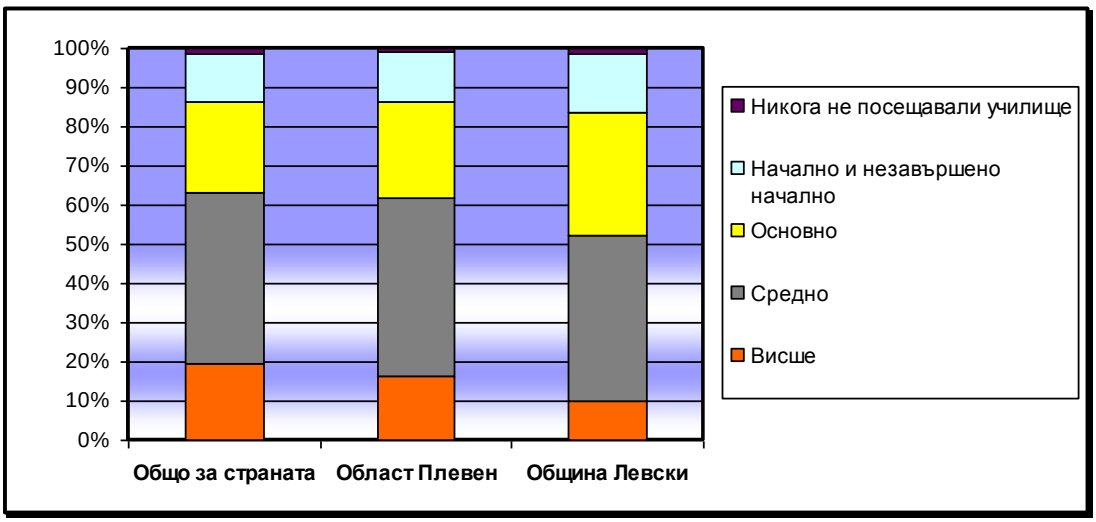

Източник: Национален статистически институт

По отношение на ***образователната структура*** на населението, прави впечатление, че делът на хората с висше образование в общината е под средните показатели за страната и област Плевен. Относителният дял на хората със средно образование също е по-нисък от показателите за страната и областта. Делът на хората със завършено основно, начално или незавършено образование съответно е по-висок (46,6% от населението на община Левски). Делът на лицата, никога не посещавали училище е близък до средния за област Плевен и за страната– 1,3%.

Таблица 14. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование, брой и % към 01.02.2011 г.

	Образование					
	Общо	*Висше*	*Средно*	*Основно*	*Начално и незавършено начално*	*Никога не посещавали училище*
Общо за страната брой/дял	6 891 177	1 348 650 ***19,6***	2 990 424 ***43,4***	1 591 348 ***23,1***	865 489 ***7,8***	80 963 ***1,2***
Област Плевен брой/дял	253 505	40 870 ***16,1***	115 999 ***45,8***	62 012 ***24,5***	31 454 ***12,4***	2 694 ***1,1***
Община Левски брой/дял	18 901	1 919 ***10,2***	7 912 ***41,9***	5 966 ***31,6***	2 832 ***15***	246 ***1,3***
гр. Левски	9 290	1 373	4 141	2 345	1 297	122
с. Асеновци	1 223	25	333	491	326	44
с. Аспарухово	573	22	230	169	141	8
с. Божурлук	125	4	45	51	23	-
с. Българене	856	82	459	227	86	..

с. Варана	64	5	25	32	..	-
с. Градище	1 142	63	394	491	177	17
с. Изгрев	409	28	121	179	75	5
с. Козар Белене	786	38	354	334	58	..
с. Малчика	1 362	94	628	456	171	11
с. Обнова	1 892	133	754	642	317	33
с. Стежерово	532	30	170	243	87	..
с. Трънчовица	647	22	258	306	60	..

Източник: Национален статистически институт

Коефициентът на възрастова зависимост показва броят на лицата от населението в "зависимите" възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в "независимите" възрасти (от 15 до 64 години). За периода 2010-2012 г. в община Левски се наблюдава нарастване на стойностите на показателя от 57,5% до 63,7%, което е индикатор за застаряването на населението. В сравнение със средната стойност за област Плевен (57,5% за 2012 г.) коефициентът на възрастова зависимост на община Левски е по-неблагоприятен.

Съотношението на лицата на възраст 60-64 г., излизащи от трудоспособна възраст към лицата на възраст 15-19 г., навлизащи в трудоспособна възраст, през 2012 г. възлиза на 170,5% и стойността му е по-неблагоприятна от тази през 2010 г. – 148,8%. Всеки 170 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 100 млади хора. За сравнение в област Плевен всеки 173 лица излизащи от трудоспособна възраст се заместват от 100 млади хора.

Възпроизводствен процес

Възпроизводството на населението на дадена територия се изразява в постоянното му възобновяване или чрез смяната на едни поколения с други. Количествената му страна обхваща естественото движение на населението. От своя страна, то се характеризира с раждаемостта и смъртността. До голяма степен раждаемостта зависи от възрастовата структура на населението, от броя на сключените бракове и броя на разводите.

Таблица 15. Възпроизводствен процес на населението на област Плевен и община Левски през периода 2010-2012 г.

	2010	2011	2012
област Плевен			
Живородени деца - брой	2 548	2 394	2 296
Коефициент на раждаемост - ‰			
Умирания - брой	5 123	4 970	4 986
Коефициент на смъртност – ‰			
Сключени бракове - брой	684	585	527
Коефициент на брачност – ‰			
Естествен прираст на населението - брой	-2 575	-2 576	-2 690
Коефициент на естествен прираст на населението - ‰	-9	-9,7	-10,2
община Левски			
Живородени деца - брой	179	174	170
Коефициент на раждаемост - ‰	8,4	8,8	8,7
Умирания - брой	425	446	409
Коефициент на смъртност – ‰	19,9	22,5	20,9
Сключени бракове – брой	52	42	40
Коефициент на брачност – ‰	2,4	2,1	2,0
Естествен прираст на населението - брой	-246	-272	-239
Коефициент на естествен прираст на населението - ‰	-11,5	-13,7	-12,2

Източник: Национален статистически институт

През периода 2010-2012 г. се наблюдава слабо намаление на броя на живородените деца и намаление на броя на умиранията. ***Естественият прираст*** в общината през периода 2010-2012 г. се запазва с отрицателни стойности, но с намаляващ темп. За област Плевен средно броят на живородените намалява, а коефициентът на естествен прираст през 2012 г. спрямо предходната се увеличава (с 0,5‰). Поддържането на тези стойности е резултат от застаряването на населението и промените в репродуктивните нагласи, които до голяма степен се дължат на ниския жизнен стандарт. Броят на сключените бракове намалява като естествено следствие на влошаване на възрастовата структура, процесите на миграция и на обезлюдяване.

Фигура 6. Коефициент на естествен прираст на населението в област Плевен и община Левски за периода 2010-2012 г.

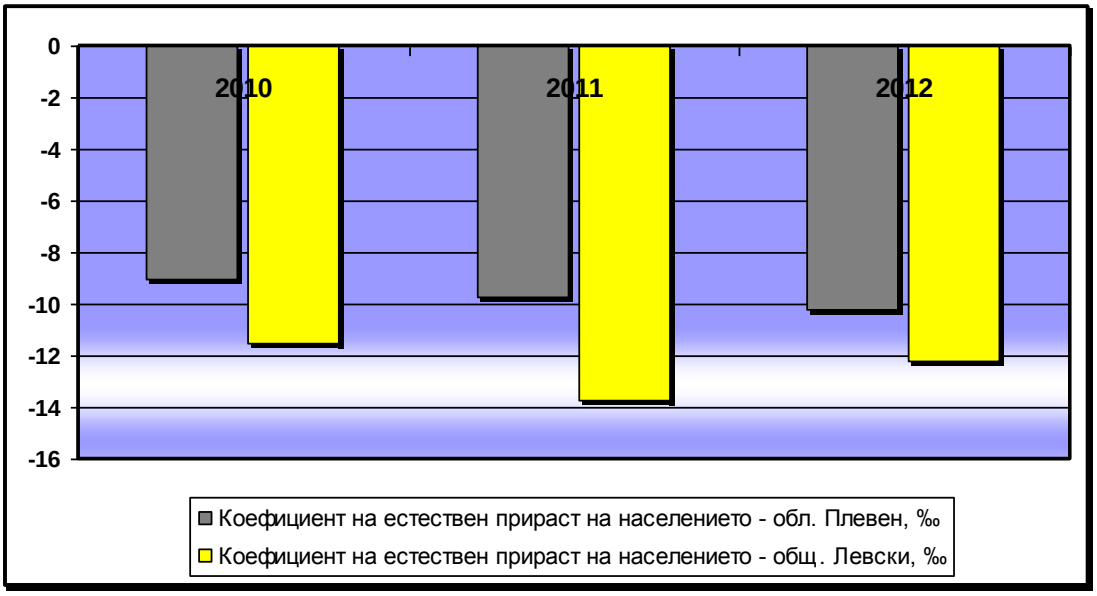

Източник: Национален статистически институт

Таблица 16. Механично движение на населението в община Левски за периода 2010-2012 г.

	2010	2011	2012
област Плевен			
Средногодишно население	286 496	286 496	286 496

Заселени	5 314	3 849	3 306
Изселени	6 832	4 523	4 512
Механичен прираст	-1 518	-674	-1 206
община Левски			
Средногодишно население	21 141	19 688	19 427
Заселени	378	260	256
Изселени	478	269	278
Механичен прираст	-100	-9	-22

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст следва общата за страната и за областта тенденция и е с отрицателни стойности през периода 2010-2012 г. През 2011 г. и 2012 г. за разлика от 2012 г. отрицателните му стойности са доста ниски – съответно минус 9 и минус 22. При област Плевен за 2012 г. спрямо предходната 2011 г. се регистрира двойно увеличение на отрицателната стойност на механичния прираст – от минус 674 до минус 1 206. Поради ограничените възможности за професионална реализация на територията на община Левски, част от населението в трудоспособна възраст се изселва извън града към по-големи населени места (Плевен, София и др.) и извън страната в търсене на работа. Изселванията на млади хора от общината води до влошаване на структурата на населението. Налице е и ежедневна миграция – пътуване на населението извън границите на общината към някои други съседни общински центрове и областния център. Това механично движение е породено от по-добрите възможности за трудова реализация и по-високите доходи в тези места. То не се отразява трайно върху броя на населението в общината, като близостта до областния център има и благоприятен ефект върху запазването на една част от постоянно живеещото на територията на общината население, като му осигурява доходи без необходимост от промяна на местоживеенето.

- **Изводи:**

Демографският и социален анализ на общината очертава няколко тенденции:

Населението на община Левски бележи трайна, но все още слаба тенденция на застаряване. Броят на младите хора и на хората в трудоспособна възраст в общината през последните години намалява. Естественият прираст на населението е отрицателен, като бележи тенденция на малко намаление. Въпреки това структурата на населението по възрастови групи все още е по-благоприятна от средните стойности на показателя за страната и близка до тази на областта.

3.2. Заетост и безработица

Икономически активните лица в община Левски възлизат на 6 879 лица и представляват 6,3% от икономически активните лица в област Плевен и около 0,2% от икономически активните в България. Делът на безработните лица възлиза на 18,9% от всички икономически активни лица и е по-висок от дела на безработните лица от всички икономически активни за област Плевен средно (16,9%) и за страната (14,9%).

Таблица 17. Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност към 01.02.2011 г.

Области Общини Населени места	Общо	Икономически активни			Икономически неактивни
		Общо	заети	безработни	
България	**6 389 298**	**3 329 683**	**2 834 834**	**494 849**	**3 059 615**
област Плевен	**235 008**	**109 016**	**90 610**	**18 406**	**125 992**
община Левски	**17 552**	**6 879**	**5 578**	**1 301**	**10 673**
гр. Левски	8584	3 983	3 308	675	4 601
с. Асеновци	1 083	335	211	124	748
с. Аспарухово	523	176	140	36	347
с. Божурлук	123	26	..	..	97
с. Българене	824	295	249	46	529
с. Варана	63	13	..	..	50
с. Градище	1 072	304	210	94	768
с. Изгрев	378	116	73	43	262
с. Козар Белене	741	269	240	29	472
с. Малчика	1 290	547	441	106	743
с. Обнова	1 735	573	483	90	1 162

с. Стежерово	507	93	65	28	414
с. Трънчовица	629	149	125	24	480

Източник: Национален статистически институт

За секторно-отраслови и териториални анализи се използва показателя *"наети лица"*. През 2011 г. наетите лица в област Плевен са 62 256 д, или около 61% от броя на заетите. От наетите лица 66,4% са в частния сектор. 60,1% от всички наети лица в областта са в третичния сектор (услуги). Териториалната структура на наетите лица показва водещото място на общини Плевен, Червен бряг, Левски като важни места за приложение на труд. Броят на наетите лица в община Левски е 3315 д, или 5,4% от общия им брой за областта. Третичният сектор също е с най-голям относителен дял.

Коефициентът на безработица в община Левски през периода 2008-2011 г. непрекъснато нараства и през 2011 г. възлиза на 18,1%, като стойността е по-висока от средната за област Плевен – 12% и за страната – 11,3%. Известен спад на коефициента се наблюдава през 2010 г. на годишна база спрямо 2009 г. През периода 2008-2011 г. делът на безработните лица на възраст до 29 г. се увеличава със 70,4%, а на безработните с продължителност на регистрацията повече от 1 година - намалява с 61,3%.

Таблица 18. Регистрирани безработни от община Левски в Бюрото по труда - Ловеч

Община Левски	2008	2009	2010	2011
Регистрирани безработни лица	1024	1316	1150	1234
в това число:				
На възраст до 29 години включително	135	205	142	230
С продължителност на регистрацията повече от 1 година	508	343	390	315
Равнище на безработицата - %	9,4	11,6	10,1	18,1

Източник: Национален статистически институт

Фигура 7. Коефициент на безработица в община Левски за периода 2008-2011 г.

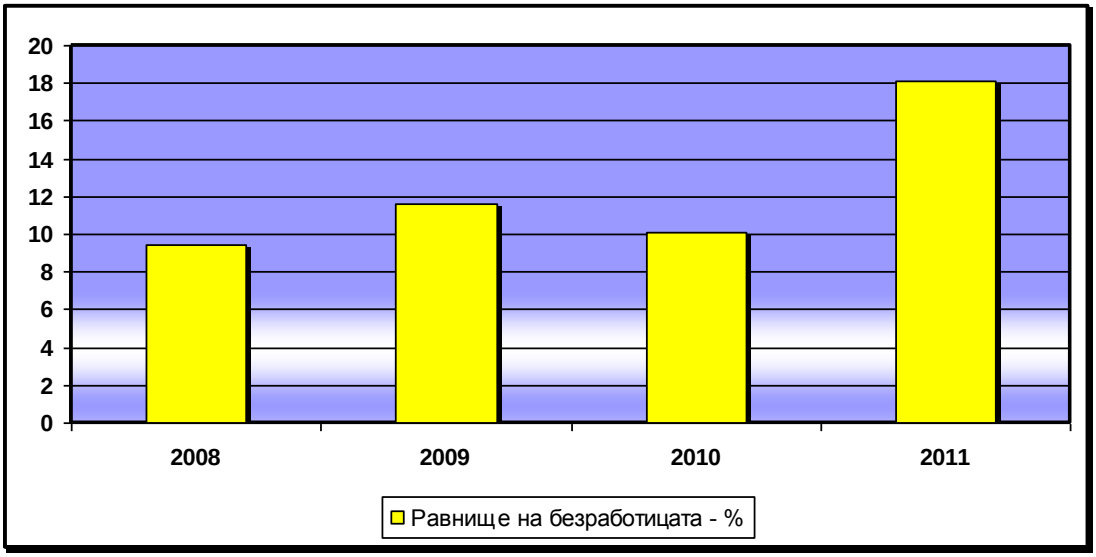

Източник: Национален статистически институт

Броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Левски през 2012 г. нараства с 2,5% в сравнение с 2011 г. С 2,7% броят на наетите нараства и през 2011 г. спрямо 2010 г. Въпреки това все още не може да се достигнат стойностите от 2009 г. – 3 777 наети лица. От всички 3 492 наети лица през 2012 г., 55% е делът на наетите в частния сектор.

Фигура 8. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в обществения и в частния сектор в община Левски за периода 2008-2012 г., бр.

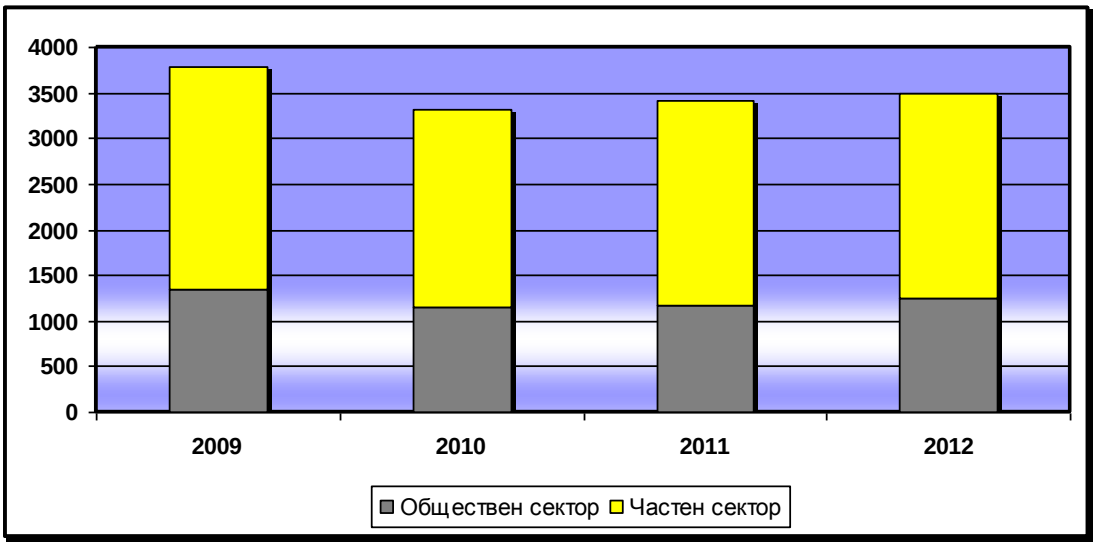

Източник: Национален статистически институт

Разглеждано по икономически дейности, през 2012 г. в община Левски най-много са наетите лица в сектора на „преработващата промишленост" – 25% от всички наети лица, следвани от „селското, горското и рибното стопанство" – 17,4%, сектора „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" – 14,7% и сектора „хотелиерство и ресторантьорство" – 2,7%. Това е традиционното подреждане по сектори, характерно за целия период 2009-2012 г. За сравнение, в област Плевен, най-голям е делът на наетите лица в сектора на „преработващата промишленост" – 39,2%, следвани от сектора „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" – 20,6%, сектора на „хуманно здравеопазване и социална работа" – 8,4% и „ селско, горско и рибно стопанство" - 8,1%.

Таблица 19. Среден списъчен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Левски през периода 2009-2012 г.

A21	Икономически дейности	2009			2010			2011			2012		
		Общо	Обществен сектор	Частен сектор	Общо	Обществен сектор	Частен сектор	Общо	Обществен сектор	Частен сектор	Общо	Обществен сектор	Частен сектор
	Общо	**3777**	**1343**	**2434**	**3315**	**1144**	**2171**	**3406**	**1174**	**2232**	**3492**	**1240**	**2252**
A	Селско, горско и рибно стопанство	637		637	582		582	591	-	591	609		609
B	Добивна промишленост							-	-	-			
C	Преработваща промишленост	891		891	833		833	918	-	918	869		869
D	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива	..		..				..	-	..	4		4
E	Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	81	..	..	..	..		..	..	-	..	..	
F	Строителство	47		47	16		16	25	..	14	67	..	18
G	Търговия, ремонт	600		600	505		505	475	-	475	513		513

	на автомобили и мотоциклети												
H	Транспорт, складиране и пощи	384	370	14	328	315	13	311	297	14	248	232	16
I	Хотелиерство и ресторантьорство	104		104	85		85	90	-	90	94		94
J	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	..		..	..		..	..	-	..	..		..
K	Финансови и застрахователни дейности	7		7	5		5	..	-	..	3		3
L	Операции с недвижими имоти	..		..	..		..	..	-	..	3		3
M	Професионални дейности и научни изследвания	14		14	17		17	10	-	10	9		9
N	Административни и спомагателни дейности	91	..	3	69	..	4	113	108	5	216	213	3
O	Държавно управление	218	218		178	178		180	180	-	184	184	

P	Образование	377	377	..	366	365	..	359	358	..	342	341	..
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа	252	203	49	220	173	47	215	171	44	210	164	46
R	Култура спорт и развлечение	10	..	4	5	..	..	8	..	..	17	..	..
S	Други дейности	44		44	40		40	43	-	43	43		43

Източник: Национален статистически институт

Средната годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Левски през периода 2009-2012 г. непрекъснато нараства – за целия период с 13,2% и достига 6 114 лв. през 2012 г. Средно за област Плевен заплащането е по-високо (6 308 лв. за 2011 г.) Заплащането в частния сектор в община Левски (5 781 лв. за 2012 г.) е по-ниско в сравнение с обществения сектор (6 718 лв. за 2012 г.)

Фигура 9. Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в обществения и в частния сектор в община Левски за периода 2008-2012 г., лв.

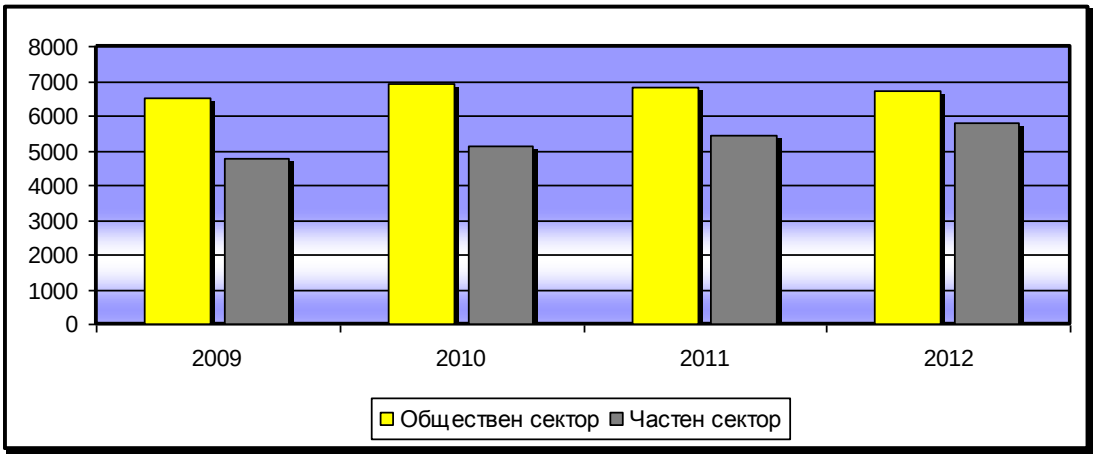

Източник: Национален статистически институт

Изводи:

За намаляване равнището на безработица в общината е необходимо да се предприемат действия за увеличаване на заетостта, повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда.

Действията по отношение на намаляване на безработицата следва да се реализират в две основни направления - превантивни (обучение на безработни и заети) и защитни – мерки, насърчаващи работодателите да наемат на работа лица в неравностойно положение.

От голямо значение са превантивните действия, които целят хората, останали без работа, да не изпаднат в състояние на трайна безработица и оттам - до необходимостта

от социално подпомагане. Важно условие за подобряване на качеството на упражнявания труд е повишаването на пригодността на работната сила за заетост чрез усъвършенстване на нейната квалификация и привеждането й в съответствие с изменящите се изисквания на местния пазар на труда. Това ще доведе до повишаване на потенциала й и ще създаде трайни предпоставки за устойчив икономически растеж.

Прилагането на превантивни и активни мерки на пазара на труда трябва да обхване всички социални групи с особена подкрепа за най-рисковите групи - дълготрайно безработните, младежите без трудов опит или без образование и професия, безработните с ниско или без образование и без квалификация, хората с увреждания.

3.3. Здравеопазване.

Видът и структурата на здравеопазването, в т.ч. и структурата на здравната инфраструктура в община Левски са определени и заложени в Регионалната здравна карта на област Плевен. Съобразно нея в община Левски здравеопазването е представено от болнична и извънболнична лечебна помощ. Основното болнично заведение на територията на общината е "Многопрофилна болница за активно лечение – Левски" ЕООД, която е с надобщинско значение. В нея функционират 6 отделения: Детско, АГО, ХО, ВО, НО, психиатрично отделение. В болницата има и клинична лаборатория, микробиологична лаборатория, отделение за образна диагностика (включващо ехографски кабинет), кръвна банка, физиотерапия. Броят на леглата е намален от 120 през 2010 г. до 75 през 2011 г. и 2012 г.

Осъществен е проект „Създаване и функциониране на отделение за остри психиатрични разстройства към МБАЛ – Левски" по програма ФАР на обща стойност от 226 357,98 лв.

В община Левски функционират и медико-диагностична лаборатория по рентгенология, както и Хосписи „Свети Лазар" и „Медихелп".

През 2012 г. броят на лекарите в община Левски се намалява с 2 бр. – 60 в сравнение с 2011 г. (62), от които 17 са общопрактикуващи. Броят на стоматолозите се увеличава от 6 (2011 г.) на 7 (2012 г.) Населението на 1 лекар се увеличава от 318 през 2011 г. на 324

през 2012 г. Поради увеличение на броя на стоматолозите населението на 1 лекар по дентална медицина се намалява от 3 281 души през 2011 г. до 2 775 души през 2012 г. На територията на общината има 3 ***детски ясли***, като децата в тях се увеличават от 75 бр. през 2010 г. до 91 бр. през 2012 г.

Таблица 20. Показатели за здравната инфраструктура в община Левски за периода 2010-2012 г.
Източник: Национален статистически институт

Показател	2010	2011	2012
Лечебни заведения за болнична помощ-брой	1	1	1
Лечебни заведения за извънболнична помощ-брой	-	1	1
Други лечебни и здравни заведения	2	2	2
Легла в лечебните заведения - брой	165	135	135
Медицински персонал - лекари – брой	59	62	60
Лекари по дентална медицина - брой	6	6	7
Население на един лекар – брой	358	318	324
Население на един лекар по дентална медицина - брой	3 524	3 281	2 775
Детски ясли – брой	3	3	3
Места в детските ясли – брой	106	106	106
Обслужени деца в детските ясли – брой	75	86	91

Изводи:

Населението в региона е в процес на демографско стареене, като групата на възрастните над трудоспособна възраст респективно се увеличава. Процесите на стареене са изявени повече в селата, като в някои почти няма детско население. Подобна възрастова структура поражда множество социални и здравни проблеми. Възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, това променя вида на здравните и социални потребности.

Независимо от заявените принципи на достъпност и равнопоставеност на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ и наличието на утвърдена здравна карта, населението на отдалечените населени места в общината

среща сериозни трудности при нейното осигуряване. Необходимо е осигуряване на кадрова обезпеченост с общо практикуващи лекари по селата в общината.

Друг проблем, който затруднява развитието на здравеопазването в общината, е незадоволителното състояние на здравната инфраструктура (сграден фонд, апаратура и др.) Необходимо е да се привлекат средства за подобряване и модернизиране на материално - техническата база на заведенията за здравни услуги и закупуване на нова апаратура.

Ограничаването на достъпа до здравни услуги, недостатъчните финансови ресурси и принудително налаганите от населението самоограничения в потреблението на здравни услуги поради икономически причини, съдействa за високите нива на заболеваемостта, на общата и детска смъртност, задържането на общата продължителност на живота, влошават качеството на живот на населението и възпрепятстват демографското му развитие.

Структурата на заболеваемостта в Община Левски е в посока завишаване на социално-значимите болести, като най-висок процент е за болести на органите на кръвообращението, следвани от болести на ендокринните жлези, болести на дихателната система и новообразования.

Делът на възрастните хора в селата е значително по-голям от тези в града поради вътрешната миграция в последните години и това допълнително създава проблеми поради по-слабо развитата здравна мрежа в селските райони. Увеличават се разходите за издръжка на възрастните поколения, които имат повече от едно хронично заболяване.

Застаряването на населението води до увеличаване на демографския товар, с всички произтичащи от това затруднения за здравното обслужване на населението.

3.4. Социални услуги.

Предоставяните социални услуги в общината имат за цел да се подобри социалната закрила и преодолее социалната изолация на хора с увреждания, самотно живеещи възрастни и лица в неравностойно положение. Община Левски използва всички

възможности за предоставяне на социални услуги, определени в Закона за социалното подпомагане. Изградената система от социални услуги функционира добре и обхваща хора от различни възрасти и социални групи. Разполага с добра материална база и е обезпечена с необходимите квалифицирани кадри.

Предоставянето на социални услуги на територията на община Левски се извършва предимно от общинската администрация и Дирекция „Социално подпомагане”. На територията на общината няма разкрити услуги, предоставяни от специализирани институции.

Социални услуги в общността:

- Домашен социален патронаж в гр. Левски - заведение за предоставяне на социални услуги по домовете на гражданите от населените места на община Левски. Финансира се на 100% от общинския бюджет. Мисията на социалната услуга е да реализира и разширява обществения ангажимент на местната власт към възрастните, хората с увреждания, ветераните от войните и военноинвалидите, като ги подпомогне в тяхната естествена семейна среда. Услугата е обезпечена с необходимото оборудване и транспортни средства, отговарящи на нормативната база. Обслужва 170 ползватели от цялата община. Предоставяните услуги са: доставка на храна по домовете на потребителите, услуги по поддържане на лична и битова хигиена, посредничество при извършване на административни, здравни и други услуги, поддържане на социални контакти.
- Социален асистент - реализираше се от община Левски по НП „Асистенти на хора с увреждания”. Социалната услуга се предоставяше на територията на община Левски от 2005 г. до 2008 г. включително. От допитване сред потребителите е установено, че тази услуга е предпочитана, тъй като се предоставя по домовете и се доближава до семейната среда. Целевата група, ползваща услугата „Социален асистент” включваше: лица с над 90% трайно намалена работоспособност, с определена чужда помощ.

- Домашен помощник – община Левски от 2005 г. до 2008 г. реализираше услугата по НП „ОСПОЗ”, през 2009 г. по НП „Социални услуги в семейна среда”, от октомври 2009 г. до момента по ОП „Развитие на човешките ресурси”. Целевата група, ползваща услугата, е хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора. Услугата се предоставя на територията на цялата община и обхваща 40 потребители. С този вид услуга се осигуряват качествени грижи в домашна среда и възможност за независим начин на живот.
- Личен асистент - предоставя се от Дирекция „Социално подпомагане” гр. Левски по НП „Асистенти на хора с увреждания” и по ОП „Развитие на човешките ресурси”. Социалната услуга се предоставя на територията на цялата община и обхваща общо 25 потребители - 10 по НП „АХУ” и 15 по ОП „РЧР”. Потребителите, ползващи услугата по НП „АХУ”, са лица с 90 и над 90% трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ - лежащо болни, а по ОП „РЧР” - самотно живеещи хора, деца с увреждания, хора с различни заболявания, които са в невъзможност да се обслужват сами.
- Център за обществена подкрепа – делегирана от държавата дейност, която се предоставя от община Левски. Ползвателите са 12 потребители.

През последните години община Левски реализира сериозен напредък в областта на социалното подпомагане и социалните дейности, като са спечелени няколко големи проекта:

- Проект „Подкрепа за независим живот”, чрез предоставяне на услугата „домашен помощник” в община Левски” по ОП „Развитие на човешките ресурси” на обща стойност 67 967, 82 лв. Проектът е приключил успешно. Сдружение „Надежда-2002” е партньор на община Левски.
- Проект „Грижа в дома – предоставяне на услугите „Социален асистент” и „Домашен помощник” на територията на община Левски” по ОП „Развитие на човешките ресурси”, обща стойност 157 000 лв, реализира се и в момента. Община Левски е партньор на Сдружение „Надежда-2002”.

- Проект „Подкрепа за достоен живот” - предоставяне на услугата „Личен асистент” на територията на общината, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”. Община Левски е партньор на Агенция за социално подпомагане. Проектът е със срок на реализация 15.03.2014 г.
- Проект „Изграждане на дневен център със защитено жилище и обществено информационен център” по програма ФАР, обща стойност - 384 643,26 лв. Проектът е приключил успешно.
- Проект „Заедно за социална интеграция” по ОП „Развитие на човешките ресурси” на стойност 161 516,05 лв.
- Подкрепа за независим живот по ОП „Развитие на човешките ресурси” на стойност 159 819,12 лв.

- **Изводи:**

В Община Левски се предоставят социални услуги само в общността, съобразно нуждите на рисковите групи, което улеснява процеса на деинституализация. Повечето от тези услуги имат нужда от разширяване на достъпа до тях, особено в селата. Това ще даде възможност за увеличаване броя на ползвателите и ще обезпечи пълния капацитет на услугата.

Застаряването на нацията и непрекъснато увеличаващия брой самотни възрастни хора, особено в селата поражда необходимостта от търсене на възможности и перспективи за разширяване обема и обхвата на социалните услуги, за тяхното предоставяне в населените места на цялата община.

По отношение на услугите за деца: все още има сериозен дял на услуги в специализирани институции пред услугите в общността; услугите в общността за деца и семейства са слабо развити; слабо развити са формите на алтернативна семейна грижа с изключение на настаняването при близки и роднини; няма гарантиран набор от услуги по превенция, които могат да окажат подкрепа на родители и деца, като по този начин да подпомогнат отглеждането и възпитанието на децата; специализираните

институции не предлагат организация на живот, близка до семейната и децата престояват дългосрочно в домовете.

По отношение на услугите за възрастни с увреждания и стари хора: в последните години в общината се развиват услуги в общността за възрастни – традиционно развитият Домашен социален патронаж и услугите Домашен помощник, Социален асистент и Личен асистент; финансираните по проекти услуги в домашна среда в общината са с определен период на изпълнение, което е риск за тяхната устойчивост; настаняването в домове се предпочита поради ограничения достъп до здравни и социални услуги в общността; във всички населени места работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора; в община Левски услугите в общността за възрастни с увреждания и стари хора са развити, рисковата група е голяма, което налага разширяване обема и обхвата на предоставяните социални услуги.

3.5.Образование.

Образователната мрежа в община Левски обхваща 7 общообразователни училища, от които 3 в гр. Левски и 4 в селата на общината, 2 професионални гимназии в гр. Левски, 5 детски градини - 3 в гр. Левски, с филиални групи в селата и 2 самостоятелни детски градини в селата както следва:

1. Средно общообразователно училище „Крум Попов” гр. Левски.
2. Основно училище „Максим Горки” гр. Левски.
3. Начално училище „Христо Ботев” гр. Левски.
4. Професионална гимназия по транспорт и лека промишленост гр. Левски.
5. Професионална гимназия по селско стопанство гр. Левски.
6. Основно училище „Христо Ботев” с. Асеновци.
7. Основно училище „Христо Ботев” с.Българене.
8. Основно училище „Васил Левски” с.Малчика.
9. Основно училище „Неофит Рилски” с.Обнова.
10. Целодневна детска градина „Слънце”- две централни сгради в гр. Левски и филиални групи в селата Асеновци, Градище и Козар Белене.

11. Целодневна детска градина „Пролет” в гр. Левски с филиални групи в селата Аспарухово, Българене и Стежерово.

12. Обединено детско заведение в гр. Левски с филиални групи в селата Изгрев и Аспарухово.

13. Самостоятелни детски градини в селата Малчика и Обнова.

Образователните заведения са концентрирани в общинския център, което е наложено от броя на учениците, които живеят в града и пътуващите от най-близките населени места, в които няма училища – с. Аспарухово, с. Градище и с. Козар Белене. За средищни са обявени училищата СОУ „Крум Попов” гр. Левски, ОУ „Максим Горки” гр. Левски, НУ „Христо Ботев” гр. Левски, ОУ „Христо Ботев” с. Българене (приема ученици от с. Изгрев и с. Стежерово) и ОУ „Васил Левски” с. Малчика (приема ученици от с. Трънчовица и с. Изгрев).

През учебната година 2012/2013 броят на ***детските градини*** в община Левски намалява с 1 бр. в сравнение с предходните 2 учебни години (от 5 на 4 бр.) Броят на детските учители и децата също намалява – учителите от 47 на 39 бр., а децата – от 552 на 543 бр.

99% са обхванатите деца в задължителна предучилищна подготовка, която се осъществява в подготвителни групи (самостоятелни или смесени) в детските градини или в полудневни подготвителни групи към училищата НУ „Христо Ботев” гр. Левски, ОУ „Христо Ботев” с. Асеновци и ОУ „Неофит Рилски” с. Обнова. Все по-трудна става издръжката на детските заведения в малките населени места на общината, поради малкия брой деца, които се отглеждат в детските градини, което значително повишава средния веществен разход за издръжка.

Мрежата от детски градини обхваща всички села на общината (с изключение на с. Варана и с. Божурлук). Поради малкия броя на децата, в някои от селата детските градини в тях са преобразувани от самостоятелни детски градини във филиални групи на детските градини в гр. Левски. Самостоятелни са само детските градини в с. Малчика и с. Обнова, в които се отглеждат и възпитават около 40 деца, разпределени в 2 групи.

Общинската образователна система е съобразена с реалните потребности на населението от образователни услуги – достатъчно на брой училища. Тенденцията е към оптимизиране броя на училищата, поради намаляващия брой деца в училищна възраст, което се дължи на миграционни процеси и застаряващо население. Посещаемостта в общообразователните училища до задължителната училищна възраст (16 години) е висока. Годишно отпадат около 0,01 % от подлежащите на задължително училищно обучение. Приблизително такъв е и броят на необхванатите деца, но той е само прогнозен, тъй като няма механизъм, с който прецизно да се проследява движението на децата (смяна на местоживеене, пътуване в чужбина и т.н.)

Таблица 21. Показатели за образователната инфраструктура в община Левски за периода 2010-2012 г.

ОБРАЗОВАНИЕ	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Брой детски градини	5	5	4
Педагогически персонал в детските градини – брой	47	42	39
Деца – брой	552	547	543
Общообразователни училища - брой	7	7	7
Професионални гимназии - брой	2	2	2
Преподаватели в общообразователните училища - брой	104	100	107
Преподаватели в професионалните гимназии - брой	46	35	30
Учащи - брой	1 816	1 690	1 702

Източник: Национален статистически институт

Изводи:

Тенденцията към намаляване броя на деца и ученици, в следствие на демографския срив, води до закриване на училища и детски градини в общината.

С цел предотвратяване на детската агресия сред подрастващите е необходимо целогодишно с тях да работят специалисти психолози. Превантивна работа следва да се

извършва и в училищните здравни кабинети относно наркоманиите, алкохолизма и тютюнопушенето.

Община Левски е реализирала проект по ОП „Регионално развитие" 2007-2013 г. за подобряване на образователната инфраструктура в общината на стойност 611 162 лв.

3.6.Култура.

В областта на културата усилията на общината са насочени към максималното използване на даденостите на община Левски и превръщането на богатото културно - историческо наследство във визитна картичка на града.

Обликът на културния живот в община Левски се определя от културно-историческото наследство; наличието на професионални културни институти; читалища, както и от активната дейност на сдружения с идеална цел и творчески съюзи.

На територията на община Левски функционират 13 народни читалища - НЧ „Георги Парцалев 1901" гр. Левски, НЧ „Васил Левски 2005" гр. Левски, НЧ „Съзнание 1894" с. Асеновци, НЧ „Просвета 1927" с. Аспарухово, НЧ „Гео Милев 1895" с. Българене, НЧ „Н.Й.Вапцаров 1919" с. Божурлук, НЧ „Осъм 1894" с. Градище, НЧ „Г.С.Раковски 1901" с. Изгрев, НЧ „Надежда 1902" с. Козар Белене, НЧ „Пробуда 1928" с. Малчика, НЧ „Светлоструй 1903" с. Обнова, НЧ „Съгласие 1895" с. Стежерово, НЧ „Григор Вачков 1911" с. Трънчовица. Всички читалища са регистрирани по Закона за народните читалища. Към тях са сформирани и библиотеки, певчески и танцови самодейни състави. Клубовете на пенсионера развиват активна дейност.

Читалищата имат изключително значение за съществуващото културно многообразие и заедно с учебните заведения са решаващ фактор за интелигентния растеж, преследван от ЕС, чрез инвестиции в образованието, творчеството и иновациите.

През 2013 г. от държавата са субсидирани 36 читалищни бройки в 13-те читалища на общината на обща стойност 225 756 лева.

Община Левски поддържа един от богатите културни календари в страната, ориентиран към всички възрастови групи и различните вкусове – от камерни изяви и местни културни инициативи до мащабни няколкодневни фестивали. Културният календар е

обезпечен информационно и е обвързан с нуждите на културния и събитиен туризъм. Независимо от ограничения финансов ресурс за неговото поддържане, няма отстъпление от качеството на културния продукт, което е традиционно високо.

Специфични за общината културни събития и празници с национално значение:

- Национален фестивал на кратките литературно-сценични форми и драматургия „Георги Парцалев" – 14, 15 и 16 юни (16 юни 1925 г. – рождената дата на Георги Парцалев).
- Национално честване на годишнини от рождението на великия българин, идеолог и ръководител на българската национална революция, Апостола на свободата Васил Левски – 18 юли. На тази дата се отбелязва празника на града.
- Празници на хумора и сатирата „Григор Вачков" – 26 май (рождената дата на Григор Вачков) в с. Трънчовица, с гостуващи състави от цялата страна.

Честване на национални и официални празници:

3 март - Национален празник на България

6 май – Гергьовден, Ден на храбростта и на Българската армия

24 май – Ден на славянската писменост и на българската просвета и култура

6 септември – Ден на Съединението

22 септември Ден на Независимостта на България

1 юни – Международен ден на детето

1 ноември – Ден на народните будители

31 декември Нова година.

Културни прояви с местно и регионално значение и годишнини на институции:

- Пролетен Фолклорен фестивал „Гергьовски люлки" – Левски (1-6 май),
- Общински фестивал на художествената самодейност – (7-8 юни)
- Фестивал на мажоретния танц (1-2 юни)
- Празник на гр. Левски
- 120 години от основаването на НЧ „Осъм 1894" с. Градище (10 май)
- 120 години от основаването на НЧ „Съзнание 1894" с. Асеновци (4-5 септември)

- 60 години от основаването на Обединена школа по изкуствата „Добри Христов” към НЧ „Георги Парцалев 1901” гр. Левски (22 май).

Таблица 22. Културен календар на община Левски за 2014 г.

Културни събития и изяви	Дата *	Месец	Място	Организатори
Културни прояви с национално значение				
Ден на хумора и сатирата				
"Трънчовица -2014" - посветени на				НЧ"Г.Вачков"
актьора Григор Вачков	31	май	с.Трънчовица	Община Левски
Празници на изкуствата				
"Парцалев-2014"	16 до 21	юни	гр.Левски	НЧ "Г.Парцалев 1901"
Честване на кръгли годишнини на творци и културни институции				
120 години НЧ "Осъм 1894"	10	май	с.Градище	НЧ "Осъм 1894"
с.Градище			с.Градище	кметство с.Градище
120 години НЧ "Съзнание 1894"			с.Асеновци	НЧ "Съзнание 1894"
с.Асеновци	4-5	септември	с.Асеновци	кметство с.Асеновци
60 години Обединена школа				
по изкуствата "Добри Христов"	22	май	гр.Левски	НЧ "Г.Парцалев 1901"
при НЧ "Г.Парцалев 1901" гр.Левски				
Културни прояви с регионално и местно значение				
Общоградско поклонение	19	февруари	гр.Левски	Община Левски
пред паметника на Васил Левски				НЧ"Г.Парцалев 1901"
				НЧ"В.Левски 2005"
Пролетен фолклорен празник	11	април	с.Градище	НЧ "Осъм 1894"Градище
"Тараклъка"				ЦДГ"Слънце"ф-лГрадище
Премиера на театрална постановка	27	март	гр.Левски	НЧ"Г.Парцалев 1901"
"Семеен бизнес"				гр.Левски
III Пролетен фолклорен фестивал	1-6	май	гр.Левски	Община Левски
"Гергьовски люлки"			Община Левски	НЧ"Г.Парцалев 1901"
Левски – 2014				
III Фестивал на мажоретния танц	31	май	гр.Левски	Община Левски
"Левски 2014"	1	юни	Община	

			Левски	
Общински преглед на художествената	7 до 8	юни	гр.Левски	Община Левски
Самодейност				НЧ"Г.Парцалев 1901"
"Българене пее и се смее"	1	юни	с.Българене	НЧ "Гео Милев1895"
преглед на читалищната самодейност				
Традиционен събор на с.Божурлук	24	май	с.Божурлук	НЧ"Н.Й.Вапцаров1919"
				с.Божурлук
Традиционен събор "Свети дух"	6 и 7	юни	с.Обнова	НЧ "Светлоструй 1903"
				Кметство с.Обнова
"Тараклъка пее и танцува -2014" Първи събор на българското фолклорно богатство	12 и 13	юни	с.Градище	Кметство с.Градище, инициативен комитет, ФТФ "Мераклийче"
Празник на гр.Левски	18	юли	гр.Левски	
"С духа на Апостола"			Община Левски	Община Левски
Културни празници "Изгрев 2014"	1 и 2	август	с.Изгрев	НЧ"Г.С.Раковски 1901"
			Община Левски	Кметство с.Изгрев
Културни празници с.Асеновци	4-5	септември	с.Асеновци	НЧ"Съзнание 1894"
				с.Асеновци
Есенни културни дни	19-20	септември	с.Градище	НЧ "Осъм 1894"
"Градище 2014"				с.Градище
Празник на с.Българене	27	септември	с.Българене	НЧ "Гео Милев1895"
Празник с.Трънчовица	първата	октомври	с.Трънчовица	НЧ"Гр.Вачков 1911"
Концерт	седмица			
Празник на с.Стежерово		октомври	с.Стежерово	НЧ "Съгласие1895"
"Да се повеселим по съседски"	1	ноември	с.Козар Белене	НЧ"Надежда 1902"
Събор на с.Козар Белене				Кметство с.К.Белене
Културни празници с.Аспарухово	8	ноември	с.Аспарухово	НЧ"Просвета 1927"
				с.Аспарухово
Златна и сребърна сватба	28	ноември	с.Малчика	НЧ"Пробуда 1928"

Честване на национални и официални празници				
Национален празник на България	3	март	всички	всички
			населени места	читалища
24-май Ден на българската просвета	24	май	всички	всички
и култура и на славянската писменост				
1 юни - Международен ден на детето	1	юни	всички	всички
Ден на Съединението	6	септември	населени места	читалища
Ден на независимостта на България	22	септември	в общината	в общината
Ден на народните будители	1	ноември		НЧ"Г.Парцалев 1901"
Нова година	31	декември		гр.Левски
Организиране на концерти, прояви и изяви, свързани с фолклорната традиция				
Йордановден-Богоявление -ритуал	6	януари	гр.Левски	Община Левски
по изваждане на кръста от р.Осъм				НЧ"Г.Парцалев 1901"
				гр.Левски
Бабинден	21	януари	всички	НЧ "Г.Парцалев 1901"
			нас.места	Община Левски
Св.Харалампий	10	февруари	с.Божурлук	НЧ"Н.Й.Вапцаров1919"
Трифон Зарезан	14	февруари	всички	НЧ "Г.Парцалев 1901"
Баба Марта	1	март	населени места	Община Левски
Лазарица и Цветница	12 и 13	април	всички	Община Левски
лазаруване - народен обичай			населени места	
Великден	20	април	всички	Община Левски
изложба на писани яйца и козунаци,			населени места	
Великденски работилници и т.н.			места	
Коледа - възстановяване на обичая			всички	всички
коледуване и на коледарските групи,	24	декември	населени места	читалища
коледни концерти			в общината	в общината

Източник: община Левски

Изводи:

Анализът на културната дейност откроява нейните положителни страни, към които могат да се отнесат културно-историческото наследство от недвижими и движими паметници на културата и в тази връзка добрата ресурсна база за развитие на туризъм.

Максимално добре е представена професионалната мрежа от институции за култура и изкуство. Значително е разширен културния обмен, налице са активни творчески контакти със съседните страни на Балканите.

Доброто образование на населението и силните дългогодишни културни традиции са добра база за усвояване на творчески и изпълнителски умения.

Важно условие за развитие на читалищните дейности е материално - техническата база. Читалищата в общината ползват безвъзмездно сгради, които са публична или частна общинска собственост. Сградите са в задоволително състояние, с остаряло техническо оборудване и почти всички се нуждаят от ремонт и възстановяване, за да отговарят на новите потребности на гражданите. Техническата обезпеченост на читалищата също създава проблеми за развитието на дейностите. Осветителна и озвучителна апаратура е необходимост в читалищните салони за тяхното пълноценно използване. Повечето читалища не разполагат с такава и при необходимост заплащат наем за техника или разчитат на общината за помощ при организиране на празници и чествания. Необходимо е следващата стъпка за проектиране да е в насока оборудване на читалищата с озвучителна и осветителна техника.

Читалищата в община Левски са ангажирали в дейността си общо 329 ученици. Библиотеките в селата разполагат с интернет и компютри, което е привлекателно за младите хора. Ангажирането на децата и учениците в читалищните дейности се определя от факта, че в някои села читалището е единствената културно-просветна институция.

Проблемите в областта на културата произтичат от недостига на финансови средства, както за поддръжка на многото паметници на културата и базите на културните институти, така и за тяхната издръжка и обезпечаването на богатия културен календар. Общината съумява да привлече допълнителен ресурс по различни програми и проекти, но те не могат да решат всички проблеми, свързани със съхраняването на културно-

историческото наследство. Ограничените възможности на бизнеса в общината не стимулират интереса му да инвестира в култура. Средните работни заплати на заетия персонал в културните институти са ниски. Необходимо е да продължава партньорството между общината и читалищата, насочено към развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията на работещите в културната институция.

3.7. Спорт.

В общината е изградена добра спортно-материална база, позволяваща развитието на различни видове спорт. На територията на гр. Левски са разположени стадион, плувен басейн, тренировъчна зала и открит спортен комплекс с тенис корт и баскетболни игрища. Спортната зала в с. Българене е единствената зала в Плевенска област с олимпийски размери.

Таблица 23. Състояние на МТБ на спортната инфраструктура

№	Населено място	Спортна зала	Спортни площадки /открити терени/ или футболен стадион	Състояние
1	с. Обнова	Не	Футболен стадион и волейболно игрище	Необходим ремонт
2	с. Козар белене	Не	Футболен стадион и баскетболно игрище	Необходим ремонт
3	с. Малчика	Не	Футболен	Необходим

			стадион	ремонт
4	с. Градище	Не	Футболен стадион и волейболно игрище и писта за бягане	Необходим ремонт
5	с. Българене	Да	Футболен стадион	Необходим ремонт
6	с. Изгрев	Не	Футболен стадион и спортна площадка	Необходим ремонт
7	с. Аспарухово	Не	Футболно игрище	Необходим ремонт

Източник: община Левски

С традиции в спорта са хандбалните клубове в с. Българене и гр. Левски.

Таблица 24. Справка за спортните клубове в община Левски през 2014 г.

№ по ред	СПОРТЕН КЛУБ	НАСЕЛЕНО МЯСТО	МТБ
1	ОФК "Левски-2007"	гр. Левски	Стадион Левски
2	ФК "Локомотив"	гр. Левски	Стадион Левски
3	Хандбален спортен клуб	гр. Левски	Спортна зала - гр. Левски, с. Българене
4	Спортен карате клуб Киокушин	гр. Левски	Спортна зала

5	Автомоделен клуб	гр. Левски	Спортен клуб
6	Мажоретен състав	гр. Левски	
7	ФК "Славия"	с. Асеновци	Стадион Асеновци
8	ФК "Победа - 1932"	с. Градище	Стадион Градище
9	ФК "Динамо"	с. Изгрев	Стадион Изгрев
10	ФК "Осъм-2012"	с. Козар белене	Стадион К.Белене
11	ФК "Ювентус"	с. Малчика	Стадион Мачика
12	ФК "Обнова-1934"	с. Обнова	Стадион Обнова
13	ФК "Ботев"	с. Трънчовица	Стадион Трънчовица

Източник: община Левски

- **Изводи:**

Насоките за развитие на спорта в общината трябва да бъдат насочени в следните направления: продължаващо възстановяване и модернизация на спортните бази; осигуряване на достъп на хората с увреждания до спортните бази; организиране на акции за спонсориране и съпътстващи инвестиции в спортни съоръжения; устойчивост и развитие на спортните клубове.

Отчита се, че с цел привличане участието на повече хора в спортните прояви, е необходимо да се предприемат мерки за разнообразяване на спортните дейности.

3.8. Жилищна осигуреност.

По данни на НСИ за 2010 г. броят на жилищата в община Левски е 11 198, докато броят сгради е 10 125. Броят им намалява през 2011 г. до съответно 10 706 и 9 569. През 2012 г. няма съществена промяна спрямо 2011 г. Преобладаващата част от жилищните

сгради са тухлени постройки (83,2% от всички жилищни сгради през 2012 г.), малка част са стоманено-бетонни и панели (1%). Това е обусловено от факта, че строителството е предимно нискоетажно, а териториалното разпределение на жилищните ресурси е благоприятно.

Преобладават тристайните (41,3%) и четиристайни жилища (23,5%), следвани от двустайните. Средната полезна площ на едно жилище е 75,3 кв. м. или 41,5 кв. м. полезна площ на жител от населението. Средностатистическото жилище на жителите на община Левски отговаря на стандартен двустаен или тристаен апартамент със спалня (1 или 2 бр.), кухня и дневна и отделно антре, санитарен възел и складово помещение.

Таблица 25. Жилищна осигуреност в община Левски през периода 2010-2012 г.

Показатели	**Мерна единица**	**2010**	**2011**	**2012**
Жилищен фонд				
Жилищни сгради	Брой	10125	9569	9570
По материал на външните стени на сградата				
стомано-бетонни и панелни	Брой	182	92	93
тухлени	Брой	7904	7958	7958
други	Брой	2039	1519	1519
Жилища	Брой	11198	10706	10707
По брой на стаите				
едностайни	Брой	741	361	361
двустайни	Брой	2200	2123	2123
тристайни	Брой	4173	4417	4417
четиристайни	Брой	2704	2516	2517
петстайни	Брой	946	811	811
с шест и повече стаи	Брой	434	478	478
Полезна площ	кв. м	733233	805778	805883
жилищна	кв. м	482389	604825	604895

спомагателна	кв. м	131730	106468	106488
площ на кухни	кв. м	119114	94485	94500
Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища				
Сгради	Брой	2	-	1
Жилища	Брой	2	-	1
Полезна площ	кв. м	495	-	105
в т.ч. жилищна	кв. м	277	-	70

Източник: Национален статистически институт

Жилищната задоволеност се характеризира с показателя брой жилища на 1 000 души население. За община Левски този показател е недостатъчен, за да се прецени количеството наличен фонд, тъй като е деформиран от множеството необитавани сгради. На 1000 души има 551 жилища, като в сравнение със страната (471/1000), общината е с по-висока стойност по отношение на количеството жилища. Този показател косвено показва степента на обезлюдяване в общината.

Изводи:

Свободният жилищен фонд е база за развитие на туризма като отрасъл. Множеството необитавани сгради могат да се реновират и адаптират за семейни хотели, леглова база за отдих. Съществуващата база може да се употреби и като се развият микропредприятия за производство и преработка на суровини, еко и биопродукция и бутикови стоки в малки серии. Подобни мерки ще подпомогнат и развитието на селското стопанство и животновъдството, както и развитието на селата, които в момента имат нужда от възраждане.

4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията.

Всички населени места на територията на общината са водоснабдени и електроснабдени, обезпечени са с телефонни и транспортни връзки, които осигуряват добра комуникация и обслужване. Съществуват амортизирани участъци, а други се нуждаят от реконструкция и доизграждане.

4.1. Транспортна инфраструктура.

Общата дължина на пътната мрежа в общината е 314 км, от които 64 км в гр. Левски и 250 км в останалата част на общината. През територията на общината през селата Обнова, Българене и Козар Белене преминава един първокласен път, главен път Русе-Бяла № Е58 (50 км), останалите са третокласни и общински.

Село Българене е кръстопътно селище и през него преминават транспортните оси, свързващи гр. Свищов (гр. Белене), Българене – Левски – Ловеч и Ловеч – Българене – Никопол. Дължината на третокласните пътища в общината е 132 км., а на четвъртокласните 39 км.

Равнинният релеф и средищното местоположение на общината благоприятстват развиването на гъста пътна мрежа. Гъстотата на пътната мрежа е 0,533 км/кв.км при 0,332 средна за страната.

Редовни автобусни линии свързват гр. Левски с градовете Плевен, Габрово, Свищов, Белене и др. Автобуси пътуват и до всички села в общината.

В гр. Левски уличните настилки са изградени почти 100% и са с асфалтово покритие. Състоянието на настилките и тротоарите е лошо вследствие на износване, многократно разкопаване и некачествено възстановяване и неравности по пътните и тротоарни платна. В селата пътните настилки са изградени в различна степен – средно 30 – 50 %, а тротоарните по едната страна на улицата – на 100%.

Изгодното разположение на гр. Левски в Дунавската равнина е дало предпоставки за построяването на железопътна линия Роман – Каспичан (1899 г.), а по-късно Левски-Ловеч (1990 г.), Левски-Троян (1949 г.) Днес главен път София-Варна и София-Русе с отклонение за гр. Свищов определят града като важен железопътен транспортен кръстопът, чиито възможности до този момент не са използвани. Две от селата са осигурени с ж.п. транспорт.

Благоприятен факт се явява малката отдалеченост от традиционните туристически центрове – Велико Търново, Плевен, Русе и Свищов, чиито транспортни връзки се пресичат на територията на общината.

Няма изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях. Въпреки, че няма данни за интензивността на транспортния поток може да се твърди, че за известна част от селищата в общината основен източник на вредни вещества в атмосферния въздух са именно МПС.

Град Левски също е повлиян в значителна степен от автомобилния трафик. Налице са 4 входни-изходни артерии, които влизат в градската комуникационна мрежа – кръговорадиална към периферията и ортогонална към центъра. Режимът на движение на автомобилите е прекъснат, непостоянен със случаен характер.

- **Изводи:**

Като цяло общината има добре изградена пътна мрежа, която позволява относително бърз достъп от населените места до общинския център /с малки изключения/, но поради лошото си състояние създава съществени проблеми - особено в зимни условия. Осигурени са регулярни транспортни връзки на селата с центъра на общината, а също и с центровете на съседните общини и столицата.

Наложително е бърза реконструкция, основен и среден ремонт на общинската пътна мрежа, която е в лошо състояние, както и проектирането и изграждането на земеделски и горски пътища.

Гр. Левски се определя като важен жп кръстопът.

4.2. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура.

Водоснабдяването на населението в община Левски от ВиК – Левски се извършва чрез водоизточници, които са разположени на територията на общината.

В общината е налице 100% водоснабдяване на населението с питейна вода. В резултат на това населението се явява и най-големия потребител на питейна вода.

Водата, която се подава в системата на ВиК е 100% от подпочвени източници, както следва дренаж „Шемелика” ПС „Асеновци 2”, дренаж „Лъженска бара” в землището на с. Малчика, шахтови кладенци край с. Аспарухово. Общата дължина на водопроводната мрежа в общината е 333,570 км.

Особени проблеми с водоснабдяването има в следните населени места:

- с. Обнова - с периодичен режим на питейната вода поради недостиг;

- с.Българене - гравитачен водоизточник се намира в непосредствена близост до гробищния парк на селото на по-малко от 100 м. Каптиран е друг водоизточник, който е одобрен от ХЕИ, но не е доизграден и свързан с мрежата;

- с. Изгрев - старото водохващане е със значително намалял дебит, поради което по-високите части на населеното място са често без вода. Общият дебит е около 2 л/с.;

- с. Козар Белене - едно от най-проблематичните на територията на общината. Чест режим, поради намалелия дебит на водата от 22л/с до 6л./с. Причината е в голямата разлика между нивата на територията на населеното място - 15 м. Предложението от кметството е да се проучи и проектира нов водоизточник с обем поне още 4 л./с., и поетапно подновяване на мрежата, с което ще се намалят загубите. Поставянето на водопроводни кранове на улиците в ниската част на селото ще създаде налягане на улиците от високата част.

В гр. Левски е изградена канализационна мрежа около 40 км, степента на изграденост е 79%, 97% от населението на града е включено в канализация.

С директно заустване са:

- ВиК-Левски ЕООД- градски колектор, заустване в р. Осъм на 62,500 м в Местността „Бозалък" – Пункт I;

- „Новико – НОРД" ООД, винарска изба гр. Левски, заустването е самостоятелно в дере в Местността „Шаварна" – Пункт II;

- „Автотранспорт-ЕООД" – гр. Левски; ПГ по МСС „Н. Вапцаров";

- ВРЗ-Левски АД и Локомотивно депо заустват в старото корито на р. Осъм в Местността „Шаварна" гр. Левски при III пункт.

С изключение на гр. Левски канализационна мрежа няма изградена в нито едно населено място в общината. Делът на обслуженото население от канализационна инфраструктура в селата на община Левски е 0%.

Делът на населнието, обслужено от ПСОВ на територията на общината е 0%. В процес на проектиране е проект "Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и

доизграждане на канализационна система в гр. Левски" по Оперативна програма „Околна среда", чрез който ще бъде реконструирана канализационната система и изградена Пречиствателна станция за отпадни води на гр. Левски.

- **Изводи:**

Всички населени места в община Левски са централно водоснабдени.

Липсва канализационна мрежа в селата.

Изграждането на канализационна мрежа и ПСОВ се явява едно от най-необходимите и сигурни мероприятия за подобряване на екологията на града и населените места в общината.

4.3. Газоснабдяване.

Близостта на газопровода до гр. Левски създаде благоприятни условия за газифицирането на общинския център. Редица промишлени предприятия и всички общински сгради, и учебни заведения са газифицирани. В ход е разрастване броя на газифицираните домакинства.

4.4. Телекомуникации.

Община Левски разполага със сравнително добре развита телекомуникационна инфраструктура. Междуселищни и международни връзки могат да се осъществяват по телефон, факс и чрез Интернет. Общината има добро покритие на мрежата на мобилните оператори МОБИЛТЕЛ, ГЛОБУЛ и ВИВАКОМ, така че постепенно отпадат и проблемите с телефонизацията на зоните, където липсва техническа възможност за осигуряване на стационарни телефонни съобщения.

Опериращите интернет доставчици предоставят относително бърз и надежден достъп на граждани и фирми от град Левски и околните села

5. Екологично състояние и рискове.

5.1. Атмосферен въздух.

Качеството на атмосферния въздух във въздушния басейн на община Левски е функция от въздействието на климатичните фактори и емисиите на вредни вещества главно от местни източници. Мониторинг за замърсяването на въздуха в община Левски се извършва от РИОСВ - Плевен, направление „Контрол на чистотата на атмосферния въздух”. По данни от РИОСВ - гр. Плевен : община Левски заедно с общините Пордим, Белене и Летница попада в район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (Район Левски) по смисъла на чл.30, ал.1, точка 4 от Наредба №7, което означава, че нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове, или че нивата на показателите за КАВ (замърсители) са значително под установените за страната норми. За общините, класифицирани в тези райони, не се извършват замервания от стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. Това е свидетелство за ***сравнително добрите качества на атмосферния въздух***. Концентрацията на основните замърсители – серен двуокис, азотен окис, азотен двуокис и др., са в пределите на допустимите норми.

На територията на общината няма големи неподвижни източници на емисии, които да оказват значително влияние и да водят до замърсяване или влошаване на показателите за качество на атмосферния въздух. От действащите предприятия (осъществяващи дейности с източници на емисии), на територията на община Левски няма такива с наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух. На територията на общината няма действащи големи горивни инсталации. След като през 2000 г. стартира газификацията на града, понастоящем по-голяма част от търговските дружества са преустроили наличните си съоръжения за работа с газ, вместо мазут или нафта. Разширяването на обхвата на газификацията и за жилищни нужди ще повлияе още по-благоприятно върху качеството на атмосферния въздух.

По отношение на транспортния сектор - към момента транспортът не създава проблеми за качеството на атмосферния въздух. Автомобилният транспорт като цяло представя голямата група на подвижни източници, които чрез отработените газове замърсяват атмосферния въздух. Важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС са

гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика. Сравнително високата гъстота на пътната мрежа предполага по-къси и оптимални маршрути за пътуване и превоз от точка до точка, което означава по-кратко вредно въздействие на автомобилите. Като правило, няма изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях. Преброявания за интензивността на движение на МПС на Главен път I-3 на територията на общината до този момент не са правени. Въпреки, че няма точни данни за интензивността на транспортния поток, може да се твърди, че за селищата в общината основен източник на вредни вещества в атмосферния въздух са именно МПС.

5.2. Води.

Качеството на водите на р.Осъм и притоци се наблюдава чрез пунктове, които в националната програма за мониторинг за 2013 г. са 12 бр., спрямо 10 бр. за 2012 г. Причина за това е препоръка на ЕК за повишаване пунктовете за мониторинг, съобразно гъстотата на речната мрежа.

При пунктовете за мониторинг на р. Осъм: след с. Обнова, при с. Изгрев, след гр. Левски качеството на водата е добро – по показателите азот амониев и азот нитратен са установени слаби концентрации над стойностите за умерено състояние. За 2013 г. екологичното състояние при пунктовете за биологичен мониторинг е умерено, а при пункта след гр. Левски - добро екологично състояние (според МЗБ и МФ). В този пункт се наблюдава подобряване на числеността и видовото разнообразие при макрофитната растителност.

В община Левски 100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК - Левски. От своя страна ВиК - Левски задоволява нуждите изцяло от подпочвените води. Фактори, оказващи влияние върху качеството и вкусовите характеристики на питейната вода са вида и състоянието на водопреносната мрежа. В момента то е незадоволително - тръбите са стари, етернитови.

Качеството на питейните води се следи както от ВиК – Левски, така и от ХЕИ - Плевен. По данни на ВиК – Левски, питейните води се изследват ежемесечно в селищата на общината по физикохимични и микробиологични показатели. Природните качества на основните питейни водоизточници се характеризират с обща твърдост в оптимален диапазон, балансирано съдържание на калций и магнезий, ниско съдържание на желязо и шествалентен хром. Съдържанието на флуор е в нормативните граници, а наличие на манган, кадмий и олово не е установено.

Постоянни замърсявания се причиняват от отпадъчните води от колекторите на градската канализационна мрежа, които се заустват без пречистване в р. Осъм. Промишлените предприятия също допринасят за замърсяването, тъй като са включени в градската канализационна мрежа. Канализация за отпадни води е изградена само в гр. Левски. Належащ е проблема за канализиране на населените места. Липсата на канализационна мрежа в селищната система на общината има отрицателно въздействие върху подпочвените води.

5.3. Земи и почви.

Химизацията, напояването и влиянието на интензивния автомобилен поток са идентифицирани като основни причини за замърсяването на земеделските земи. Няма данни за замърсяване на почвите в района на община Левски с тежки и токсични метали. Замервания и почвен анализ не са правени. Може само да се предположи, че дългогодишното използване на мед и цинк-съдържащи препарати за растителна защита, е допринесло за повишаване съдържанието на тези вредни вещества в почвите със засадени стари лозови и овощни насаждения. В последните години в частните земеделски стопанства се употребяват пестициди, които са бързо разграждащи се и без остатъчни ефекти. Почвената ерозия - водна и ветрова, се среща често по хълмистите части на общината. На места основната скала е излязла на повърхността. Човешката дейност силно е повлияла върху почвообразуването и почвеното плодородие в този район на страната. Наблюдават се и антропогенни замърсявания на почви, формирани от сметища, недозастроени строителни площадки и разрушени бивши обекти.

Значителен брой от замърсяванията се дължат на изхвърлени отпадъци от растениевъдството и животновъдството в общината.

На територията на общината няма пунктове за почвен мониторинг по отношение засоляване и вкисляване на почвите. Това е показател за сравнително доброто качество на почвите.

5.4. Отпадъци.

Делът на населението, обслужено от организирано сметосъбиране на територията община Левски, не търпи изменение през периода 2008-2011 г. и възлиза на 69,2%. Обслужваните населени места от системата за организирано сметосъбиране са 6 бр. с общ брой население 15 266 души.

Таблица 26. Битови отпадъци на територията на община Левски

	2011
Обслужвани населени места – брой	6
Население в обслужваните населени места – брой	15 266
Дял на обслужваното население от организирано сметосъбиране - %	69,2
Събрани битови отпадъци от обслужваните населени места – тона	5 457
Събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население - кг/чов./г.	357
Общо образувани битови отпадъци (от обслужвани и необслужвани населени места) - тона	7 888
Депа за битови отпадъци - брой	1
Общо приети отпадъци на депото - тона	8 103
Депонирани битови отпадъци - тона	5 457
Депонирани строителни отпадъци - тона	2 546
Заета площ от депата – дка	22
Остатъчен капацитет на депата - куб. м	9 318

Източник: Национален статистически институт

Със средства по оперативна програма „Околна среда” се изгражда регионална система за управление на отпадъците – регион Левски, като се очаква проектът да приключи през 2015 г.

5.5. Шум и радиация.

По отношение на шума като фактор, водещ до замърсяване или увреждане на околната среда, следва да се отбележи, че на територията на община Левски съществуват известни проблеми, свързани с осигуряване на нормална акустична обстановка за населението на общината. В случая се касае за транспортен шум. Съществуващото известно пренатоварване в централния жилищен район, и близостта на сградите до пътните платна се явяват и предпоставка за шумово натоварване. Шумът от производствените дейности в промишлената зона в града не създава екологични и здравни проблеми на жителите, дори и на тези от най-близките сгради. С едно изключение - жп-гарата за близкия до нея район. Интензивността на движението е голяма и със значителен процент товарно движение. Съществен проблем от екологична гледна точка, в т.ч. и шумово замърсяване, създава преминаването на пътната мрежа през населените места. Най-засегнати от негативното шумово влияние са гр. Левски и населените места, пресичани от първокласния републикански път I-3 - с. Обнова и с. Българене, отчасти и с. Козар Белене.

Радиационният фон отговаря на средните стойности за страната. Източници на радиационно замърсяване не са установени.

- **Изводи:**

На територията на община Левски не се наблюдават съществени проблеми с осигуряването на качество на атмосферния въздух. Поради централното местоположение на общината, трафикът, особено тежкотоварният, постоянно се увеличава. Това, заедно с нарушените хигиенно-защитни зони, продължаващото застрояване на терени, разположени около шумни улици и липсата на подходяща строителна шумозащита, са предпоставки за нарушаването на акустичната обстановка в

населените места. Незадоволително е състоянието на водопреносната мрежа. Канализация за отпадни води е изградена само в гр. Левски. Почвите на територията на общината са в сравнително добро качество.

6. Административен капацитет.

Община Левски има опит във внедряването на ефективни мерки в администрацията за придобиване на капацитет за работа в новите икономически и социални условия. Предстоят предизвикателства, свързани с въвеждане на нови практики и инструменти и подобряване на съществуващите.

Община Левски бе одобрена за финансиране по проект „Подобряване на административния кпацитет и ефективността на общинска администрация – община Левски" по Оперативна програма „Административен капацитет", на стойност 76 721 лв. Проведени са обучения, свързани с повишаване на административния капацитет и подобряване на ефективността и ефикасността на работата на общинска администрация в община Левски.

Общината е партньор по проект „Е-ПОДЕМ" на Националното сдружение на общините в Република България. Интерактивен обществен терминал-киоск и видео екран, разположени на партера в сградата на Общинска администрация осигуряват на потребителите достъп до информация и интернет. Чрез новата хардуерна система гражданите имат възможност да научат за предлаганите от администрацията услуги, както и друга полезна информация. Общата доставка включва сървър, компютърна конфигурация, два принтера и широкоформатен скенер за документи с големи размери.

При изпълнение на своята дейност, общинска администрация в община Левски се ръководи от ***следните принципи***:

- отговорност към проблемите на общината и нейните граждани;
- спазване на закона и зачитане на морала;
- максимална ефективност на провежданите действия и проекти;
- диалог с гражданите;

- прозрачност при управлението и разпореждането с общинско имущество и средства;
- ефективно административно обслужване на гражданите, физическите и юридически лица.

Общината цели да повиши качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината.

Структурата на общинската администрация в община Левски се състои от 79 служители, разпределени по следния начин:

Кмет на община

Заместник-кмет по социална и икономическа политика

Заместник-кмет по градоустройство и строителство

Секретар на община

Кметове на кметства и кметски наместници

Главен архитект

„Обща администрация”:

Дирекция „Бюджет, финанси и счетоводство”

Директор

Отдел „Местни приходи, бюджет, финанси и счетоводство”

експертни длъжности – 21,5 бр.

Функции:

- Счетоводство и личен състав – 5 бр.
- Бюджет и финанси община – 1 бр.
- Бюджет и финанси кметства – 8,5 бр., от които 3,5 бр. кметства ФМДТ
- Местни данъци и такси – 7 бр.

Отдел „Гражданска регистрация, административно и организационно-техническо обслужване”

Експертни длъжности – 18,5 бр.

Функции:

- Регистри гражданско състояние постоянен и настоящ адрес и др. община – 4 бр.
- Регистри кметства – 9,5 бр., от които 4,5 бр. кметства ФМДТ
- Обслужване Общински съвет – 2 бр.
- Организационно-техническо обслужване общинска администрация – 3 бр.

„Специализирана администрация”

Дирекция „Градоустройство и архитектура”

Директор

Отдел „Териториално и селищно устройство, общинска собственост, хуманитарна и социална политика”

Експертни длъжности – 14 бр.

Функции:

- Устройство на територията – 1 бр.
- Архитектурно-строителен контрол – 2 бр.
- Кадастър и регулация – 1 бр.
- Инвестиционна дейност и капитално строителство – 2 бр.
- Екология, озеленяване и чистота – 1 бр.
- Общинска собственост, земеделие и гори – 3 бр.
- Образование, спорт и туризъм – 1 бр.
- Култура и вероизповедания – 2 бр.
- Секретар МКБППМН – 1 бр.

Отдел „Европейски фондове, проекти и обществени поръчки”

Експертни длъжности – 6 бр.

Функции:

- Управление на проекти – 3 бр.
- Осъществяване на обществени поръчки – 3 бр.

Администрацията е оборудвана с 65 бр. компютри и 13 бр. преносими компютри.

В община Левски се стимулира професионалното и служебно развитие и израстване в кариерата чрез осигуряване на възможности за включване в ***разнообразни форми на обучение***. През периода 2007-2013 г. са проведени редица обучения на служители. Обученията са насочени към повишаване административния капацитет в общината, въвеждане на комплексно административно обслужване за предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса, разработване на планови документи, управление на общината – структура и управление на човешките ресурси, управление на проекти, финансирани със средства от ЕС, компетентност и правомощия на данъчната администрация, подобряване на общинския капацитет за предоставяне на публични услуги и др.

Организацията, дейността, функционалните задължения и числеността на административните звена в общинска администрация на община Левски се определят с Устройствения правилник на общинска администрация. Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет – Левски, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му и извършва дейност по административно и правно обслужване на гражданите и юридическите лица. Взаимодействието на общинска администрация Левски с Общински съвет – Левски се осъществява съгласно Правилник за организацията и дейността на ОС – Левски.

В община Левски функционира подобрен ***интернет сайт на общината*** (http://www.oblevski.com). Чрез уеб-сайта ръководството на общината успешно реализира елементи от политиката си на отвореност и достъпност за гражданите на общината и прави усилия за достойно представяне пред света на даденостите и предимствата на общината. По този начин се подобрява на публичния образ на община Левски и утвърждава сътрудничеството между местната власт и гражданския сектор.

През 2013 г. продължи издаването и безплатното разпространение на ***вестник*** “Левски днес”, както и поддържането на интернет-страницата на общината. На този интернет-

ресурс се публикуват редовно нормативни документи, новини и полезна информация за дейността на общината и Общинския съвет.

През програмния период 2007-2013 г. общинската администрация прояви максимална инициативност и активност за разработване и изпълнение на проекти по редица направления от европейски програми и реално привлече значителни финансови ресурси за изпълнение на мерките, заложени в Общинския план за развитие на община Левски за периода 2007-2013 г., като най-голям брой проекти са реализирани по ОП „Развитие на човешките ресурси".

7. SWOT анализ.

SWOT анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на общината и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Този анализ осъществява връзката между аналитичната част и стратегическата част на Плана за развитие на община Левски и е използван в процеса на вземане на решения за приоритизиране на действията за постигане на устойчиво развитие

На базата на извършения социално-икономически анализ са идентифицирани актуалните силни и слаби страни на община Левски (вътрешни фактори и условия на развитието), като са очертани и благоприятните възможности и потенциалните заплахи, породени от въздействието на външната среда.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
1. Благоприятни климатични и почвени условия за развитие на различни видове растениевъдство и за алтернативно животновъдство. 2. Относително добре изградена транспортна инфраструктура и наличие на добри транспортни връзки с други	1. Влошена демографска ситуация - продължаваща миграция извън общината и демографски спад – отрицателен естествен прираст, влошена възрастова структура. 2. Слаб темп на обновяване и преструктуриране на стопанските

общини; транспортен железопътен център. 3. Добро транспортно-географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество (вкл. и трансгранично) със съседните териториални общности; близост до големи населени места (потенциални пазари за продукти и услуги). 4. Близост до международен воден път чрез р. Дунав. 5. Относително високо образовано и квалифицирано население; професионално подготвена и квалифицирана работна сила в промишлеността и селското стопанство. 6. Наличие на природни и исторически забележителности. 7. Добре развита културна инфраструктура и богат културен календар. 8. Наличие на достъп до интернет във всички населени места в общината.	дейности; остаряло производствено оборудване и технологии; липса на устроени производствени зони; ниска конкурентоспособност; местни пазари с ограничени възможности. 3. Ограничени възможности за заетост и доходи, предлагани от местния бизнес (интензивно земеделие, МСП в производството и търговията). 4. Нестабилни стопански структури в селското стопанство; ниско ниво на научно обслужване. 5. Неразвивани досега възможности за специализирани видове туризъм; недостатъчно изградена техническа и обслужваща инфраструктура за развитие на туризма - информационни центрове, туристически обекти и маршрути, места за настаняване и изхранване. 6. Остаряла техническа инфраструктура, особено в по-малките населени места - градска среда, ВиК, пътища, сграден фонд. 7. Висока степен на безработица и ниска покупателна способност на населението. 8. Незадоволително ниво и затруднения при услугите за транспорт, образование и здравеопазване; 9. Недоизградена инфраструктура от заведения за социални услуги. 10. Изключително ниска лесистост.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
1. По-широко използване на възможностите на европейските фондове. 2. Привличане на външни, вкл. чуждестранни, инвестиции. 3. Развитие на селскостопанския сектор в общината, в т.ч. нови форми на местно растениевъдство (оранжерии, зеленчуци, билки, нови сортове) и животновъдство (рибовъдство, едър и дребен добитък, птици, зайци, пчеларство, бубарство, конна езда, щрауси и други). 4. Развитие на екологично и биологично земеделие. 5. Развитие на екологичен, културен и селски туризъм, в т.ч. подкрепа чрез разгръщане на ефективен маркетинг и реклама; развитие на местни услуги в сферата на рекреацията, атракции и занимания към потенциални клиенти от прилежащите големи населени места. 6. Развитие на по-рентабилни стопански дейности, дейности на основата на местни продукти и услуги, местни занаяти и дребни производства - ХВП, доставки за строителството и др. 7. Подкрепа за поддържането и развитието на транспортните, образователните, здравните, социалните и други обществени услуги. 8. Развитие на трансгранично сътрудничество; използване възможностите на ферибот Никопол -	1. Несигурна и нестабилна макроикономическа среда – свиване на износа, намаляване на ПЧИ, намаляване на покупателната способност на фирмите и населението, увеличаване на безработицата, спад на потреблението, намаляване на кредитната активност на банките, висока междуфирмена задлъжнялост. 2. Негативно влияние на глобализацията, климатичните промени, енергийната зависимост. 3. Недостатъчно подпомагане за местното развитие от страна на обществените фондове (държавен бюджет, европейски програми). 4. Недостиг на местни обществени и стопански инициативи за развитие. 5. Недостатъчни инвестиции, вкл. за развитие на туризма и местния бизнес. 6. Забавяне на реализацията на значителни инфраструктурни проекти. 7. Миграция вън от общината на млади и образовани хора. 8. Трайно влошаване на демографските показатели. 9. Деградация на природното и културно-историческото наследство поради липса на финансови средства и местни дейности за поддръжка. 10. Продължаващо влошаване на

Турну Магуреле. 9. Използване на съществуващия потенциал за развитие чрез ПЧП. 10. Увеличаване на поливните площи.	качеството на техническата и социалната инфраструктура и услуги. 11. Природни рискове – полски и горски пожари, наводнения и др.

ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Глобалната икономическа криза прекъсна положителните тенденции в почти всички сфери на човешката дейност. Този факт поражда необходимост от преоценка и осмисляне на големите и реални предизвикателства, които за икономически изостаналите и периферни за ЕС държави като България, са и заплахи – от глобализацията, от демографския упадък, от климатичните промени, от енергийната зависимост, от възможната загуба на биоразнообразие и природно и културно наследство.

Независимо от новите реалности, предизвикателства и заплахи през последните години на криза, общата представа за желаното бъдещо развитие на община Левски продължава да носи основните черти на позитивни идеи за: „перспективно и устойчиво икономическо развитие", „запазено културно-историческо наследство и жива култура", „съхранена природа", „качествена социална и техническа инфраструктура", „спокойно място за живот". Потвърждение за оптимизма са позитивните факти, силни страни и възможности, установени в изготвения социално-икономически анализ на общината. Поводите за промени в стратегическата част на новия ОПР се коренят в необходимостта да се постигне съответствие с новата европейска и национална стратегическа рамка[2]. Нови акценти са местните ресурси, интегрираното развитие, енергийната ефективност, партньорствата.

1. Резултати и препоръки от междинната оценка на Общинския план за развитие на община Левски за периода 2007-2013 г.

[2] Европа 2020, Териториален дневен ред на ЕС 2020, Национална програма за реформи, Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022, Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025, Национална програма „България 2020", новият пакет оперативни програми;

Съгласно разпоредбите на чл.33 от ЗРР за реализацията на Общинския план за развитие на община Левски е извършена междинна оценка. Междинната оценка дава становище върху изпълнението на формулираните цели и приоритети и техния принос за постигане на устойчиво развитие на общината, като очертава необходимостта от промени и действия във връзка с ефективното и ефикасното изпълнение на целите за развитие. Това е от особено значение за разработването на настоящия Общински план за развитие, тъй като осигурява приемственост между документите и взема предвид добрите практики и постигнати резултати до момента, както и евентуални допуснати пропуски в изготвянето и изпълнението на стратегическия документ.

Основни изводи и препоръки, направени в Междинната оценка на ОПР на община Левски за периода 2007 – 2010 г.:

- Анализите на текущото състояние по отношение на показателите за социално-икономическо развитие показват, че община Левски се нуждае от стимулиране и ускоряване на социално-икономическото си развитие. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2007-2013 г.
- Стратегията за развитие на общината за периода 2011-2013 г. следва да бъде подкрепяща по отношение на желания териториален баланс в развитието на общината и протичането на демографските процеси, агресивна по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.
- Икономическото развитие на общината се характеризира с различна динамика, но все още е по-слабо в сравнение със средните показатели за страната. Въпреки потенциала за развитие на различни видове туризъм, община Левски все още не е създала продаваеми цялостни туристически продукти. Най-много фирми развиват дейност в сферата на търговията и услугите. Населението на община

Левски бележи слабо намаление през периода 2007-2010 г., но в общината няма основания да се говори за демографска криза.

- Визията на община Левски звучи актуално и отговаря на приоритетите на НСРР, Плана за развитие на СЗР и визията на ОСР на област Плевен. Заложените приоритети, цели и мерки в ОПР също са актуални и съгласувани с регионалните, национални и европейски стратегии за развитие. Те продължават да бъдат уместни по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променят генерално.
- В община Левски е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР. Документът е сравнително добре познат и се ползва от служителите на общинската администрация.
- В ОПР не са заложени индикатори за измерване на ефекта от изпълнението на приоритетите, целите и мерките на ОПР.
- НПО и бизнеса не се търсят достатъчно активно като партньори и източници на информация и данни, а техните проекти и дейности също допринасят за постигане целите на ОПР.

В резултат на проведената междинна оценка за изпълнение на ОПР на община Левски са отправени следните препоръки:

- ОПР да се актуализира за оставащия период на неговото действие до 2013 г. и да се изготви Актуализиран документ за изпълнение на ОПР.
- Приоритетите, целите и мерките да се променят съобразно актуализирания ОПР.
- Като приложение към актуализирания ОПР да се изготви Програма за изпълнение на плана до 2013 г., в която целите да се обвържат с конкретни дейности, мерки, срокове и желани стойности по всички индикатори и показатели. В изготвянето на програмата да се включат НПО и бизнеса, които да подават информация за техните приоритетни проекти и дейности до 2013 г. и да ги съгласуват с целите на ОПР.

- В актуализирания ОПР да се включат индикатори за изпълнение на приоритетите, целите и мерките, и там където е възможно, да се обвържат с количествени измерения.
- Да се актуализира индикативната финансовата таблица на ОПР и да се включат оперативните програми и ПРСР, по които община Левски е бенефициент като източници на средства за конкретни мерки, дейности и проекти.
- Да се популяризира ОПР сред общинската администрация и гражданите и да се активизират бизнеса и НПО да участват в различни дейности и проекти, за да се повиши общия напредък по изпълнение на заложените цели и приоритети.
- Да се набележат мерки за по-активно използване на формите на публично-частно партньорство за постигане целите на ОПР.
- Да се засили контрола по изпълнението на ОПР от страна на Кмета на общината в оставащия период на неговото действие до 2013 г.

Общо заключение

Общинският план за развитие на община Левски 2007-2013 г., към момента на неговата оценка е в съответствие с изискванията на Методическите указания на МРР за разработване, приемане и изпълнение на този тип документи за регионалното развитие. Като цяло, резултатът от направената междинна оценка е положителен, констатираните слабости на ОПР могат да бъдат отчитани и преодолявани с оперативни мерки.

При разработване на визията, целите и приоритетите на ОПР на община Левски 2014-2020 са следвани следните принципи:

- Отчитане целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегията „Европа 2020” и с други общоевропейски документи на политиката за сближаване като Стратегическите насоки за развитие на Общността и стратегиите от Лисабон и Гьотеборг;

- Съгласуваност с мерките и дейностите, които ще се финансират от Оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони, Програмата за морско дело и рибарство и Програмите за трансгранично сътрудничество за периода 2014-2020 г.;
- Тясно взаимовръзка с националните цели и приоритети на основополагащите стратегически документи за развитие на страната през програмния период 2014-2020 г., като: Националната програма за развитие „България 2020", Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., както и различни секторни стратегии и политики;
- Отчитане на целите и приоритетите, дефинирани в стратегическите документи от по-високо ниво - Регионалния план за развитие на Северозападния район 2014-2020 г. и Областната стратегия за развитие на област Плевен за периода 2014-2020 г.
- Съобразяване с потенциала на община Левски и фокусиране върху значими за развитието на общината цели;
- Базира се върху изготвения социално-икономически анализ и SWOT-анализ, където са синтезирани основните проблеми, текущото състояние, тенденциите и бъдещия потенциал и възможности за развитие на община Левски;
- Стратегическата рамка е с отворен и динамичен характер, което гарантира адекватен отговор на промените в средата за развитие, в която се реализира плана;

Визията за развитие на община Левски до 2020 г., стратегическите цели и приоритети, които следва да бъдат достигнати през периода на изпълнение на стратегическия документ синтезират, от една страна, представата за желаното и възможното състояние на общината, а от друга, са максимално съобразени с потенциала и конкретната специфика на територията и общинската икономика.

2. Визия за развитие на община Левски.

Визията отразява бъдещата представа на община Левски за достигане на определено ниво на развитие за конкретния планов период 2014 – 2020 г., използвайки местните природни, социални и икономически потенциали, чрез формулиране на политическа и стратегическа рамка с цел устойчиво усвояване на тези потенциали и оползотворяване на предимствата на общината.

Старата визия за развитие на община Левски, заложена в Актуализирания документ за изпълнение на Общинския план за развитие на община Левски за периода 2011-2013 г. като формулировка включва широк набор от „желани и постигнати цели" към края на 2013 г., които в новата визия намират израз в предложения набор от приоритети и мерки.

Новата визия отразява потенциала за развитие на общината като място със съхранена природа и култура и включва „формулата" за балансирано, устойчиво и динамично развитие, водещо до стабилен икономически ръст и развит селскостопански сектор и до висок стандарт на живот в краткосрочен и средносрочен план.

ВИЗИЯ

Община Левски – привлекателен за живот и работа екологично чист район, със съхранена култура и традиции, развит бизнес и селско стопанство, добри условия за социално и обществено развитие.

3. Стратегически цели.

Стратегическа цел 1. Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност.

Стратегическа цел 1 е насочена към стимулиране на икономическото развитие чрез активизиране на собствените ресурси и съхраняване на собствената специфика на

община Левски. Предвижда се подкрепа за МСП, които имат сериозен принос за развитието на общинската икономика, чрез подобряване на инфраструктурата им, както и за развитие на нови бизнес модели и иновации. Цели се привличане на инвестиции в селското стопанство и развитие на конкурентоспособен аграрен сектор, което се разглежда като една от възможностите за преодоляване на негативните икономически тенденции. Определя се необходимостта от развитие и разнообразяване на местния туристическия продукт чрез активно включване на природните и културни ценности на общината. Постигането на високи равнища на растеж ще допринесат за повишаване на жизнения стандарт и генериране на ресурси, необходими за развитие на инфраструктурата, социалните услуги и др.

Стратегическа цел 2. Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината.

Стратегическа цел 2 е ориентирана към използване на наличните потенциали за подобряване на жизнения стандарт (качеството на живота) и създаването на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в общината, увеличаване на равнището на заетостта и доходите, подобряване качеството на публичните услуги от първостепенно значение – здравеопазване, социални услуги и образование. Постигането на целта ще превърне общината в привлекателно и сигурно място за гражданите, чрез удовлетворяване на техните социални нужди.

Стратегическа цел 3. Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност.

Стратегическа цел 3 е ориентирана към постигане на териториално сближаване чрез устойчиво и интегрирано териториално развитие. Устойчивото териториално развитие в общината ще се постига чрез подобряване на транспортната и комуникационна свързаност, което ще улеснява достъпа до публични услуги от по-висока степен в синхрон с опазване на околната среда. Целта ще се подкрепя от предходните две стратегически цели, свързани с икономическото и социално-културното развитие.

Реализирането на стратегическите цели следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между държавните и местните власти, бизнеса и НПО. Това ще се осъществи на базата на широко подкрепени и адекватни приоритети и мерки. Ефективното използване на местния потенциал и максималното оползотворяване на шансовете по европейските фондове и програми ще бъдат ключови фактори за успех.

4. Приоритети за развитие на община Левски.

Базирайки се на стратегическите цели, са формулирани приоритетите в развитието на общината, които отговарят на следните основни изисквания:

- Всяка една от приоритетните области предлага специфични интервенции, насочени към изпълнение на поставените стратегически цели на ОПР;
- Приоритетните области не са групирани по принадлежност към дадена стратегическа цел, всеки приоритет съдържа интервенции, насочени към изпълнението на една или повече стратегически цели. Едновременно с това, стратегическите цели са подкрепени от интервенции, заложени в най-малко два приоритета, което осигурява пълна обвързаност и кохерентност на стратегията и предотвратява възможността за секторно ограничаване на стратегическата рамка;
- Ще се търси интегритет и синергия и между действията по приоритетите - намесите в сферите на икономиката, техническата и социална инфраструктури, екологията, човешките ресурси, административния капацитет и партньорствата, ще „работят" координирано и съвместно за постигане на балансирано и устойчиво развитие на общината;
- Приоритетите са фокусирани, с ясна и конкретна формулировка;
- Приоритетите осигуряват възможност за дефинирането на ясни и конкретни мерки и проекти с видими и измерими резултати;
- Приоритетите следват логиката и последователността на процесите, свързани с регионалното и местно развитие;

- Предложената структура и обвързаност между приоритетите са достатъчно гъвкави и предлагат добри възможности за бъдеща тяхна оптимизация.

Отчитайки факта, че основната роля на новия ОПР е да определи стратегията за развитие на община Левски за следващия седемгодишен програмен период 2014-2020 г., като същевременно служи като стратегически документ за координация на дейностите по прилагане на секторните политики на територията на общината, Общинският план следва да служи и за основа за идентифициране на проекти по бъдещите Оперативни програми, които отговарят на конкретните нужди на общината и биха допринесли за по-ефективно използване на нейния потенциал. Успоредното изработване на Общинския план и на Оперативните програми предполага динамични промени в паралел, защото структурата и приоритетите на последните са в процес на уточняване. Предвид постигнатата координация на националните и регионални приоритети за развитие в различни области в Националната програма за развитие „България 2020" и постигнатото съответствие с нея на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., на Регионалния план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г. и на проекта на ОП „Региони в растеж" 2014-2020 г. би могло да се приеме, че стратегическите цели и приоритетите на ОПР на община Левски могат да се считат за относително стабилни. Възможните промени в бъдеще ще касаят най-ниското стратегическо ниво на този план – съответните мерки и действия.

Приоритет 1. Развитие на местната икономика и селско стопанство.

<u>Специфична цел 1.1. Подкрепа за развитие на местната икономика.</u>

Основните предизвикателства пред които е изправена община Левски са негативните демографски тенденции, безработица, високи нива на бедност и негативни миграционни потоци към столицата и чужбина. Специфична цел 1.1 се стреми да отговори на тези предизвикателства, включвайки мерки за подкрепа на местния бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво чрез създаване на нови

малки и средни предприятия, както и реализиране на дейности, свързани с привличането на нови външни инвестиции.

Специфичната цел допринася за постигане на *стратегическа цел 1. „Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност”*.

Едновременно с това предложените мерки защитават принципите, заложени в: ОСР на област Плевен 2014-2020 г. и по-конкретно приоритетна област 2 „Инвестиции и заетост”; в РПР на СЗР 2014-2020 г. и по-конкретно приоритет 1.1 „Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и подобряване на средата за правене на бизнес” и приоритет 1.2. „Насърчаване на иновациите и ресурсната ефективност”.

Специфична цел 1.1 се явява и пряко продължение на заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски за периода 2011-2013 г. приоритет 1 „Развитие на конкурентоспособността на общинската икономика“.

Мярка 1.1.1. Създаване на условия за подкрепа на малкия и средния бизнес.

Мярката предвижда анализ на нуждите и проблемите на МСП, както и намаляване на административните бариери, лицензионни и разрешителни режими в общината за развитие на бизнеса.

Ще се подкрепят фирми-производители от общината за участие в регионални, национални и международни изложения и панаири.

Тъй като иновациите имат сравнително малка тежест сред силните страни на българските МСП и за повечето предприятия, конкурентоспособността се свързва основно с ниската цена на работната сила и ниската цена на продукцията, ще се насърчават проекти за технологично обновление в производствените процеси. Това ще доведе освен до повишаване на конкурентоспособността на произведените стоки, и до повишаване на производителността и ефективността на работа, до намаляване деградацията на земите и почвите и ще ограничи негативните въздействия върху околната среда.

Целта е запазване или отвоюване на конкурентна позиция в глобализираща се икономика, при това в трайна рецесия.

Мярката ще подкрепя проекти за енергийна ефективност на производствата и ще стимулира МСП, които въвеждат местни системи за добив и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници, вкл. поставяне на мощности за добив на топлинна и електроенергия от слънцето на покривите на стопански сгради и съоръжения.

Ще се насърчава формирането на клъстери и обединяване на МСП за повишаване конкурентоспособността им.

Мярка 1.1.2. Стимулиране на местното предприемачество.

Мярката ще подкрепя дейности, свързани с провеждане на обучения за придобиване на предприемачески и бизнес умения; подобряване информираността на бизнеса чрез провеждане на регулярни срещи с представители на МСП за информиране относно общински проекти и др.

Мярка 1.1.3. Повишаване на инвестиционната атрактивност на общината чрез маркетинг.

Мярката предвижда провеждане на маркетингови проучвания на възможностите за бизнес в общината, дефиниране на потенциални инвеститори, а също и подходяща реклама за извоюване и утвърждаване на имидж на общината като добро място за успешен бизнес. Ще се подкрепя организирането и участието в бизнес-срещи и форуми за промотиране предимствата и качествата на продуктите/услугите на местния бизнес в общината, разработването на специализирана информация за условията за бизнес в общината, насочена към потенциалните инвеститори и др.

Мярка 1.1.4. Подобряване и развитие на бизнес инфраструктурата.

Мярката се фокусира върху физическата среда за функциониране на местната икономика. Ще се подкрепя изграждането на консултантски център за подкрепа на стартиращ бизнес и съществуващите МСП, рехабилитация на съществуващите бизнес-

зони, както и изграждане на индустриална зона със съпътстваща инфраструктура в гр. Левски (в съответствие с мерките в ОСР на област Плевен 2014-2020)

Специфична цел 1.2. Подкрепа за развитие на конкурентоспособно селско стопанство.

Подобряването на условията за развитие на земеделието е една от областите с необходимост от интервенции. Като благоприятни предпоставки за развитието на този отрасъл са посочени благоприятните природни дадености в общината. Селското стопанство в общината се характеризира с фрагментация на земеделските стопанства, ниска ефективност, морално и физическо остаряло оборудване и производство със слаба адаптивност към конюнктурата на пазара. Развитието на ефективно селско стопанство и възстановяването на традиционни за община Левски земеделски производства са една от основните възможности за подобряване на пазара на труд, подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес и повишаване на инвестиционната активност.

Настоящата специфична цел допринася за постигане основно на *стратегическа цел 1. „Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност”*.

Едновременно с това предложените мерки защитават принципите, заложени в: ОСР на област Плевен 2014-2020 г. и по-конкретно приоритетна област 1 „Модерно земеделие”; в РПР на СЗР 2014-2020 г. и по-конкретно приоритет 1.3 „Активизиране на специфичния потенциал на регионалната икономика”.

Специфична цел 1.2. се явява и пряко продължение на заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски за периода 2011-2013 г. приоритет 1 „Развитие на конкурентоспособността на общинската икономика“.

Мярка 1.2.1. Подкрепа за развитие на малки стопанства, вкл. подпомагане на фермерите за приспособяване към стандартите на ЕС.

Мярка 1.2.2. Технологично обновяване на земеделски стопанства.

Мярка предвижда подкрепа за въвеждане на иновации в селското стопанство за производство на продукти с висока добавена стойност.

Мярка 1.2.3. Подкрепа за изграждане на преработвателни предприятия за суровини от селското стопанство.

Мярката предвижда затваряне на цикъла „селско стопанство – преработвателна промишленост" за повишаване на добавената стойност на селскостопанската продукция на местни стопани.

Мярка 1.2.4. Насърчаване и развитие на биологично земеделие.

Съчетаването на биоземеделие с природни дадености е ресурс за екотуризъм и база за устойчива местна икономика. Ще се насърчава, вкл. чрез прилагане на финансови стимули, създаването на нови продукти за пазара, произведени от биологични, екологично чисти селскостопански суровини, добити от местни производители, както и създаването на нови трайни насаждения.

Мярка 1.2.5. Насърчаване сдружаването на производителите.

Мярката ще подкрепя изграждане и реализиране на местни групи и сдружения на селскостопански производители с цел защита на общи интереси и по-добър пазар на земеделските продукти и храни. Ще се насърчава осигуряването на инфраструктура, вкл. и тържища за селскостопанска продукция, специализирани събития. Предвижда се фокусирана институционална и финансова подкрепа за създаване и развитие на кооперации на дребните земеделски производители. Ще се стимулират проекти за окрупняване стопанисването на земите.

Мярка 1.2.6. Подкрепа за развитие на приоритетни земеделски дейности.

Предвижда се предоставяне на стимули за увеличаване и възстановяване на площите с трайни насаждения (лозя, овощни градини, декоративни растения); подкрепа за

увеличение на площите и продукцията на зеленчукопроизводството; подкрепа за развитие на модерно животновъдство в общината.

Специфична цел 1.3. Подкрепа и популяризиране на местното културно-историческо наследство и на живата култура.

Община Левски разполага с богато историческо и културно богатство и много широк културен календар. Въпреки потенциала за развитие на различни форми на туризъм, общината все още няма продаваеми цялостни туристически продукти. Това налага развитието на модерни туристически възможности и инфраструктура.

Специфична цел 1.3 предлага интервенции, насочени едновременно към постигането на стратегическа цел 1 *„Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност”* и стратегическа цел 2 *„Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината”* на ОПР.

Предложените мерки потвърждават принципите, заложени в: ОСР на област Плевен 2014-2020 г. и по-конкретно приоритетна област 5 „История и култура”; в РПР на СЗР и по-конкретно приоритет 1.3 „Активизиране на специфичния потенциал на регионалната икономика”.

Специфична цел 1.3 се явява и пряко продължение на заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски за периода 2011-2013 г. приоритет 1 „Развитие на конкурентоспособността на общинската икономика“.

Мярка 1.3.1. Подкрепа на местни традиционни културни събития и прояви.

Мярката осигурява подкрепа за поддържане на традиционния културен календар на община Левски, вкл. на организирането на културни събития във връзка с местни обичаи и традиции; за организиране на културно-исторически и природни експозиции; за разработване на нови туристически атракции.

Мярка 1.3.2. Подкрепа за туристически маркетинг и реклама за региона.

Мярката визира координирано разработване на серия от рекламни продукти за промотиране на възможностите за туризъм в общината, както и прилагане на обща маркетингова стратегия, включваща всички местни туристически инициативи, с цел привличане на потенциални туристи извън общината и областта. Целта е създаване на пълен актуализиращ се информационен и рекламен пакет за туристическото предлагане и културния календар в общината.

Ще се подкрепя създаването и развитието на туристически информационни центрове на територията на община Левски.

Ще се стимулира, вкл. и чрез финансови механизми, организирането на местни изложения и посетителски центрове.

Предвижда се информиране на населението за възможните инициативи и достъпни финансови източници за изграждане на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги - чрез създаване на специализиран интернет сайт или редовно публикуване на информация в електронния сайт на общината.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за създаване на местна марка за туристически и ХВП продукти, услуги и събития.

Предвижда се изготвянето на стандарти и процедури за нейното ползване, популяризиране сред местните стопански субекти и изграждане на поддържаща мрежа, проактивно популяризиране сред съответните целеви групи у нас и в чужбина, изграждане, организиране и провеждане на местни обекти, атракции и събития във връзка с разработената регионална марка и др.

Мярка 1.3.4. Привличане на интереса на младите хора към община Левски.

Мярката е насочена към организиране на културни събития и атракции за младежи.

Мярка 1.3.5. Развитие на алтернативни форми на туризъм – културен, природен, еко, селски, ловен, риболовен, приключенски, спортен и др., вкл. чрез проучване на възможностите за включване на общината в интегрирани туристически маршрути,

както и чрез формиране на местен туристически продукт, осигуряващ „разпознаваемост” на общината на туристическия пазар.

Мярка 1.3.6. Поддържане на местното културно-историческо наследство.

Мярката е насочена към съхраняване, опазване и подобряване на качествата на туристическите ресурси (природни, културни, антропогенни и др.) и на туристическата инфраструктура (транспортна, инженерна, социална, хигиенна и др.) на територията на общината. Ще се подкрепят проекти: за ремонт и/или модернизация на съществуващи туристически обекти, създаване на зони за краткотраен отдих; за подобряване на транспортния достъп до туристическите обекти, вкл. за хора с увреждания; за изграждане и подобряване на съпътстващата публична инфраструктура около обектите – паркинги, маркировка, информационни табла, указателни табели и др.

Мярка 1.3.7. Реконструкция и модернизация на читалищата в населените места в общината.

Ще се стимулират проекти, насочени към превръщането на читалищата в центрове за съвременни културни дейности на територията на община Левски, подобряване на сградния им фонд и осигуряване на свободен достъп до интернет в сградите им. Предвижда се подобряване на сградния фонд и оборудването на другите културните институции (музеи и др.) в общината.

Приоритет 2. Развитие на местната техническа инфраструктура в съответствие с устойчиво развитие на околната среда.

Специфична цел 2.1. Подобряване и развитие на техническата инфраструктура и градската среда.

От основно значение за развитие на община Левски е реализацията на важни инфраструктурни проекти. Констатирано е лошо състояние на комуналната инфраструктура в общината (лошо състояние на пътната мрежа, амортизирана

водоснабдителна инфраструктура, недоизградена канализационна инфраструктура). Този приоритет е насочен към подобряване на качеството на инфраструктурните системи в общината, благоустрояване на средата в населените места, както и подобряване на вътрешнообщинските връзки и свързаността на общината със съседните територии и останалата част от страната.

Специфична цел 2.1. допринася най-вече за постигане на стратегическа цел 3 *„Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност"* на настоящия план. Той провежда на по-ниско териториално ниво постановките на приоритетни области 3 „Свързаност" и 7 „Обслужване и урбанизирана среда" на ОСР на област Плевен 2014-2020 и на приоритети 3.1. „Развитие на транспортната инфраструктура", 3.2. „Развитие на техническата инфраструктура", 3.3. „Опазване на околната среда и биоразнообразието", 3.4. „Подобряване на модела на градското и селското развитие" на РПР на СЗР 2014-2020.

Специфична цел 2.1 продължава заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски 2011-2013 приоритет 2 „Изграждане, поддръжка и модернизация на общинската инфраструктура".

Мярка 2.1.1. Поддържане и развитие на местната пътна и жп инфраструктура.

Мярката предвижда ремонт и поддържане на общинската пътна мрежа, изграждане на нови пътни участъци, реконструкция на мостове и свързващи съоръжения, подобряване на транспортния достъп до туристическите обекти и до обектите, предоставящи основни публични услуги. Обновяването на пътната мрежа в общината има изключително важно общинско и надобщинско значение, особено за туристическото и развитие.

Ще се осъществяват проекти за електрифициране и рехабилитация на ж.п. отсечки.

Подкрепа ще получат дейности, свързани с рехабилитация и изграждане на улична мрежа (вкл. асфалтови пътища в селата след ремонт на ВиК системите) във всички населени места в общината и на тротоарите, с оглед предлагането на по-достъпна и комфортна среда. Предвижда се оптимизиране на схемата за движение на автомобилите

в гр. Левски с цел извеждане на тежкотоварния трафик от града и по този начин намаляване на шумовото замърсяване в общината.

Мярка 2.1.2. Поддържане и развитие на местната инфраструктура и услуги за водоснабдяване и канализация.

Мярката ще подкрепя дейности за рехабилитация на водоснабдителните мрежи в общината за ограничаване загубите на вода и за подобряване и запазване качествата на питейната вода, въвеждане на модерни системи за пестеливо използване на водата.

Предвижда се рехабилитация и доизграждане на канализационна мрежа в населените места в общината и изграждане на ПСОВ и довеждаща канализация за агломерацията на гр. Левски.

Мярка 2.1.3. Поддържане и благоустрояване на средата в населените места.

Мярката е насочена към благоустрояване средата на живот в населените места в общината - ремонт на уличната мрежа, осветителната, парковата и друга селищна инфраструктура, изграждане/ реконструкция/ рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони. Ще се симулират дейности, свързани с подобряване състоянието на озеленените пространства, изграждане и ремонт на детски и спортни площадки в населениет места.

Мярка 2.1.4. Създаване на условия за разширяване достъпа до интернет.

Ще се стимулира изграждането на обществени центрове за интернет достъп и осигуряването на повсеместен достъп до интернет в населените места в общината.

Мярка 2.1.5. Енергийна ефективност и газификация.

Ще се подкрепят дейности за повишаване на енергийната ефективност в обществени и жилищни сгради, както и разширяване на газоснабдителната мрежа в селищата на територията на община Левски.

Специфична цел 2.2. Опазване и подобряване на околната среда.

Опазването на природата е в основата на концепцията за устойчиво развитие на общината. Съхранената околна среда е едно от най-съществените и сравнителни предимства и стои в основата на нейния потенциал за развитие. Мерките на специфична цел 2.2. са с акцент върху подобряване на компонентите на околната среда, защитата на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие.

Специфична цел 2.2. допринася за изпълнение на специфична цел 3 *„Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност”* на ОПР. Приоритетът пряко съответства на приоритетна област 6 „Природа за бъдещите поколения” на ОСР на област Плевен 2014-2020 и на приоритет 3.3 „Опазване на околната среда и биоразнообразието“ на РПР на СЗР 2014-2020.

Специфична цел 2.2. надгражда заложените в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски 2011-2013 приоритети и по-конкретно приоритет 3 „Подобряване на условията за живот в община Левски”, в чиито обхват е включено „Подобряване управлението на отпадъците на територията на общината”.

Мярка 2.2.1. Подобряване качеството на околната среда.

Мярката е насочена към ограничаване на последиците от индустриални и битови замърсявания и подобряване и запазване качествата на въздуха, водите, почвите и др.

Мярка 2.2.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие.

Мярката предвижда опазване и устойчиво ползване на типовете природни местообитания и биологични видове на територията на общината (защитена зона „Обнова – Карамандол”). Създаването на подходящи условия за наблюдение на редки и застрашени видове и привличането на лимитиран брой туристи, ще създаде допълнителен поминък за местното население.

Мярка 2.2.3. Повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и възпитание на населението.

Мярка 2.2.4. Подобряване на управлението на риска от природни бедствия.

Мярката ще подкрепя дейности за предпазването от природни рискове – наводнения, пожари и др. Предотвратяването на рисковете от наводнения и борбата срещу водната ерозия ще се реализира чрез: изграждане на инфраструктура за предотвратяване на наводнения, свлачища, брегова ерозия (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения); развитие на информационни системи, изграждане на системи за ранно предупреждение и подобряване на прогнозирането, инвестиционни и институционални мерки за осигуряване на превенция на риска от наводнения; рекултивация на нарушените от индустриална и селскостопанска дейност терени; използване на ролята на горските масиви (увеличаване на залесените площи, подобряване на горскостопанската инфраструктура за борба с ерозията). Ще се насърчават дейности за предотвратяване и потушаване на полски и горски пожари, включително чрез закупуване на противопожарна техника, изграждане на системи за наблюдение против пожари и пожароизвестяване, провеждане на обучения и информационни кампании.

Екологичните загуби от откъсването на меандри и пресушаване на заливаеми тераси налага да се планират допълнителни мерки за мониторинг на водите на територията на общината с цел съхранение на речни екосистеми.

Мярка 2.2.5. Управление на отпадъците.

Мярката предвижда доизграждане на регионална система за управление на отпадъците – регион Левски, изграждане на площадки за третиране на отпадъци, на центрове за рециклиране на строителни отпадъци. Ще се подкрепи изграждането на система за компостиране на биологични отпадъци, чиито дял е над 70% в общия дял на отпадъците в общината. Ще се насърчават дейности за разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците.

Мярка 2.2.6. Залесяване на неземеделски земи.

Предвижда се увеличаване лесистостта на територията на цялата община чрез мащабно залесяване – увеличаване на горските насаждения главно покрай населените места, реките и транспортните направления с цел решаване на проблемите с микроклимата.

Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси и подобряване достъпа до основни публични услуги.

Специфична цел 3.1. Развитие на местните социални услуги.

Специфичната цел обхваща широк спектър от необходими интервенции, които се отнасят до базовите услуги за населението в общината – здравеопазване, образование, социални услуги, развитие на спорта.

Специфична цел 3.1. допринася за изпълнение на стратегическа цел 2 *„Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината”*. Приоритетът кореспондира с приоритетни области 4 „Здрави жители” и 7 „Обслужване и урбанизирана среда” от ОСР на област Плевен 2014-2020 и с приоритет 2.1. „Подобряване на достъпа до образование и социална инфраструктура и предотвратяване на рисковете за социално изключване” на РПР на СЗР 2014-2020.

Специфична цел 3.1. продължава заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски 2011-2013 приоритет 3 „Подобряване на условията за живот в община Левски”.

Мярка 3.1.1. Осигуряване на качествено образование и развитие на местната образователна инфраструктура.

Образователната структура на населението и професионализацията на образованието са сред факторите с най-съществено значение за динамично и устойчиво развитие на икономиката. Чрез тази мярка се търси по-голямо съответствие между икономическия профил на общината, перспективите за развитие и качеството на човешкия капитал. Ще се подкрепят дейности за повишаване на образователната структура на населението в общината с акцент върху професионалното обучение, организиране на курсове за следдипломна професионална квалификация, съобразена с нуждите на местния бизнес,

осигуряване на достъп до образование на лица и групи в условия на изолация и риск, намаляване броя на преждевременно напускащите училище ученици, създаване на условия за продължаващо обучение през целия живот.

В мярката се включват и дейности, свързани с модернизация и обновяване на съществуващата образователна инфраструктура, енергийна ефективност, достъпност за хора с увреждания, пригаждане към потребностите на деца със специални потребности.

Мярка 3.1.2. Поддържане и развитие на местната инфраструктура и услуги за здравеопазване.

Мярката предвижда осигуряване на достъп на населението до извънболничната и болнична здравна помощ, съобразявайки се с процеса на застаряване на населението, въвеждане на подходи и уреди за дистанционна диагностика, както и подобряване качествата на инфраструктурата в здравеопазването – ремонт и модернизация на сградата на МБАЛ-Левски и закупуване на медицинско оборудване.

Мярка 3.1.3. Подобряване на услугите за уязвими групи.

Мярката е насочена към развитие на различни форми на социални услуги на нуждаещи се и уязвими групи хора, предоставяни в обичайна среда, разширяване на обхвата и обема на предоставяните услуги, както и достъпа до тях от всички населени места в общината.

Мярка 3.1.4. Подобряване на качеството и достъпа до спортна инфраструктура.

Мярката е насочена към обновяване на спортната инфраструктура и съоръжения – спортни площадки, игрища и стимулиране на различни форми на масов спорт. Предвижда се провеждането на кампании за развитие на детско-юношеския и ученически спорт.

Специфична цел 3.2. Подкрепа за развитие на заетостта и интеграцията на местната общност.

Заетостта и доходите на населението са в основата на жизнения стандарт във всяка една общност. Това са основните фактори, инициращи миграции или способстващи задържането или привличането на население. Така формулиран, приоритетът включва мерки за подобряване пазара на труда и интеграция на социалните групи.

Специфична цел 3.2. допринася за реализацията на специфична цел 2 *„Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината”*. Постановките в заложените мерки продължават идеите на приоритетна област 2 „Инвестиции и заетост” на ОСР на област Плевен 2014-2020 и на приоритет 2.2. „Повишаване на заетостта и развитие на пазара на труда” на РПР на СЗР 2014-2020.

Специфична цел 3.2. продължава заложения в Актуализирания документ за изпълнение на ОПР на община Левски 2011-2013 приоритет 3 „Подобряване на условията за живот в община Левски”.

Мярка 3.2.1. Създаване на условия за задържане на млади специалисти.

Мярката предвижда осигуряване на стимули, вкл. финансови, за работодатели, които наемат младежи до 29 г., навлизане на младите хора на пазара на труда чрез въвеждане на програма „първо работно място“, обучение на работното място, учебни практики и други форми за придобиване на трудов опит.

Мярка 3.2.2. Прилагане на програми за професионална квалификация на дългосрочно безработни лица.

Мярката ще насърчава разработването и прилагането на програми за ограмотяване и професионална квалификация на дългосрочно безработните лица, в т.ч. подобряване на образователното равнище сред групите на етническите малцинства, рисковите групи и хора в неравностойно положение, насърчаване на квалификацията и преквалификацията и ученето през целия живот.

Мярка 3.2.3. Създаване на условия за увеличаване на заетостта.

Мярката предвижда насърчаване на предприемачеството, подкрепа на проекти, свързани с разкриване на нови работни места и на проекти, свързани с увеличаване броя на заетите. Ще се стимулира географската мобилност на работната сила посредством компенсации на разходите за транспорт, направени от работодатели и наети лица от населени места, различни от местата, в които работят. Ще се прилагат фокусирани действия за борба с безработицата чрез предлагане на финансови стимули за работодателите при разкриване на работни места.

Мярка 3.2.4. Прилагане на система за прогнозиране на потребностите на пазара на труда.

Мярка 3.2.5. Интеграция на социалните групи и предотвратяване рисковете от социално изключване.

Мярката включва социално подпомагане на лицата в риск и на определена категория лица с висока степен на бедност, насърчаване достъпа на уязвимите групи (заплашени от социално изключване и инвалиди) до образование и мотивиране за активно поведение на трудовия пазар, включване в местни събития и инициативи, подобряване достъпа на хора с увреждания до обществени места, сгради, транспорт, информация, изграждане на публични механизми за общностно взаимодействие.

Специфична цел 3.3. Подобряване на административния капацитет и развитие на партньорство.

Недостатъчният административен и управленски капацитет сред държавната и местна администрация е един от най-сериозните проблеми пред развитието на страната. На настоящия етап администрацията играе съществена роля при планирането, управлението и регулирането на регионалното развитие. Така също административните структури, особено сред местните власти, са едни от основните звена, които са ангажирани с привличането на средства от структурните фондове на ЕС, което пък от

своя страна изисква специфични умения и квалификации, свързани с разработването и последващото управление на проекти.

Специфична цел 3.3. е насочена към повишаването на институционалния капацитет и ефективността от действията на общинската администрация на община Левски за развитие на уменията за управление на проекти и усвояване на средства от структурните фондове, както и за подобряване на предоставяните от общината услуги и за успешна работа с широко гражданско участие. Важен елемент в тази насока е постигането на междуобщинско сътрудничество и партньорство за решаване на общите проблеми.

Специфичната цел допринася за постигане и на трите стратегически цели на ОПР и провежда на по-ниско ниво приоритетна ос 7 „Обслужване и урбанизирана среда" на ОСР Плевен 2014-2020 и приоритет 3.5. „Развитие на териториалното сътрудничество" на РПР на СЗР 2014-2020.

Мярка 3.3.1. Повишаване капацитета на общинската администрация.

Тази мярка е пряко насочена към общинската администрация на община Левски и включва дейности, свързани с провеждане на обучения и осигуряване на консултации с цел изграждане на капацитет и умения на местната администрация за участие в плановия процес и усвояването на средствата от ЕСИФ, както и организиране и участия в регионални, национални и международни форуми за обмяна на опит и кооперираме, разработване на подобрени организационни правила и др.

Мярка 3.3.2. Подобряване качеството и разширяване обхвата на административното обслужване.

Административното обслужване, неговото качество и организация са в основата на инвестиционната атрактивност на дадена териториална единица и са важен елемент от жизнената и социална среда. Мярката е насочена към осигуряване на обслужване на едно гише за местните хора и бизнеса, създаване на център за комплексно

административно обслужване в общината, и развитие на електронните услуги, предоставяни от общинската администрация за бизнеса и туризма.

Мярка 3.3.3. Развитие на партньорства – междуобщински партньорства и публично-частни партньорства.

Междуобщинските партньорства са вече практики с традиции в сферата на техническата и екологичната инфраструктури, в туризма и други сфери на дейности с надобщински мащаби. Потенциалите на тези партньорства все още не са оползотворени изцяло. Евдновременно с това, усилено следва да бъдат насърчавани всички възможности, които предлагат партньорствата между публичния, частния и неправителствения сектор. По този начин могат да се спестят ресурси и да се осигури синергичен ефект за почти всяко индивидуално действие/проект. Независимо от оказваната в рамките на предприсъединителните и оперативните програми подкрепа за изграждане на капацитет на публичната администрация за разработване и управление на проекти, дефицитите в този аспект са факт. Освен пряко продължение на подкрепата и през следващия планов период, акцент следва да бъде поставен и върху междуобщинското партниране и партньорството между публичния, частния и неправителствения сектор при изготвяне и управление на проекти. Мярката ще подкрепя и осъществяване на общински инициативи и практики за партньорство с местната общност (вкл. редовни събития и други подходи за широко местно информиране, организиране на редовни срещи за обсъждане на местното състояние и на възможностите и инициативите за неговото подобряване), ефективното функциониране на местна инициативна група и др. Ще продължат да се използват възможностите на изграждане на съвременни модели на трансгранично сътрудничество.

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Оценката на изпълнението на ОПР става на базата на качествени критерии и количествени индикатори, които следва да са определени по такъв начин, че да оценяват различните аспекти на плана.

Оценката на изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски ще се базира на следните ***качествени критерии***:

- Доколко е налице нужда от подобряване съответствието с политиката за регионално развитие на по-високи нива на планиране;
- Доколко планът е реалистичен и приложим по отношение състоянието и очакваните промени в социално-икономическия профил на общината;
- Доколко ефективен е планът за постигането на желаните резултати и въздействие;
- Доколко ефикасно са използвани финансовите ресурси за постигане на целите и изпълнение на приоритетите на плана;
- Доколко постановките на плана осигуряват устойчивост на резултатите от неговото изпълнение;
- Доколко е мобилизиран и оползотворен собствения потенциал на общината (за постигане на икономическо сближаване);
- Доколко е подобрен жизнения стандарт в общината (за постигане на социално сближаване);
- Доколко ефективно е сътрудничеството с останалите общини и региони за развитие на транспортна, екологична и бизнес инфраструктура (за постигане на пространствено сближаване);
- Доколко адекватен е институционалния капацитет за провеждане на политика за развитие;
- Интегриране на глобалните екологични цели в процеса на планиране;

Така формулираните критерии са свързани с разработване на система от ***количествени критерии – индикатори***. Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски, цели отчитане на напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики, както и въздействието на Плана върху местната общност. Проследяването на индикаторите дава информация за промените в социално-икономическото състояние на общината, както и за промените в развитието на общината по основни приоритети и мерки, в т.ч. за реализираните проекти.

За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор е изготвена матрица на индикаторите. Посочени са мерните единици, в които ще се измерва съответния индикатор, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на Общинския план за развитие (по експертна оценка).

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014-2020 г., както и индикаторите, с които се отчита приносът на България към Стратегия „Европа 2020” на ЕС.

Изборът на индикаторите е съобразен със ***следните общи изисквания***:

- конкретни и ясни за разбиране индикатори, лесни за обобщаване на специфична информация;
- измерими индикатори, за които съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им;
- достъпни индикатори, за които има информационно осигуряване от надеждни източници;

- адекватни индикатори, обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие на района;
- обвързани с времето индикатори на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на оценка на постигането на целите на плана.

За целите на наблюдение изпълнението на плана се използват два вида индикатори:

- индикатори за резултат;

- индикатори за въздействие.

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период на общината. Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината.

Таблица 27. Индикатори за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски

ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ						
Стратегическа цел	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност	Увеличаване на приходите от дейността на микро, малките и средните нефинансови предприятия	%	НСИ	Годишно	n/a	15
	Увеличаване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия	%	НСИ	Годишно	n/a	10
	Нарастване на селскостопанската продукция	%	НСИ, Общинска служба земеделие	Годишно	n/a	25
	Нарастване на броя на туристите	%	НСИ, Община	Годишно	n/a	20

			Левски			
Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината	Коефициент на естествен прираст населението	‰	НСИ	Годишно	-12,2	-8,7
	Коефициент на икономическа активност	%	НСИ	Годишно	39,2	46,2
	Коефициент на безработица	%	НСИ	Годишно	18,1	14,6
	Относителен дял на населението в трудоспособна възраст	%	НСИ	Годишно	55,1	58,6
	Дял на населението на 7 и повече години със средно и по-високо образование	%	НСИ	Годишно	52,1	55,6
	Равнище на средната годишна работна	Лв.	НСИ	Годишно	6 114	6 814
Подобряване на териториалната устойчивост и	Население, свързано с обществена канализация	%	НСИ	Годишно	-	85
	Увеличаване на	%	НСИ,	Годишно	n/a	25

свързаност	населението с подобрен транспортен достъп		община Левски			
	Увеличаване на дела на домакинствата с достъп до интернет	%	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	25
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ						
Приоритет	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
1. Развитие на местната икономика и селско стопанство	Приходи от продажби на МСП	хил. лв.	НСИ	Годишно	153 236	181 236
	Модернизирани и технологично обновени предприятия	бр.	НСИ, ИСУН	Годишно	0	10
	Увеличение на инвестициите в ДМА	%	НСИ	Годишно	n/a	20
	Реализирани проекти за подкрепа на стартиращи предприятия	бр.	ИСУН	Годишно	n/a	5
	Увеличение на относителния дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия	%	НСИ, Бюро по труда	Годишно	n/a	15

	брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в общината					
	Новосъздадени бизнесзони	бр.	община Левски	Годишно	0	1
	Новосъздадени клъстери	бр.	община Левски	Годишно	0	1
	Увеличаване площта на обработваемите земи (% от общия обем обработваема площ)	%	община Левски	Годишно	n/a	20
	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за отглеждане на нови продукти в земеделието	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	10
	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	10
	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за модернизиране и	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	15

	преструктуриране на земеделски стопанства					
	Изграждане на земеделско тържище/борса	бр.	община Левски	Годишно	n/a	1
	Нарастване на средствата за подслон и местата за настаняване	%	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	10
	Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване	%	НСИ	Годишно	n/a	15
	Участия в туристически борси и изложения	бр.	община Левски	Годишно	0	4
	Новосъздадени и/или маркетирани туристически дестинации	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	1
	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	2
	Новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	2
2. Развитие на местната техническа	Дължина на рехабилитираните/	км	община Левски	Годишно	n/a	50

инфраструктура в съответствие с устойчиво развитие на околната среда	реконструирани пътища с регионално и местно значение					
	Изградени центрове за достъп до интернет в селата	бр.	община Левски	Годишно	n/a	10
	Разширена и реконструирана ВиК мрежа (в % от общата дължина)	%	община Левски, ИСУН	Годишно	n/a	40
	Дял на населението, свързано с ПСОВ	%	НСИ	Годишно	n/a	65
	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура	бр.	ИСУН, МЗХ	Годишно	n/a	3
	Създадени/обновени зелени площи (% от зелените площи)	%	община Левски, ИСУН	Годишно	n/a	25
	Рехабилитирана/реконструирана улична мрежа (% от общата улична мрежа)	%	община Левски	Годишно	n/a	40
	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от	бр.	община Левски	Годишно	n/a	2

	природни бедствия					
	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието	бр.	ИСУН	Годишно	n/a	2
	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони	бр.	община Левски	Годишно	n/a	1
3. Развитие на човешките ресурси и подобряване достъпа до основни публични услуги	Рехабилитирани образователни заведения	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	6
	Рехабилитирани и/или новоизградени здравни заведения и заведения за социални услуги	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	2
	Реконструирани сгради и обекти на културата, читалища	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	6
	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	2

	спорт в свободното време					
	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	5
	Нови фирми, започнали своята дейност	бр.	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	40
	Курсове за професионална квалификация и преквалификация на безработни	бр.	Бюро по труда	Годишно	n/a	12
	Лица, включени в образование и обучение за придобиване на компетентности в съответствие с пазара на труда /в % от населението в трудовоактивна възраст/	бр.	Бюро по труда	Годишно	n/a	250
	Нарастване на средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение	%	НСИ	Годишно	n/a	15%
	Намаляване броя на	%	НСИ	Годишно	n/a	5%

	преждевременно напускащите училище					
	Реализирани проекти/сключени договори по Оперативните програми, съфинасирани от ЕСИФ на ЕС	бр.	ИСУН, МЗХ	Годишно	n/a	50
	Реализирани проекти/сключени договори по програмата за трансгранично сътрудничество България-Румъния	бр.	община Левски, МРР	Годишно	n/a	2
	Служители, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие	бр.	община Левски	Годишно	n/a	35
	Новосъздадени ПЧП	бр.	община Левски	Годишно	n/a	6
	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите	бр.	община Левски	Годишно	n/a	3

	и бизнеса по електронен път					

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на Общинския план за развитие на община Левски през периода 2014-2020 г. и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на Плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни области от стратегията на ОПР за периода 2014-2020 г., както и приложените разнообразни финансови източници и техния относителен дял в общата сума на финансовите ангажименти за реализация на Плана. Индикативната финансова таблица обединява прогнозната стойност на всички проекти от Списъка с проекти за реализация на ОПР на община Левски през периода 2014-2020 г.

Експертната оценка на общия обем на финансовите ангажименти за реализацията на плана е разработена на базата на:

- макроикономическите показатели за страната и региона (на нива NUTS 2 и 3) и тенденциите в социално-икономическото развитие на общината през периода до 2020 г.;
- определените в рамките на фокус групи проекти за реализация на приоритетите на ОПР на общината;
- средносрочните прогнози при съставянето и изпълнението на общинския бюджет по отношение на приходите, разходите и субсидиите в общинския бюджет;
- възможностите за използване на средствата от фондовете на ЕС.

Период 2014 - 2020 г.	ОБЩО СРЕДСТВА	ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ									ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ	
		МЕСТНО ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ							
ПРИОРИТЕТИ		Общински бюджет	Местни публични фондове	Дял, %	Централен бюджет	Дял, %	Фондове на ЕС	Дял, %	Други източници	Дял, %	Фондове, Фирми	Дял, %
Развитие на местната икономика и селско стопанство	35 270 000	1 410 800	-	4	2 116 200	6	26 452 500	75	-	0	5 290 500	15
Развитие на местната техническа инфраструктура в съответствие с устойчиво развитие на околната среда	223 830 000	10 072 350	-	4,5	22 383 000	10	190 255 500	85	-	0	1 119 150	0,5
Развитие на човешките ресурси и подобряване достъпа до основни публични услуги	27 555 000	2 204 400	-	8	1 377 750	5	23 421 750	85	-	0	551 100	2

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАВИТИЕ

1. Наблюдение на Плана.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на Плана.

В цялостния процес на наблюдение и при спазване на принципа за партньорство следва да участва кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, представители на общинската администрация, представители на Общинския съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и представители на гражданското общество.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, наблюдението, оценката и актуализацията на ОПР на община Левски следва да се позовава на следните принципи:

- единен подход за планиране и програмиране;
- концентрация на ресурсите;
- допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

1.1. Система за наблюдение и оценка.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие, като са взети под внимание механизмите и процедурите, предвидени в Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие.

Системата осигурява ефективното изпълнение на Общинския план, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. В системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана влиза и Програмата за неговата реализация, която включва списък с дефинираните проекти и тяхната принадлежност и принос към целите, приоритетите и мерките, времеви график и финансови източници за реализация.

Системата за наблюдение и оценка обхваща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение и оценка; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Източници, начини и периодичност за събиране, обработка и анализиране на информация

Данните, въз основа на които се извършва наблюдението и оценката, съгласно чл. 79 от ППЗРР се събират от Националния статистически институт, от Агенцията по заетостта, както и от други надеждни регионални и местни източници на информация. Данните се събират, обработват и анализират ежегодно с цел да послужат за разработването на Годишен доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план (чл. 91, ал.2 от ППЗРР).

Индикатори за наблюдение и оценка

Индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие съгласно чл.80, ал.1 от ППЗРР отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, определени в него, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Те отчитат конкретните продукти, резултатите и въздействието от изпълнението на целите и приоритетите за развитие.

Използват се основни и специфични индикатори въз основа на следните критерии:

- Обоснованост /целесъобразност/ - да съответстват на целите и приоритети;
- Информационно осигуряване - да са информационно осигурени, т.е. при изпълнение на плана да е налице постоянен източник на статистическа информация за община Левски;
- Възможност за представянето им в количествено изражение;
- Простота /разбираемост/ - да са лесни за формулиране, разбиране и агрегиране;
- Информативност /аналитичност - да носят достатъчно информация за извеждане на изводи и вземане на решения;
- Независимост - индикаторите от едно и също ниво да са независими един от друг;
- Да подлежат на йерархична обвързаност с комплексни индикатори от по-високо ниво.

Органи за наблюдение на Плана, организация и методи на тяхната работа

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие на община Левски съгласно чл.89 от ППЗРР е Общинският съвет на община Левски. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, Общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Функциите на органа за наблюдение на изпълнението на Общинския план развитие съгласно чл.81 от ППЗРР включват:

1. осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за местно развитие;
2. координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
3. осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
4. обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на Общинския план за развитие;
5. осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на Регионалния план за развитие на съответния район от ниво 2 (Северозападен) и на Общинския план за развитие;
6. разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
7. определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Система на докладване и осигуряване на информация и публичност

Резултатите от наблюдението и оценката на Общинския план за развитие на община Левски, съгласно чл. 82 от ППЗРР се отчитат при изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Плевен и на Националната стратегия за регионално развитие.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на Общинския план за развитие се осигурява от бюджета на общината.

1.2. Екип, извършващ наблюдението на изпълнението.

Кметът на община Левски организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие. За целта той определя Оперативна Група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР. Кметът определя конкретния състав на Групата със своя заповед, като представителите на Общинския съвет в групата се определят на заседание на Съвета.

Групата е в състав:

- секретар на община Левски;
- двама общински специалисти;
- общински съветника;
- трима представители на НПО;
- трима представители на бизнеса и/или на браншови организации.

Към Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР могат да се привличат експерти по регионално или местно развитие.

Експертите, участващи в извършването на оценки на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие трябва да отговарят на редица изисквания, посочени в чл.83 от ППЗРР. При възлагане на оценки органите за управление на регионалното развитие изискват писмени доказателства за установяване на съответствието с изискванията на ал. 1 и за липсата на конфликт на интереси от кандидатите.

Основните функции на Групата за наблюдение и оценка са:

- Разглеждане и утвърждаване на индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;
- Извършване на периодичен преглед на постигнатия напредък в изпълнението на Плана;
- Разглеждане на резултатите от изпълнението на мерките и степента на постигане на целите;
- Разглеждане на резултатите от междинната оценка;

- Разглеждане на предложения за преразпределение на средствата по заложените мерки;
- Изказване на предложения за изменение на Плана с цел неговото подобряване.

1.3. График за наблюдение и реализация на Плана.

Оперативната група за наблюдение извършва следните дейности:

1. Ежегодни наблюдения - за изпълнението и напредъка по реализацията на Плана. За резултатите от наблюдението на изпълнението се изготвя Годишен доклад в съответствие с чл.91. ал.8 от ППЗРР.

2. Наблюдения при необходимост – при сериозна промяна в ситуацията, при задание от Общинския съвет и други, Групата изготвя документ, съгласно поставената задача.

3. Наблюдения в края на периода - групата изготвя доклад за цялостното изпълнение на Общинския план за развитие, с оценка на постиженията и въздействието от реализацията на плана, оценка на ефективността на ресурсите, анализ на изпълнението, изводи и препоръки за новия ОПР и др. Препоръчва се включването на външни експерти.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от Общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобрение от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на Общинския план за развитие.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие на област Плевен в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Съдържание на годишния доклад за наблюдение

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, според чл.91, ал.8 от ППЗРР съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на Общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;

2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;

3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Общинския план за развитие, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Общинския план за развитие;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на Общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

2. Оценка на Плана.

Оценката обхваща всеки стадий от жизнения цикъл на Плана – предварителна, междинна и последваща.

Предварителната оценка се разработва от независим оценител успоредно с подготовката на проекта на Общинския план за развитие. Тя съдържа прогнозна оценка за въздействието на Плана върху процесите на социално-икономическото развитие на общината (чл. 32 от ЗРР). Екологичният компонент в оценката оценява доколко

стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.

Междинната оценка, съгласно чл. 33 от ЗРР, се извършва не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на ОПР, който е 7 години, т.е. до края на 2017 г.

Междинната оценка включва:

- оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за актуализация на Плана.

Междинната оценка на изпълнението на ОПР дава информация за провежданите политики и подпомага общината да подобри прозрачността на планираните дейности и използването на съществуващите ресурси. На база резултатите и препоръките от оценката се решава необходимостта от актуализация на ОПР, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на актуалните нужди на общината.

Последващата оценка дава представа за степента на цялостното изпълнение на Плана. Целта на този вид оценка е да се анализира доколко, след предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие. Последващата оценка на Общинския план за развитие на община Левски, съгласно чл.34 от ЗРР, следва да се извърши не по-късно от 1 година след изтичането на периода на неговото действие, т.е. до края на 2021 г.

Последващата оценка включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Резултатите от извършваната оценка на Общинския план за развитие се отчитат при оценка на изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Плевен и на Националната стратегия за регионално развитие и следва да се вземат предвид при разработването на Плана за следващия период на планиране.

Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последваща оценка на изпълнението на ОПР. Общинският съвет осигурява дейностите по публичност и разпространение на резултатите от оценките.

Таблица 28. Видове оценки на Общинския план за развитие

	Предварителна	**Междинна**	**Последваща**
Основание	Основание: чл. 32 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 33 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 34 ал. 1 от Закона за регионално развитие
Период за изпълнение	Успоредно с ОПР	Не по-късно от 4 години от началото на периода на действието на Плана	Не по-късно от една година след изтичането на периода на действието на Плана.
Съдържание	Прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите върху социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.	1. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението; 2. Оценка на степента на постигане на съответните цели; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки за актуализация на ОПР.	1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивост на резултатите; 2. Оценка на общото въздействие; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки относно провеждане на

			политиката за регионално и местно развитие.
Отговорни лица	Приема се от Общинския съвет по предложение на кмета на общината, заедно с ОПР	Кметът на общината внася за обсъждане и одобрение от Общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на Общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината	

Източник: Закон за регионалното развитие, Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

През периода на действие на ОПР на община Левски могат да се извършват допълнителни тематични оценки и оценки за специфични случаи по преценка на съответните органи за управление на регионалното развитие, определени в ЗРР.

3. Актуализация на Плана.

При актуализацията на ОПР следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално – икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на Плана до края на съответния период.

Предпоставките за актуализация на ОПР трябва да съответстват на посочените в чл. 38 ал. 1 от ППЗРР.

Общинският план за развитие се актуализира:

1. при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;

2. в съответствие с актуализирания документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие;

3. в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

4. при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на ОПР;

5. на основата на резултатите от междинната или последваща оценка.

За актуализиране на Общинския план за развитие се разработва актуализиран документ за изпълнение за остатъка от периода на неговото действие. Изработването и приемането на Актуализирания общински план се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на Общинския план за развитие.

За ефективното и ефикасно изпълнение на Общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на Общинския съвет по предложение на кмета на община Левски.

Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ОПР се осъществява чрез бюджета на общината.

Таблица 29. Общински план за развитие – задължения на кмета на общината и на Общинския съвет

Дейност	**Задължение на кмета на община Левски**	**Задължение на Общинския съвет на община Левски**
Разработване на ОПР	организира изработването и съгласуването; осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване	
Наблюдение на ОПР	финансово и техническо	орган за наблюдение на

	обезпечаване на дейността по наблюдение – чрез бюджета на общината	ОПР
Актуализиране на ОПР	организира актуализирането	обсъжда и приема актуализиран документ за изпълнението на ОПР
Приемане на ОПР	внася за обсъждане и приемане ОПР в Общински съвет	обсъжда и приема ОПР
Изготвяне на предварителна оценка на ОПР	внася за обсъждане и приемане в Общинския съвет заедно с ОПР	обсъжда и приема заедно с ОПР
Изготвяне на междинна оценка на ОПР	внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет доклад за резултатите от междинната оценка на изпълнението на ОПР	обсъжда и одобрява доклад относно резултатите от междинната оценка на изпълнението на ОПР
Изготвяне на последваща оценка на ОПР	внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет доклад за резултатите от последващата оценка на изпълнението на ОПР	обсъжда и одобрява доклад относно резултатите от последващата оценка на изпълнението на ОПР
Изготвяне на Годишен доклад за наблюдение изпълнението на ОПР	внася Годишния доклад за одобрение в Общинския съвет	одобрява Годишния доклад
Информация и	осигурява информация и	осигурява информация и

публичност на ОПР	публичност	публичност

Източник: Закон за регионалното развитие, Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Принципът на партньорство е един от основните механизми за функциониране на Европейския съюз. Основното изискване при изпълнение на този принцип е активното участие на гражданското общество в процеса на разработване, подбор, управление и мониторинг на проектите и стратегическите документи за развитие. Този принцип предполага прилагането на различни подходи за диалог и консултации на общинско и национално равнище, които да осигурят съвместното участие на местните и регионални власти, бизнеса и асоциациите на работодателите, синдикатите, неправителствените организации и други заинтересовани страни.

Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес с широко включване на гражданите и заинтересованите страни в различните етапи. Законът за регионалното развитие и Правилникът за неговото прилагане определят търсенето на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип на разработването и реализацията на ОПР.

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Общинският план за развитие на община Левски е ефективен инструмент за управление и пълноценно развитие на общината единствено и само при активен обмен на идеи и координирани действия между заинтересованите страни по време на двата разграничими етапа на ОПР – разработването и реализацията на Плана.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

В периода на разработването на ОПР, разработващият екип представи публично пълния набор информация с работните предвиждания на ОПР, начините за тяхната реализация и очакваните конкретни резултати за развитието на общината и нейната общност. Различните механизми за представяне и дискутиране на работата по ОПР насърчава публичното участие и провокира идеите на различните заинтересовани групи. Отчитането на разнообразните интереси и съображения е възможност за балансиран, реалистичен и отразяващ местната специфика документ. Постигането на обществена ангажираност към ОПР и припознаването на предвижданията на плана са добър шанс за неговото успешно изпълнение.

По време на етапа на разработването на ОПР на община Левски, разработващият екип в своята дейност се базира на:

- Осъществяване на достъпен и приобщаващ процес, адекватен на целта;
- Получаване на актуална информация по целия спектър на ОПР;
- Осигуряване на равен достъп и представителство на различните заинтересовани обществени групи;
- Сътрудничество на принципа на равнопоставеност и зачитане на гражданските и човешките права;
- Включване на предложения от процеса на обсъждане на ОПР във формирането на аналитичната и стратегическата част на Плана.

Включването на гражданите и заинтересованите партньорски организации от община Левски в процеса на местното стратегическо планиране и програмиране на етап разработване на ОПР включва три основни компоненти: информиране, консултиране и вземане на съвместни решения.

1. Информиране.

Информирането е основополагащ елемент от процеса на планирането, който цели да информира гражданите и юридическите лица за това, което предстои, и да ги насърчи да участват.

В началния етап на разработване на ОПР на община Левски разработващият екип успя успешно да реализира информационни канали към и от всички организации на територията на община Левски – административни (общински), неправителствени, браншови и структуроопределящи бизнеса. Получена бе необходимата начална информация за изготвяне на Ситуационния анализ и Стратегическата част на ОПР. Разработена бе анкета за проучване на становища относно основните силни и слаби страни, приоритети за развитие на община Левски и проблеми и предложенията за решаването им, като резултатите са отчетени при разработване на Плана. След стартиране дейността проекта в община Левски се проведе Информационна среща във връзка с изготвянето на Общински план за развитие на община Левски за периода 2014-2020 г. Целта на събитието бе информационната кампания да активизира обществеността на Левски за участие в процеса на обсъждане и разработване на Плана, като се представи необходимостта, мястото и значението на ОПР на Левски за развитието на общината и за повишаване на ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност на община Левски. Участие в срещата взеха представители на всички групи на обществото – физически и юридически лица. Налице е откритост на процеса на разработване на ОПР и се получи обратна връзка от страна на участниците.

2. Консултиране.

Консултирането е важен етап от процеса на местното планиране, в който гражданите и заинтересованите страни са поканени да предложат различни становища в процеса на разработване на ОПР. Използвани са различни подходи на консултиране:

- Активно проучване на мнения. Благодарение на изработената адекватна комуникационна стратегия се получиха редица предложения чрез попълване на разработената Анкета и директно чрез електронна поща. Благодарение на директния контакт и проучване на мнения се гарантира мотивацията за активно участие на основните заинтересовани страни по време на разработването на плана. Получените отговори спомагат процеса на разработването на аналитичната, стратегическата част и

таблицата с проекти на ОПР. Бяха реализирани и интервюта с представители на заинтересованите страни.

- Фокус групи. Сформирането на фокус групи с представители на основните социално-икономически партньори - представители на администрацията, браншовите и неправителствените организации - е задължително условие за успешното разработване и изпълнение на ОПР Левски. От една страна, социално- икономическите партньори имат изграден съществен капацитет в определена икономическа и социална сфера на развитие, а от друга страна те имат възможност да създават публично-частни партньорства, които от своя страна гарантират използването на средства на частния сектор при осъществяването на общи инициативи за изпълнението на проекти от ОПР. Целта на фокус групите е изследването на мненията на различните участници и синтезирането им посредством провеждане на обстойна дискусия по отделните теми. В рамките на разработваено на ОПР бяха проведени 4 фокус групи. Участниците предложиха конкретни мерки и проекти на ОПР за периода 2014-2020 г. Също така бяха проведени и интервюта.

Проведене се Обществен форум в три последователни сесии:

- Първа сесия: обсъждане на визията, целите и приоритетите на плана.
- Втората сесия: има за цел за обсъждане на мерките, дейностите, идеите за проекти и на програмата за реализация.
- На трета сесия: да се организира публично обсъждане на новия ОПР, преди приемането му от Общински съвет.

3. Вземане на съвместни решения.

Вземането на съвместни решения е един от важните етапи в стратегическото планиране на местно ниво, при който гражданите и заинтересованите страни работят съвместно с управляващите за формиране на общи решения. Подходът, който е приложен при разработването на ОПР на община Левски 2014-2020 г. е организиране на публично обсъждане на Плана. Проведеното в община Левски обществено обсъждане през месец юли 2014 г. имаше за цел въвличане на широк кръг от представители на общността,

които изказват мнения и предложения, за да бъдат отразени в обсъждания документ. Участници в общественото обсъждане бяха представители на заинтересованите страни, които чрез публикувана на официалния интернет сайт на община Левски покана имат достъп до предварително разработения текст на ОПР. Проведеното обществено обсъждане имаше съпътстващо медийно отразяване, благодарение на което бе осигурена висока степен на публичност на разработването на ОПР. Направените коментари и препоръки са използвани при финалното формулиране и редактиране на стратегическата част и частта на проектите към ОПР.

Включването на заинтересованите страни в процеса на разработване и реализация на ОПР на община Левски не само осмисля и легитимира този процес, но гарантира устойчивостта на този документ през планирания период от време. Благодарение на широкото гражданско участие се повишава качеството и стойността на ОПР на община Левски за периода 2014-2020 г., като същевременно се засилва общественото доверие и отговорност.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

N	Наименование	Индикативна стойност /лв./	Източници на финансиране	Отговорна структура	Партньорска	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 1. Развитие на местната икономика и селско стопанство.												
Специфична цел 1.1. Подкрепа за развитие на местната икономика.												
1.1.1. Създаване на условия за подкрепа на малкия и средния бизнес.												
1.1.1.1.	Център за бизнес предприемачи до 30 г.	1 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО	-		X	X	X	X	X	
1.1.1.2.	Провеждане на обсъждания с месния бизнес за създаване на бизнес среда и избор на характеристики за регистър на фирмите по отрасли.	20 000	ОБ	Местна власт, бизнес, НПО			X	X	X	X	X	

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

1.1.1.3.	Създаване на регистър на фирмите по отрасли на база обсъжданите характеристики.	20 000	ОБ	Местна власт, бизнес, НПО			X	X	X	X	X	
1.1.1.4.	Разработка на общинска програма за подкрепа на малкия и средния бизнес.	30 000	ОБ	Местна власт, бизнес, НПО			X	X	X	X	X	
1.1.2. Стимулиране на местното предприемачество.												
1.1.2.1.	Разработване на пакет от инструменти за стимулиране на бизнеса на местно ниво.	60 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО	-							
1.1.2.2.	Провеждане на две публични обсъждания с частния и неправителствения сектор за съгласуване на стимули за местното предприемачество.	5 000	ОБ ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО			X	X				
1.1.2.3.	Разработка на общинска програма за стимулиране на местното предприемачество на база проведените обсъждания.	10 000	ОБ ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО			X	X	X			
1.1.2.4.	Конкурси за млади	-	ЕФ	Местна								

	предприемачи.			власт, бизнес, НПО								
1.3.1. Повишаване на инвестиционната атрактивност на общината чрез маркетинг.												
1.3.1.1.	Маркетингово проучване на възможностите и дефиниране на потенциални инвеститори.	20 000	ЕФ	Местна власт	-		**X**					
1.3.1.2.	Създаване публичен регистър на общинската собственост.	20 000	ОБ	Местна власт			**X**	**X**				
1.3.1.3.	Провеждане на две публични обсъждания за избор на критерии за добро управление на общинската собственост.	5 000	ОБ ДБ	Местна власт			**X**	**X**				
1.3.1.4.	Разработка на общинска програма за привличане на инвеститори на база утвърдени критерии за добро управление на общинската собственост.	10 000	ЕФ	Местна власт			**X**	**X**				
1.4.1. Подобряване и развитие на бизнес инфраструктурата.												

1.4.1.1.	Развитие на традиционни отрасли с потенциал – хранително-вкусова промишленост, лека промишленост.	10 000	ЕФ	Местна власт, бизнес	-		X	X	X	X	X	
1.4.1.2.	Развитие на алтернативни сектори – текстила и шивашка промишленост.	10 000	ЕФ	Местна власт, бизнес	-		X	X	X	X		
1.4.1.3.	Изграждане на общински покрит пазар в гр. Левски.	1 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес	-		X	X	X	X	X	X
1.4.1.4.	Провеждане на анкетно проучване сред гражданското общество за предпочитания за приоритетно развитие на бизнес инфраструктурата.	5 000	ОБ	МВ			X					
1.4.1.5.	Разработка на общинска програма за инвестиции в бизнес инфраструктурата.	10 000	ЕФ	МВ				X				
Специфична цел 1.2. Подкрепа за развитие на конкурентоспособно селско стопанство.												
1.2.1. Подкрепа за развитие на малки стопанства, вкл. подпомагане на фермерите за приспособяване към стандартите на ЕС.												

1.2.1.1.	Създаване на електронен регистър на земеделските стопанства с характеристики покриващи релевантния анализ на приложеното законодателство.	20 000	ЕФ	МВ				**X**	**X**	**X**		
1.2.1.2.	Изграждане на общинска лаборатория за подпомагане на земеделските стопанства и контрол на показателите към стандартите на ЕС.	50 000	ЕФ	МВ				**X**	**X**	**X**		
1.2.1.3.	Разработка на общинска програма за подпомагане на малки земеделски стопанства.	10 000	ЕФ	МВ				**X**	**X**	**X**		
1.2.1.4.	Подпомагане създаването на училищно настоятелство към селскостопанската гимназия с прякото участието на земеделски производители.	-										
1.2.1.5.	Подпомагане създаване на фонд за подкрепа на отлични ученици да развиват самостоятелни земеделски стопанства.	10 000	ЕФ	МВ		**X**	**X**	**X**	**X**			

1.2.1.6.	Разработка на предложение за отстъпки в местните данъци и такси за малки земеделски стопанства.	10 000	ЕФ	МВ		X	X	X				
1.2.1.7.	Разработка на календар за демонстративни обучения в реална среда с водещи селскостопански производители от общината.	50 000	ЕФ	МВ		X	X	X				
1.2.1.8.	Разработка на правила за поощряване на отлични ученици.	-										
1.2.2. Технологично обновяване на земеделски стопанства.												
1.2.2.1.	Създаване на партньорства (побратимяване) с общини от Македония; Турция; Румъния и Испания за технологичен обмен на практики в селското стопанство.	100 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		X	X	X				
1.2.2.2.	Разработка на календар на селскостопански изложения на територията на цяла Европа до края на 2020 г. и организиране	10 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		X	X	X	X	X	X	X

	посещения за земеделските стопанства от община Левски.											
1.2.2.3.	Разработка на календар до края на 2020 г. за съвместни срещи на земеделски стопани от сродни по характер общини от България.	30 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
1.2.2.4.	Организиране провеждането на изложение в община Левски, за малка селскостопанска техника и консумативи на водещи фирми в отрасъла. „Титан-Машнинари“, “Ню Холанд“ и др.	30 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		**X**	**X**	**X**				
1.2.2.5.	Изграждане на уеб базирана платформа за подпомагане електронната търговия за селскостопанските производители и преработватели.	20 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**	**X**				
1.2.3. Подкрепа за изграждане на преработвателни предприятия за суровини от селското стопанство.												
1.2.3.1.	Разработка на стратегия за развитие на преработвателната	50 000	ЕФ	МВ, ДВ,				**X**	**X**	**X**		

	промишленост за суровини от селското стопанство.			Бизнес								
1.2.3.2.	Провеждане на публично обсъждане и утвърждаване на индустриална територия с терени за развитие на преработвателната промишленост.	-										
1.2.3.3.	Изграждане на комуналната инфраструктура към утвърдената индустриална зона.	2 000 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
1.2.3.4.	Разработка и провеждане на рекламна кампания за привличане на инвеститори в преработвателната промишленост.	20 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**	**X**	**X**	**X**		
1.2.4. Подкрепа за въвеждане на иновации за производство на продукти с висока добавена стойност.												
1.2.4.1.	Разработка календар до края на 2020 г. и провеждането на семинари с производители на продукти с висока добавена стойност.	10 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**

1.2.4.2.	Разработка на процедура и учредяване на награда иноватор на годината за общината Левски.	10 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес		X						
1.2.5. Насърчаване и развитие на биологично земеделие.												
1.2.5.1.	Създаване на фонд за приложение на иновации.	5 000	ЕФ	Държава, Местна власт	-		X					
1.2.5.2.	Разработка календар до края на 2020 г. И провеждането на семинари с производители на биологична продукция.	15000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			X	X	X	X	X	X
1.2.5.3.	Разработка на общинска програма за стимулиране развитието на биологичното земеделие.	15 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			X	X	X			
1.2.6. Насърчаване сдружаването на производителите.												
1.2.6.1.	Създаване на център за бизнес форуми и срещи с инвеститори.	10 000	ЕФ	Държава, Местна власт	-			X	X	X	X	X
1.2.6.2.	Организиране провеждането на	10 000	ЕФ	МВ,			X					

	две срещи на водещите земеделски производители от общината със създадени вече сдружения на производители.			ДВ, Бизнес								
1.2.6.3.	Организиране провеждането на две срещи със земеделски производители за предимствата на сдруженията за напояване.	10 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**					
1.2.7. Развитие на модерно животновъдство.												
1.2.7.1.	Разработка календар до края на 2020 г. и провеждането на семинари с животновъди от България; Румъния и Турция за водещи тенденции в развитието на животновъдството.	10 000	ПРСР	ЗП, Местна власт	-		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
1.2.7.2.	Разработка на общинска програма за стимулиране развитието на животновъдството.	10 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**					
1.2.8. Залесяване на неземеделски земи.												
1.2.8.1.	Залесяване в населените места	1 000 000	ПРСР	Местна	-					**X**		

	на общината.			власт								
1.2.8.2.	Разработка на календар до края на 2016 г. и провеждането на семинари с научни институции и специалисти в развитието на горското стопанство.	-	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес			**X**	**X**				
1.2.8.3.	Разработка на общинска програма за справяне с дисбаланса „лесистост“.	15 000	ЕФ	МВ, ДВ, Бизнес					**X**			
Специфична цел 1.3. Подкрепа и популяризиране на местното културно-историческо наследство и на живата култура.												
1.3.1. Подкрепа на местни традиционни културни събития и прояви.												
1.3.1.1.	Разработване на проекти за организиране и провеждане на местни културни събития и фестивали.	100 000	ДБ ЕФ	Местна власт, НПО, Читалища	-			**X**	**X**	**X**	**X**	
1.3.1.2.	Разработка на календар на събитията в общината (фестивали; семинари ; изложби; и др.)	5 000	ОБ	Местна власт, НПО, Читалища								
1.3.1.3.	Разработка на програма и	10 000	ЕФ	Местна								

	създаване на организационна структура за осигуряване на финансиране и управление на събитията (донорски програми; дарителски кампании; отчисления от местни приходи и др.)			власт, НПО, Читалища								
1.3.2. Подкрепа за туристически маркетинг и реклама за региона.												
1.3.2.1.	Реализация на проекти за разработване на туристически атракции въз основа на културно-историческите и природни дадености на общината.	100 000	ОПРР	Местна власт, НПО	-			**X**	**X**	**X**	**X**	
1.3.2.2.	Създаване регистър на туристическите обекти на територията на общината съгласно релевантното законодателство (Закона за устройство на територията; Закона за туризма; Законът за местното самоуправление и местната администрация и др.)	50 000	ЕФ	Местна власт, НПО				**X**	**X**			
1.3.2.3.	Организиране изпълнението на											

	прединвестиционно проучване на база, регистър на туристическите обекти, за включване на туристическите обекти в Глобалната резервационна система.											
1.3.2.4.	Изграждане на Интернет платформа и включване в Глобалната резервационна система.	30 000	ЕФ	Местна власт, НПО				**X**	**X**	**X**		
1.3.3. Подкрепа за създаване на местни марки за туристически и ХВП продукти, услуги и събития.												
1.3.3.1.	Подобряване на местната инфраструктура, свързана с развитието на туризма, в т.ч. ВиК, пътища, комуникации.	10 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава	-			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
1.3.3.2.	Организиране на семинари и обучения за фирмите предлагащи преки туристически услуги, при разработка на туристически продукти; търговски марки и тяхното промотиране.	30 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава					**X**	**X**		

1.3.3.3.	Разработка на програма за финансиране обучението на екскурзоводи, като част от публична туристическа услуга.	10 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава					X	X		
1.3.3.4.	Организиране общо участие в туристически борси в Европа за фирмите предлагащи преки туристически ускуги.	10 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава					X	X		
1.3.4. Привличане на интереса на младите хора към община Левски.												
1.3.4.1.	Подобряване на предлаганите услуги чрез модернизиране на настанителната база и инфраструктурата за развитие на туристическите дейности, свързани с културата и природните забележителности в общината.	5 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава	-			X	X	X	X	
1.3.4.2.	Разработка на програма за подпомагане на младите хора работещи в отрасъла туризъм.	5 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, държава						X	X	
1.3.4.3.	Разработка на предложения към съседни общини за съвместни дейности към подпомагане на	5 000	ЕФ	Местна власт, бизнес,					X	X		

	младите хора работещи в отрасъла туризъм.			държава								
1.3.5. Развитие на алтернативни форми на туризъм.												
1.3.5.1.	Съхраняване и социализация на културно-историческото и природно наследство за развитие на алтернативни форми на туризъм – културно – исторически, селски, екологичен, риболовен туризъм.	5 000 000	ЕФ ДБ	Местна власт, бизнес, държава	-		X	X	X	X	X	
1.3.5.2.	Провеждане на две обсъждания с гражданското общество, през 2015 г. за развитие на алтернативни форми на туризъм.	5 000	ОБ	Местна власт, бизнес				X	X			
1.3.5.3.	Да се разработи програма за развитие на алтернативни форми на туризъм, на база проведените обсъждания.	5 000	ОБ	Местна власт, бизнес					X	X		
1.3.6. Поддържане на местното културно-историческо наследство.												
1.3.6.1.	Реализиране на проекти за	3 000 000	ЕФ	Местна	-		X	X	X	X	X	

	ремонт на църквите на територията на община Левски.			власт, Епархии								
1.3.6.2.	Да се разработи инвестиционна програма за възстановяване и поддържане на местното-културно историческо наследство на база регистъра на туристическите обекти.	30 000	ДБ	Местна власт, Държава				X	X	X		
1.3.6.3.	Разработка на предложения към национални институции и организации за съвместни дейности включващи местното-културно историческо наследство.	10 000	ДБ	Местна власт, Държава					X	X	X	
1.3.7. Реконструкция и модернизация на читалищата в населените места в общината.												
1.3.7.1.	Модернизация на читалищата в населените места от община Левски.	5 000 000	ЕФ	Местна власт, НПО	-		X	X	X	X	X	
1.3.7.2.	Разработка на инвестиционна програма за превръщане на читалищата в населените мести в туристически обекти, като част от тяхната дейност.	40 000	ЕФ	Местна власт, НПО				X	X	X		

1.3.7.3.	Разработка на програма за включване на всички видове артистична дейност в дейността на читалищата.	40 000	ЕФ	Местна власт, НПО				X	X	X		
1.3.7.4.	Разработка на предложения към национални институции и организации за съвместни дейности включващи читалищната дейност.	20 000	ЕФ	Местна власт, НПО					X	X	X	
Приоритет 2. Развитие на местната техническа инфраструктура в съответствие с устойчиво развитие на околната среда												
Специфична цел 2.1. Подобряване и развитие на техническата инфраструктура и градската среда.												
2.1.1. Поддържане и развитие на местната пътна и жп инфраструктура.												
2.1.1.1.	Изграждане и рехабилитация на вътрешна пътна мрежа във всички села.	15 000 000	ЕФ ДБ	Местна власт	-		X	X	X	X	X	X
2.1.1.2.	Рехабилитация на вътрешна пътна мрежа в гр. Левски.	10 000 000	ЕФ ДБ	Местна власт	-		X	X	X	X	X	X
2.1.2. Поддържане и развитие на местната инфраструктура и услуги за водоснабдяване, канализация и управление на отпадъците.												

2.1.2.1.	Изграждане на Регионално Депо за ТБО за общините Никопол, Белене, Свищов, Левски и Павликени.	50 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.2.2.	Изграждане на ПСОВ при гр. Левски реконструкция на градската водопроводна мрежа.	50 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.2.3.	Изграждане на допълнителни водоизточници в селата на община Левски.	500 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.2.4.	Реконструкция на съществуващите водопроводни мрежи с ПЕВП в населените места на община Левски.	15 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.2.5.	Изграждане на канализация и дренажна система във всички села на община Левски.	50 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.2.6.	Хидрогеоложки проучвания за нови източници.	100 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X			
2.1.3. Поддържане и развитие на градската среда.												

2.1.3.1.	Градско обновяване (без жилищния сектор).	2 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X		
2.1.3.2.	Възстановяване на сградния фонд.	2 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	
2.1.3.3.	Действия в полза на околната среда.	5 000 000	ЕФ	Местна власт	-				X	X		
2.1.3.4.	Ремонт и модернизация на съществуващи спортни обекти на територията на общината.	5 000 000	ЕФ	Местна власт	-			X	X	X	X	X
2.1.4. Създаване на условия за разширяване достъпа до интернет.												
2.1.4.1.	Осигуряване на достъп до интернет на населени места от общината. Оборудване на зали за ползване на интернет.	1 000 000	ЕФ	Местна власт	-							
2.1.5. Енергийна ефективност и газификация.												
2.1.5.1.	Реконструкция и модернизация на уличното осветление и видеонаблюдение в община Левски.	5 000 000	ЕФ	Местна власт	-				X	X	X	X

2.1.5.2.	Газификация на обекти общинска собственост.	2 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО	-				X	X	X	X
2.1.5.3.	Стимулиране на ползването на алтернативни/възобновяеми енергийни източници.	30 000	ЕФ	Местна власт, бизнес	-				X	X		
2.1.5.4.	Топлинно саниране на големите обществени сгради.	10 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес	-				X	X	X	
Специфична цел 2.2. Опазване и подобряване на околната среда.												
2.2.1. Подобряване качеството на околната среда.												
2.2.1.1.	Създаване на регионална система от съоръжения и инсталации осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците.	-	ЕФ	Местна власт	-							
2.2.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие.												
2.2.2.1.	Проект Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в защитена зона	600 000	ЕФ	Местна власт	-							

	Обнова – Карамандол.											
2.2.3. Повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и възпитание на населението.												
2.2.3.1.	Периодични лекции и презентации в общината и училищата съчетани с еднодневни екскурзии до защитени местности.	100 000	ДБ	Местна власт, държава	-							
2.2.4. Подобряване на управлението на риска от природни бедствия.												
2.2.4.1.	Провеждане на курсове за обучение на кадрови административен персонал и доброволци. Периодично почистване на рисковите участъци и ремонт на вече съществуващите съоръжения.	500 000	ДБ ЕФ	Местна власт, държава	-							
Приоритет 3. Развитие на човешките ресурси и подобряване достъпа до основни публични услуги												
Специфична цел 3.1. Развитие на местните социални услуги.												
3.1.1. Осигуряване на качествено образование и развитие на местната образователна инфраструктура.												

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски", Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

3.1.1.1.	Адаптиране на сгради, компютърни мрежи и друго оборудване за подобряване на образователната инфраструктура.	2 000 000	ЕФ	Местна власт, държава	-			X	X	X	X	X
3.1.1.2.	Организиране на обсъждания между ; учители и училищна администрация; училищни настоятелства; сдружения на бизнеса със съгласие на Инспектората по образование за определяне критериите за качество в образованието и мерки за постигане на тези критерии.	10 000	ЕФ	Местна власт,				X	X			
3.1.1.3.	Разработка на програма и подпомагане създаването на организационна структура за изпълнение на набелязаните мерки.	50 000	ЕФ	Местна власт,				X	X	X		
3.1.2. Поддържане и развитие на местната инфраструктура и услуги за здравеопазване.												
3.1.2.1.	Създаване на хоспис за медико-социални услуги.	1 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес,	-			X	X	X	X	X

				НПО								
3.1.2.2.	Провеждане на две публични обсъждания през 2015 г. за състоянието на здравеопазването и възможно развитие на общинската здравна система.	10 000		Местна власт, бизнес, НПО			**X**	**X**				
3.1.2.3.	Разработка на инвестиционна програма за здравната инфраструктура на база публичните обсъждания.	30 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО			**X**	**X**				
3.1.3. Подобряване на услугите за уязвими групи.												
3.1.3.1.	Изграждане на ЦНСТ за деца с увреждания.	400 000	ПРСР	Местна власт	-			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
3.1.3.2.	Реконструкция на съществуваща сграда и промяна предназначението й в ЦСРИ за деца и възрастни с увреждания.	2 000 000	ПРСР	Местна власт	-			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
3.1.3.3.	Предоставяне на социални услуги в домашна среда – комунално-битови, за лична и	5 000 000	ОПРЧР	Местна власт	-			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**

	социална подкрепа.											
3.1.3.4.	Подобряване на съществуващите, разработка и въвеждане в изпълнение на нови социални услуги.	2 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО				X	X	X	X	X
3.1.4. Интеграция на социалните групи и предотвратяване рисковете от социално изключване.												
3.1.4.1.	Изграждане на дневен център за възрастни и стари хора с увреждания.	200 000	ПРСР	Местна власт	-			X	X	X	X	X
3.1.4.2.	Изграждане на ЦНСТ за хора с увреждания.	10 000 000	ПРСР	Местна власт	-			X	X	X	X	X
3.1.4.3.	Изграждане на ЦНСТ за възрастни хора в риск.	1 000 000	ПРСР	Местна власт	-			X	X	X	X	X
3.1.4.4.	Изграждане на ЦНСТ за лица с психични разстройства.	1 000 000	ПРСР	Местна власт	-			X	X	X	X	X
	Разработка на предложения към национални институции, общини и организации, за съвместни дейности включващи, интеграция на	1 000 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО				X	X	X	X	X

	социалните групи и предотвратяване рисковете от социално изключване.											
Специфична цел 3.2. Подкрепа за развитие на заетостта и интеграцията на местната общност.												
3.2.1. Създаване на условия за задържане на млади специалисти.												
3.2.1.1.	Осигуряване на заетост за младежи по придобита специалност.	500 000	ОПРЧР	Местна власт, бизнес, НПО	-			**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
3.2.1.2.	Организиране на среща на младите специалисти от община Левски и подпомагане създаването на НПО на младите специалисти и подпомагане участието му, в донорски програми.	10 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО					**X**	**X**		
3.2.1.3.	Разработка на общинска програма за подпомагане на НПО на младите специалисти.	20 000	ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО					**X**	**X**		
3.2.2. Прилагане на програми за професионална квалификация на дългосрочно безработни лица.ю												
3.2.2.1.	Курсове за професионална	500 000	ОПРЧР	Местна	-		**X**	**X**	**X**	**X**		

	квалификация с осигурена заетост минимум 1 година.			власт, бизнес, НПО								
3.2.2.2.	Създаване на регистър за професионалната квалификация на дългосрочно безработни лица.		ДБ	Държава, Местна власт,				**X**	**X**	**X**		
3.2.2.3.	Провеждане на едно обсъждане с дългосрочно безработни лица и работодатели от общината.	5 000	ОБ ДБ	МВ					**X**	**X**	**X**	
3.2.2.4.	Провеждане на едно обсъждане с дългосрочно безработни лица и центровете за професионална квалификация от област Плевен.	5 000	ОБ ДБ	МВ					**X**	**X**	**X**	
3.2.3. Създаване на условия за увеличаване на заетостта.												
3.2.3.1.	Квалификация и преквалификация на лица в съответствие с търсенето на пазара на труда.	300 000	ОПРЧР	Местна власт, бизнес, НПО	-		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	
3.2.3.2.	Провеждане на едно обсъждане с работодатели от общината за набелязване на мерки за	10 000	БД	МВ, Държава					**X**			

	увеличаване на заетостта.											
3.2.3.3.	Проучване и разработка на общинска програма за преференции за откриването на всяко ново работно място.	20 000	ЕФ	МВ, Държава					**X**	**X**	**X**	
3.2.4. Прилагане на система за прогнозиране на потребностите на пазара на труда.												
3.2.4.1.	Разработка на предложение към работодателите на територията на община Левски за изграждане на система за прогнозиране на потребностите на пазара на труда.	10 000	ДБ	Държава					**X**			
3.2.4.2.	Подготовка на проектно предложение за кандидатстване за финансиране изграждането на система за прогнозиране на потребностите на пазара на труда.	10 000	ДБ	Държава					**X**			
Специфична цел 3.3. Подобряване на административния капацитет и развитие на партньорство.												
3.3.1. Повишаване капацитета на общинската администрация.												

3.3.1.1.	Обучения и развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и обществени поръчки.	200 000	ОПАК	Местна власт	-		X	X	X	X	X	X
3.3.1.2.	Създаване регистър на документооборота в община Левски.											
3.3.1.3.	Създаване на електронна технологична карта за всяка пряка административна услуга предоставяна от общината.	30 000	ЕФ	МВ				X	X			
3.3.1.4.	Разработка и внедряване на публичните административни услуги изисквани от релевантното законодателство.	30 000	ЕФ, ДБ	МВ				X	X			
3.3.1.5.	Разработка на индивидуални обучителни програми за всеки служител в общината.	50 000	ЕФ	МВ				X	X	X		
3.3.2. Подобряване качеството и разширяване обхвата на административното обслужване.												
3.3.2.1.	Провеждане на две публични обсъждания през 2015 г, с	10 000	ЕФ	МВ				X	X	X		

	гражданското общество за качеството на административното обслужване и утвърждаване на критерии за измерване.											
3.3.2.2.	Разработка и внедряване на оценка на качеството на административното обслужване съгласно утвърдените критерии от Гражданското общество в рамките на Системата за контрол по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.	30 000	ЕФ	МВ					**X**	**X**	**X**	
3.3.3. Развитие на партньорства – междуобщински партньорства и ПЧП.												
3.3.3.1.	Развитие на партньорства с частния сектор, неправителствения сектор и цялата местна общност.	100 000	ДБ ЕФ	Местна власт, бизнес, НПО	-		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	
3.3.3.2.	Създаване на МИГ.	-	ПРСР	Местна власт	-		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	
3.3.3.3.	Разработка на предложения към	5 000	ОБ	МВ						**X**	**X**	

	неправителствения сектор за съвместни дейности.											
3.3.3.4.	Разработка на предложения към частния сектор за съвместни дейности от взаимен интерес.	10 000	ОБ	МВ					**X**	**X**		
3.3.3.5.	Подпомагане създаването и укрепването на местни инициативни групи.		ЕФ	МВ, НПО, Бизнес				**X**	**X**			